

Tartalomjegyzék

33/2012. (VII. 4.) BM rendelet	Az önkormányzatok és társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatait saját forrás kiegészítése 2012. évi támogatásának rendjéről szóló 6/2012. (III. 1.) BM rendelet módosításáról	13016
34/2012. (VII. 4.) BM rendelet	A büntetés-végrehajtási szervezet részéről a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter vezetése, irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek irányában fennálló ellátási kötelezettségről, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekről és szolgáltatásokról, azok átadás-átvételéről és az ellentételezés rendjéről szóló 9/2011. (III. 23.) BM rendelet módosításáról	13017
39/2012. (VII. 4.) NFM rendelet	Egyes fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásáról	13018
65/2012. (VII. 4.) VM rendelet	A takarmányok előállításának, forgalomba hozatalának és felhasználásának egyes szabályairól	13030
32/2012. (VII. 4.) AB határozat	A felsőoktatási hallgatói szerződéseket szabályozó egyes jogszabályi rendelkezések megsemmisítéséről	13066
80/2012. (VII. 4.) ME határozat	Főiskolai rektor felmentéséről és főiskolai rektorok megbízásáról	13081

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 33/2012. (VII. 4.) BM rendelete az önkormányzatok és társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítése 2012. évi támogatásának rendjéről szóló 6/2012. (III. 1.) BM rendelet módosításáról

Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény 5. melléklet 9. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § p) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. § b) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszter és 84. § a) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzeti fejlesztési miniszter egyetértésével – a következőket rendelem el:

- 1. §** Az önkormányzatok és társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítése 2012. évi támogatásának rendjéről szóló 6/2012. (III. 1.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 2. § (2) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép és a 2. § (2) bekezdése a következő e) ponttal egészül ki:
*[2012. évben új EU Önerő Alap támogatási igény az önkormányzati feladatok ellátását segítő, illetve biztosító]
„d) bölcsődei, óvodai nevelési és általános iskolai feladatokat ellátó intézményekben megvalósuló, valamint
e) szociális város-rehabilitációs”
[infrastrukturális fejlesztésekhez elnyert uniós támogatás saját forrás kiegészítéséhez nyújtható be.]*
- 2. §** A BM rendelet 3. § (1) bekezdés b) pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:
*[Az EU Önerő Alap támogatás mértéke – a (4)–(6) bekezdésben foglaltakat kivéve – nem haladhatja meg a pályázó költségvetésében vállalt saját forrásának százalékában kifejezve]
„b) a 2. § (2) bekezdés b), c) és e) pontja szerinti pályázat esetében az 50%-ot,”*
- 3. §** Hatályát veszti a BM rendelet 2. § (2) bekezdés c) pontjában a „valamint” szövegrész.
- 4. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

**A belügyminiszter 34/2012. (VII. 4.) BM rendelete
a büntetés-végrehajtási szervezet részéről a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter vezetése,
irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek irányában fennálló ellátási kötelezettségről,
a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekről és szolgáltatásokról,
azok átadás-átvételéről és az ellentételezés rendjéről szóló 9/2011. (III. 23.) BM rendelet
módosításáról**

A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 35. § (2) bekezdés h) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § d) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** A büntetés-végrehajtási szervezet részéről a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter vezetése, irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek irányában fennálló ellátási kötelezettségről, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekről és szolgáltatásokról, azok átadás-átvételéről és az ellentételezés rendjéről szóló 9/2011. (III. 23.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) E rendelet alkalmazásában közbeszerzési értékhatárok alatti ellátási igényen a költségvetési törvényben meghatározott uniós közbeszerzési értékhatárokat el nem érő ellátási igényt, közbeszerzési értékhatárokat elérő vagy meghaladó ellátási igényen valamennyi, az uniós közbeszerzési értékhatárokat elérő vagy meghaladó ellátási igényt kell érteni.”
- 2. §** Az R. 6. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:
„(5) E rendeletnek a büntetés-végrehajtási szervezet részéről a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter vezetése, irányítása vagy felügyelete alá tartozó szervek irányában fennálló ellátási kötelezettségről, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékekről és szolgáltatásokról, azok átadás-átvételéről és az ellentételezés rendjéről szóló 9/2011. (III. 23.) BM rendelet módosításáról szóló 34/2012. (VII. 4.) BM rendelettel (a továbbiakban: 1. módosító rendelet) megállapított rendelkezéseit az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a vízügyi igazgatóságok beszerzéseire is alkalmazni kell, amennyiben a nemzeti közbeszerzési értékhatárokat elérő, de az európai uniós közbeszerzési értékhatárokat el nem érő igény vonatkozásában az 1. módosító rendelet hatálybalépésekor a közbeszerzési eljárás még nem kezdődött meg.”
- 3. §** Az R. 2. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
- 4. §** E rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

1. melléklet a 34/2012. (VII. 4.) BM rendelethez

Az R. 2. mellékletének 12. pontja a következők szerint módosul:
(A Kedvezményezettek köre)
„12. Országos Vízügyi Főigazgatóság és a vízügyi igazgatóságok”.

A nemzeti fejlesztési miniszter 39/2012. (VII. 4.) NFM rendelete egyes fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásáról

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. melléklet 13. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. § b) pontjában megállapított feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. Általános rendelkezések

- 1. §** (1) E rendelet hatálya a Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XVII. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium fejezet 20. címe alatti fejezeti kezelésű előirányzatok közül a következő előirányzatokra terjed ki:
- a) Egyedi kormánydöntésen alapuló közlekedési beruházások,
 - b) Országos közúthálózat és gyorsforgalmi úthálózat fejlesztés,
 - c) Vasúti hidak és acélszerkezetek felújítása,
 - d) Ferenciek tere és Kossuth Lajos utca rekonstrukciója,
 - e) A közösségi közlekedés összehangolása,
 - f) TEN-T projektek,
 - g) Férihegyi út meghosszabbítása,
 - h) Győri útfejlesztési beruházáshoz kapcsolódó kompenzációs intézkedések,
 - i) Területfejlesztési célelőirányzat
 - j) Digitális megújulás és kapcsolódó feladatok,
 - k) Uránércbánya hosszú távú környezeti kárelhárítás,
 - l) Épületenergetikai és energiahatékonysági célelőirányzat,
 - m) ESZA Nonprofit Kft. támogatása,
 - n) Energia Központ Nonprofit Kft. támogatása,
 - o) ÉMI Nonprofit Kft. támogatása,
 - p) Puskás Tivadar Közalapítvány támogatása,
 - q) Kormányzati szakpolitikai feladatok.
- (2) A TEN-T projektek fejezeti kezelésű előirányzat vonatkozásában a 3–8. §-ban foglalt rendelkezéseket nem kell alkalmazni.
- 2. §** Az előirányzatok terhére több év, vagy a költségvetési éven túli év kiadási előirányzatait terhelő kötelezettség (a továbbiakban: éven túli kötelezettségvállalás) az 1. § (1) bekezdésében meghatározott költségvetési fejezet fejezetet irányító szervének vezetője (a továbbiakban: miniszter) előzetes engedélyével vállalható.
- 3. §** (1) Ha az előirányzatok felhasználása költségvetési támogatás (a továbbiakban: támogatás) nyújtásával valósul meg, a támogatás biztosítása pályázati úton, vagy a Kvtv.-ben és az e rendeletben nevesített kedvezményezettek részére egyedi döntéssel történik.
- (2) A pályázati úton biztosított támogatás nyílt pályázati eljárás keretében folyósítható.
- (3) Pályázati eljárás lefolytatása esetén a támogató pályázati kiírást tesz közzé a Hivatalos Értesítőben, valamint a pályázat kiírásáról olyan közleményt tesz közzé legalább egy országos napilapban, amely tartalmazza, hogy a pályázati kiírás teljes szövege a Hivatalos Értesítőben és a miniszter által vezetett minisztérium honlapján megtekinthető.
- 4. §** A támogatási szerződésben rendelkezni kell
- a) ha a teljesítményarányos finanszírozás a támogatási cél megvalósítását nem teszi lehetővé és e rendelet előleg folyósításának lehetőségét biztosítja, annak összegéről és kifizetés feltételéről,
 - b) az elszámolható működési és felhalmozási költségekről azzal, hogy a működési költségeket költségnemenkénti bontásban kell feltüntetni,
 - c) a könyvvizsgálói záradék kikötéséről, vagy mellőzéséről.

- 5. §** (1) Könyvvizsgálói záradék alkalmazása esetén könyvvizsgálói záradékkal ellátott pénzügyi elszámolást és elszámoló lapot kell benyújtani. Könyvvizsgálói záradék nélküli pénzügyi elszámolás esetén elszámoló lapot és annak mellékleteként a számviteli előírásoknak megfelelő, kifizetést igazoló dokumentumok eredeti vagy hiteles másolati példányát, a személyi jellegű költségekre vonatkozóan személyenként nem beazonosítható módon készített kimutatást kell csatolni. Az elszámolás alá eső valamennyi, a számviteli előírásoknak megfelelő számla, illetve egyéb számviteli bizonylat eredeti példányára záradékként fel kell vezetni a támogatásból elszámolni kívánt összeget, a támogatási szerződés kötelezettségvállalási azonosító számát és iktatószámát.
- (2) Az elszámoló lapnak tartalmaznia kell a támogatott nevét, székhelyét (lakóhelyét), adószámát (adóazonosító jelét), a szerződés iktatószámát, kötelezettségvállalási azonosítóját, a beszerzett eszközök és igénybevett szolgáltatások megjelölését, könyvvizsgálói záradék nélküli pénzügyi elszámolás esetén egy számlaösszesítőt, amelynek tartalmaznia kell az elszámolni kívánt számlák főbb azonosító adatait, nettó és bruttó összegét.
- (3) A támogatott a szakmai beszámoló részeként – a támogatási szerződés iktatószámára való hivatkozással – bemutatja a támogatási szerződés céljának megvalósulását, a feladatok megvalósításához szükséges, támogatásból beszerzett eszközök használatbavételét, valamint szolgáltatások igénybevételét.
- 6. §** (1) A támogatás felhasználását – ha e rendelet eltérően nem rendelkezik – a miniszter, az általa megbízott személy vagy szervezet és a támogatási szerződésben a teljesítés igazolására kijelölt személy jogosult ellenőrizni.
- (2) Az ellenőrzés során vizsgálni kell a támogatási cél megvalósulását, a megvalósítással összefüggő kiadások megalapozottságát, a megvalósítás és a benyújtott beszámolóban foglaltak összhangját, a beszámolás keretében benyújtott dokumentumokkal alátámasztott gazdasági események valóságát, ezek hatályos jogszabályok szerinti nyilvántartásba vételét.
- 7. §** Ha e rendelet vagy a támogatási szerződés eltérően nem rendelkezik, a támogatás visszafizetésére és annak kamata, illetve késedelmi kamata megfizetésére irányuló követelését a támogató felhatalmazó levél alapján beszédési megbízás alkalmazásával érvényesíti. A beszédési megbízás benyújtására vonatkozó, kizárólag a támogató hozzájárulásával visszavonható – az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.) 77. § (2) bekezdése szerinti – támogatott nyilatkozatát, mint biztosítékot legkésőbb az első utalást megelőzően támogató rendelkezésére kell bocsátani.
- 8. §** (1) Csekély összegű (de minimis) támogatás a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet (a továbbiakban: csekély összegű támogatásokról szóló bizottsági rendelet) alapján nyújtható.
- (2) Nem lehet kedvezményezett az a vállalkozás, amely az igényelt támogatást a csekély összegű támogatásokról szóló bizottsági rendelet 1. cikkében meghatározott kivételek szerint használná fel.
- (3) A csekély összegű támogatás nyújtásának feltétele, hogy a kedvezményezett a csekély összegű támogatásokról szóló bizottsági rendelet 3. cikk 1. pontja szerinti nyilatkozata szerinti és jelen rendelet alapján igénybevett támogatás támogatástartalma nem lépi túl a csekély összegű támogatásokról szóló bizottsági rendeletben meghatározott felső határt.

2. Egyedi kormánydöntésen alapuló közlekedési beruházások

- 9. §** (1) Az előirányzat fedezetet biztosít a Győr, keleti iparterület körüljárását biztosító közút kormányzati beruházás keretében történő előkészítése és megépítése kapcsán az állami megrendelői (építtetői) feladatok – ideértve az előkészítést, a területbiztosítást, a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ (a továbbiakban: KKK) feladatkörébe nem utalt terveztetést, az előirányzat terhére megvalósuló projektek tanulmányterveinek előkészítését, a közbeszerzési eljárások lefolytatását, annak eredményeként a szerződéskötést, valamint a szerződések teljesítésének igazolását – ellátására.
- (2) Az előirányzat felhasználása az (1) bekezdésben meghatározott feladatok ellátására, a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.-vel (a továbbiakban: NIF Zrt.), mint a kormányzati beruházás megvalósítójával kötött megállapodás alapján történik.
- (3) Éven túli kötelezettségvállalás esetén a pénzügyi finanszírozás ütemezését évenként is meg kell határozni.
- (4) Az előirányzatból kifizetés a NIF Zrt., vagy a beruházás előkészítése, megvalósítása érdekében a NIF Zrt. által kötött szerződés alapján harmadik fél részére teljesíthető.

- 10. §** Az előirányzat kezelő szerve a KKK. Az előirányzat pénzügyi lebonyolítására szolgáló számla felett a KKK rendelkezési joggal rendelkezik, ellátja az előirányzat tekintetében az érvényesítést és az utalványozást, végzi az előirányzattal kapcsolatos könyvvezetési feladatokat, részt vesz a 9. § (2) bekezdés szerinti megállapodás előkészítésében, a forrás felhasználásának a megállapodásban rögzítettekkel való összhangjának ellenőrzésében.

3. Országos közúthálózat és gyorsforgalmi úthálózat fejlesztés

- 11. §** (1) Az előirányzat az országos, illetve az adott beruházással érintett helyi közúthálózat fejlesztési feladatainak finanszírozására szolgál. Az előirányzat felhasználható a nem költségvetési forrásból megvalósuló országos, illetve az adott beruházással érintett helyi közúti beruházások előkészítéséhez, valamint a projektek lezárásához szükséges feladatok finanszírozására is a miniszter által jóváhagyott felhasználási terv szerint.
- (2) Az előirányzat felhasználása a NIF Zrt.-vel, mint a kormányzati beruházás megvalósítójával kötött megállapodás alapján történik.
- (3) Az előirányzat felhasználására a 9. §-t és a 10. §-t alkalmazni kell.

4. Vasúti hidak és acélszerkezetek felújítása

- 12. §** (1) Az előirányzat célja a Magyar Államvasutak Zrt. (a továbbiakban: MÁV Zrt.) pályahálózatán lévő, rendkívül leromlott állapotú vasúti hidak, műtárgyak felújítási programjának beindítása, a legsürgetőbb hídrekonstrukciós munkák elvégzése. A vasúti hidak, műtárgyak felújítása eredményeképpen a vasúti közlekedés biztonságának és versenyképességének javítása, tengelyterhelés korlátozások feloldása, sebességkorlátozások felszámolása, további állapotromlás megelőzése.
- (2) Az előirányzat felhasználása a MÁV Zrt.-vel, mint a kormányzati beruházás megvalósítójával az (1) bekezdésben meghatározott feladatok ellátása érdekében, a MÁV Zrt. által elkészített, az előirányzat terhére elvégzendő feladatok tételes – felhasználási ütemezéssel és indoklással ellátott – felhasználási javaslatát tartalmazó intézkedési terv alapján, a miniszter által támogatásra kijelölt projektekről kötött megállapodás szerint történik.
- (3) Az előirányzatról kifizetés a MÁV Zrt., vagy a beruházás előkészítése, megvalósítása érdekében a MÁV Zrt. által kötött szerződés alapján harmadik fél részére teljesíthető.
- (4) Az előirányzat kezelő szerve a KKK. Az előirányzat pénzügyi lebonyolítására szolgáló számla felett a KKK rendelkezési joggal rendelkezik, ellátja az előirányzat tekintetében az érvényesítést és az utalványozást, végzi az előirányzattal kapcsolatos könyvvezetési feladatokat, részt vesz a (2) bekezdés szerinti megállapodás előkészítésében, a forrás felhasználásának a megállapodásban rögzítettekkel való összhangjának ellenőrzésében.

5. Ferenciek tere és Kossuth Lajos utca rekonstrukciója

- 13. §** (1) Az előirányzat célja Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata, mint projektgazda által kiemelt projekt keretében benyújtott, „Belváros új főutcájának kiépítése – II. ütem – Ferenciek tere és környéke rehabilitációja” elnevezésű projektre (a továbbiakban: projekt) vonatkozó támogatási szerződés megkötése esetén, a projekttel egyidejűleg megvalósításra kerülő alábbi kapcsolódó fejlesztések támogatása:
- a) a Ferenciek terén a közúti „Y” aluljáró gyalogos aluljáróvá alakítása, rekonstrukciója,
 - b) a Ferenciek terén a metrókapcsolattal rendelkező gyalogos aluljáró felújítása és egybenyitása, összekapcsolása az a) pont szerinti, átalakított „Y” aluljáróval,
 - c) az Erzsébet-híd budai oldali felhajtó, a Döbrentei tér és környékétől a Ferenciek teréig terjedő szakaszon pesti irányba középén vezetett buszsáv kialakítása,
 - d) a Molnár utca járda és úttest rekonstrukciója,
 - e) a támogatott projektterületen belüli, de a támogatott projekt részét nem képező fejlesztési elemek,
 - f) a támogatott projektterületen kívüli kapcsolódó kivitelezési munkák költségei.
- (2) Ha a kiemelt projektre vonatkozó támogatási szerződés megkötésre kerül, az előirányzat felhasználására Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatával, mint kedvezményezettel az (1) bekezdésben meghatározott feladatok ellátására kötött támogatási szerződés alapján, vissza nem térítendő támogatás formájában a kedvezményezett részére történő kifizetéssel kerül sor. Egyéb esetben az előirányzatról támogatás nem biztosítható.
- (3) A támogatásból előleg folyósítható.

6. A közösségi közlekedés összehangolása

- 14. §** (1) Az előirányzatból támogatás biztosítása részben pályázati úton kiválasztott kedvezményezettekkel, részben a KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft.-vel (a továbbiakban: KTI Nonprofit Kft.) kötött támogatási szerződés alapján történik.
- (2) A támogatás rendelkezésre bocsátására vissza nem térítendő támogatás útján a kedvezményezett részére történő elő-, vagy utófinanszírozás formájában, közvetlen kifizetéssel kerül sor.
- (3) A kedvezményezett részére nyújtott támogatásból előleg folyósítható.
- 15. §** (1) Az előirányzat finanszírozza a KTI Nonprofit Kft. ágazatfinanszírozási rendszer továbbfejlesztési, kontrolling és monitoring rendszer működtetési feladatait, valamint a személyszállítási közszolgáltatási szerződésekben előírt szakmai feladatainak végrehajtását, különösen az SLA rendszer kidolgozását, fejlesztését, továbbá a KTI Nonprofit Kft. (2) bekezdésben meghatározott feladatait.
- (2) Az előirányzat fedezetet biztosít az adott régió, térség utazási igényeinek folyamatos figyelemmel kíséréséhez, a közlekedési alágazatok közötti összhang biztosításához, a közforgalmú közlekedés igényeihez igazodó menetrendi szerkezet kialakításához, továbbá a menetrendek jóváhagyására vonatkozó döntések előkészítéséhez, és az adott térségben az ügyfélszolgálati tevékenység támogatásával kapcsolatos feladatok ellátásához és az ahhoz szükséges működési kiadásokhoz.
- 16. §** (1) Az előirányzat fedezetet biztosít
- a) a közösségi közlekedés összehangolása előirányzat vonatkozásában a KTI Nonprofit Kft. kutatási részfeladataira és koordinációs feladataira,
- b) a KTI Nonprofit Kft. regionális közlekedésszervezési feladataira, ezen belül
- ba) a közforgalmú közlekedés területének szakmai irányításához szükséges információbázis kezelésére,
- bb) a közlekedéspolitikai megvalósításához szükséges, országos hatáskörű, szabályozást megalapozó kutatások, mérések és vizsgálatok végzésére,
- bc) a közforgalmú közlekedés fejlesztését szolgáló kutatástechnológiai szakterületen végzett monitoring és koordináló tevékenységére,
- bd) a közösségi közlekedés szervezésével és összehangolásával összefüggő feladatokban a szakmai döntések előkészítésére.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt feladatai ellátására a miniszter a KTI Nonprofit Kft.-vel mint kedvezményezettel támogatási szerződést köt.
- 17. §** (1) Az előirányzat felhasználható a személyszállítási közszolgáltatások egységes, átjárható, összehangolt, együttműködésre képes, központosan koordinált ajánlások, szabványok és eljárások mentén történő működtetésével összefüggésben
- a) az intelligens forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszerek kialakításához és adatcseréjének biztosításához,
- b) az átjárható elektronikus jegy- és bérletrendszer kialakításához,
- c) az intelligens közlekedési rendszerek (ITS) kialakításához,
- d) a személyszállítási szolgáltatásokhoz kapcsolódó közlekedési adatok átjárhatóságának biztosításához szükséges feladatok ellátásához.
- (2) Az előirányzat felhasználható az (1) bekezdés a)–d) pontban meghatározott feladatok ellátásához szükséges
- a) stratégiai és módszertani előkészítés,
- b) a központi koordinációs és a tranzakciók központi feldolgozását végző szervezet kialakításának és működtetésének, ideértve az elszámolási funkció kialakítását, a kártya- és eszközmenedzsment feladatok végzését és a központi háttérrendszer szoftver funkciók kiépítését és működtetését, valamint
- c) a kapcsolódó technológiai ajánlások és szabványokra vonatkozó nyomonkövetési, hazai és külföldi kapcsolattartási és koordinációs feladatok finanszírozására.
- (3) Az előirányzat, illetve egyéb források terhére megvalósuló, az (1) bekezdés a), b), és d) pontjában meghatározott feladatokat a KTI Nonprofit Kft., mint kedvezményezett látja el, a miniszterrel kötött támogatási szerződés alapján. Az előirányzat, illetve egyéb források terhére megvalósuló, az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feladatok ellátását a KKK a KTI Nonprofit Kft. bevonásával végzi.

- (4) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatokkal összefüggő megfelelőségi nyilatkozatok és tanúsítványok kiadását – különös tekintettel a vonatkozó szabványoknak és a miniszter által előírt szakmai előírásoknak való megfelelés igazolására –, valamint a központi szolgáltatásként nyújtandó feladatokat a KTI Nonprofit Kft. látja el, a miniszterrel kötött támogatási szerződés alapján.
- (5) A KTI Nonprofit Kft., mint kedvezményezett az (1) bekezdés a), b) és d) pontjában meghatározott feladatokat valamennyi közlekedési szolgáltató számára igénybe vehető módon, az egyenlő elbánás, az átláthatóság elve és a miniszter által a támogatási szerződésben meghatározott feltételek mellett látja el.
- (6) A támogatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló 2012/21/EU bizottsági határozat (a továbbiakban: Határozat) alapján nyújtható.
- (7) A támogatás mértéke nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nettó költséget, ideértve az ésszerű nyereséget. A támogatás mértékét a Határozat 5. cikke szerint kell megállapítani.
- (8) Ha a kedvezményezett a Határozat 5. cikkének megfelelően meghatározott összeget meghaladó támogatásban részesül, a túlkompenzációt a Határozat 6. cikk (2) bekezdésében foglaltak alapján köteles visszafizetni.
- (9) A kedvezményezett a támogatásról olyan elkülönített elszámolást köteles vezetni, amelyből a (7)–(8) bekezdésben meghatározott követelmények ellenőrizhetők.

- 18. §**
- (1) Az előirányzat felhasználható meghatározott, a Tisza és a Bodrog folyókon, valamint a Kőrös, a Sajó és a Szamos folyókon a köteles kompok közlekedésbiztonságot fokozó átalakítására.
 - (2) Az átalakítási feladat finanszírozása pályázati úton történik. A pályázat meghirdetéséről – a pályázati dokumentáció jóváhagyásával – a miniszter dönt.
 - (3) A támogatásra vonatkozó döntés a közlekedésbiztonsági és szakmapolitikai, valamint a pályázati kiírásban szereplő szempontok figyelembevételével történik. A beérkezett pályázatok a rendelkezésre álló keret mértékéig kaphatnak támogatást.
 - (4) A beérkező pályázatok és a rendelkezésre álló forrás figyelembevételével prioritást élvez a Tiszán üzemeltetett kompok átalakítása és az önkormányzatok által üzemeltetett kompok átalakítása.
 - (5) A pályázaton való részvétel feltétele, hogy a pályázó a beruházás bekerülési összegének a pályázati kiírásban meghatározott részét saját forrás terhére biztosítsa.
 - (6) A pályázó kizárólag olyan beruházásra igényelhet támogatást, amely
 - a) műszakilag megfelel
 - aa) a hajózásra alkalmas, illetőleg hajózásra alkalmassá tehető természetes és mesterséges felszíni vizek víziúttá nyilvánításáról szóló 17/2002. (III. 7.) KöViM rendeletben (a továbbiakban: KöViM rendelet) 7. § (1) bekezdés e) pontjának, és
 - ab) a kikötő, komp- és révátkelőhely, továbbá más hajózási létesítmény létesítéséről, használatbavételéről, üzemben tartásáról és megszüntetéséről szóló 50/2002. (XII. 29.) GKM rendelet 1. számú mellékletében a kikötőre, valamint a komp- és révátkelőhelyre vonatkozó részletes szabályoknak, és
 - b) használata megfelel
 - ba) a kikötő, komp- és révátkelőhely, továbbá más hajózási létesítmények általános üzemeltetési szabályairól, valamint az üzemeltetési szabályok alkalmazásáról szóló 49/2002. (XII. 28.) GKM rendelet III. fejezetben 12. §-ában a komp- és révátkelőhelyek üzemeltetési rendjére vonatkozó általános előírásoknak, és
 - bb) a kompok és a révek alkalmasságának és megfelelőségének vizsgálata szempontjából a belvízi utakon közlekedő úszólétesítmények hajózásra alkalmassága és megfelelősége feltételeiről, az üzemképesség vizsgálatáról és tanúsításáról szóló 13/2001. (IV. 10.) KöViM rendelet rendelkezéseinek.
 - (7) A támogatás csak abban az esetben biztosítható, ha a pályázó vállalja, hogy a támogatási szerződés hatálybalépésétől számított legalább 5 éven át biztosítja a komp üzemszerű működését.
 - (8) A pályázat eredményéről – a (3) bekezdésben meghatározott szempontok figyelembevételével – a miniszter dönt. A támogató döntésről szóló értesítéssel a miniszter a kedvezményezettnek megküldi a támogatási szerződés tervezetét és a kapcsolódó dokumentációt.
 - (9) Az (1) bekezdésében meghatározott célra nyújtott támogatás a csekély összegű támogatásokról szóló bizottsági rendelet szerinti csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül, és a csekély összegű támogatásokról szóló bizottsági rendelettel összhangban nyújtható.

7. TEN-T projektek

- 19. §** (1) Az előirányzat célja az Európai Unió transz-európai közlekedési hálózatok (a továbbiakban: TEN-T) alapjából támogatott közlekedésfejlesztési projektek, valamint az azokhoz tartozó kiegészítő munkák finanszírozása. Az előirányzat terhére vasúti megvalósíthatósági tanulmányok, engedélyezési és kiviteli tervek elkészítése, a szárazföldi és a folyami közlekedést érintő projektek végrehajtása, valamint forgalomszabályozó és információs rendszerhez kapcsolódó projektek kivitelezése támogatható.
- (2) A TEN-T projektek előirányzat kezelő szerve a KKK.
- (3) Az előirányzat pénzügyi lebonyolítására nyitott fizetési számla felett a KKK rendelkezik, ellátja az előirányzat tekintetében az érvényesítést és az utalványozást. A KKK végzi az előirányzattal kapcsolatos könyvvezetési feladatokat.
- (4) A megvalósítók által harmadik féllel kötött szerződésekben rögzített módon a szerződésekből fakadó pénzügyi kötelezettségek teljesítése érdekében a KKK az előirányzathoz rendelt számlán (finanszírozási terv alapján) rendelkezésre álló forrás erejéig a bejelentett kötelezettségvállalásokra pénzügyi teljesítést kezdeményez a Magyar Államkincstárnál (a továbbiakban: kincstár). A KKK szükség szerint intézkedik az Európai Uniótól származó bevételekre megnyitott és a KKK által kezelt devizaszámlán és fizetési számlán rendelkezésre álló pénzeszközökből teljesítendő kifizetésekhez szükséges pénzeszközök technikai lebonyolítási számlára történő átvételéről és harmadik félnek történő átutalásáról.
- (5) A KKK felelős az előirányzat felhasználásához kapcsolódó szerződések, megrendelések, pénzügyi teljesítések, követelések nyilvántartásáért és archiválásáért, az előirányzat eszközeivel és forrásaival kapcsolatos leltározási és leltárkészítési teendők elvégzéséért. A KKK felelős a kincstárral való folyamatos kapcsolattartás keretében a napi és a havi kincstári adatszolgáltatások ellenőrzéséért és egyeztetéséért.
- 20. §** A „TEN-T projektek” előirányzat vonatkozásában az „IRIS Europe II” és az „IRIS Europe III” TEN-T projekt megvalósításában a Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület megvalósító szervezetként vesz részt, és ellátja a miniszterrel kötött támogatási szerződésben meghatározott feladatokat.

8. Ferihegyi út meghosszabbítása

- 21. §** (1) Az előirányzat fedezetet nyújt a budapesti Ferihegyi út és Bélatelepi út összekötés megépítéséhez.
- (2) Az előirányzat felhasználására Budapest Főváros XVII. kerület Rákosmente Önkormányzatával, mint kedvezményezettel az (1) bekezdésben meghatározott feladat ellátására kötött támogatási szerződés alapján, vissza nem térítendő támogatás formájában a kedvezményezett részére történő kifizetéssel kerül sor.
- (3) A támogatásból előleg folyósítható.

9. Győri útfejlesztési beruházáshoz kapcsolódó kompenzációs intézkedések

- 22. §** (1) Az előirányzat célja az Audi Motor Hungária Kft. kiemelt jelentőségű nagyberuházáshoz kapcsolódó terület-előkészítő munkák (lőszermentesítés, Natura 2000 kármérséklő, kompenzációs, valamint régészeti feltárás) koordinációjáról szóló 1041/2011. (III. 9.) Korm. határozat alapján a győri nagyberuházással kapcsolatban felmerülő Natura 2000 terület kármérséklése, kompenzációja.
- (2) Az előirányzat felhasználására a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.-vel, mint kedvezményezettel az (1) bekezdésben meghatározott feladat ellátására kötött támogatási szerződés alapján, vissza nem térítendő támogatás formájában a kedvezményezett részére történő kifizetéssel kerül sor.
- (3) A támogatásból előleg folyósítható.

10. Területfejlesztési célelőirányzat

- 23. §** (1) A területfejlesztési célelőirányzat terhére a miniszter forrást biztosíthat
- a) területfejlesztési intézményrendszeri feladatok vonatkozásában
- aa) a megyei önkormányzatok,
- ab) a regionális fejlesztési ügynökségek,
- ac) a Balaton Fejlesztési Tanács (a továbbiakban: BFT) részére,
- a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvényben meghatározott feladatokhoz kapcsolódó tevékenységeikhez és egyes szakmai projektjeik végrehajtásához;

- b) területfejlesztési, fejlesztéspolitikai szakmai háttérfeladatok vonatkozásában
 - ba) a Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. működéséhez és szakmai programjainak megvalósításához,
 - bb) a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft. által működtetett Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer 2012. évi működéséhez és szakmai feladatok ellátásához,
 - bc) a területfejlesztési, fejlesztéspolitikai szakmai feladatok ellátásához.
- (2) A miniszter az (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti kedvezményezettekkel egyedi döntés alapján támogatási szerződésben állapodik meg. A támogatás rendelkezésre bocsátására a kedvezményezett részére történő kifizetéssel kerül sor. A kedvezményezett részére nyújtott támogatás előfinanszírozás keretében utólagos elszámolással folyósítható.
- (3) Az (1) bekezdés b) pont bc) alpontja szerinti feladatokra a közbeszerzésekről szóló törvény alapján kiválasztott szervezettel megbízási vagy vállalkozási szerződés is köthető.

24. § (1) A célelőirányzatot illetik

- a) a Budapest Agglomerációs Fejlesztési Tanács támogatása előirányzat,
 - b) az Egyéb területfejlesztési intézmények működésének támogatása előirányzat,
 - c) a Kiemelt térségek területfejlesztése (Velencei-tó, Tisza-tó, Dunakanyar, M8, natúrparkok) előirányzat,
 - d) a Vidékfejlesztési menedzserek foglalkoztatásának támogatása előirányzat,
 - e) az Üzletre hangolva előirányzat,
 - f) a Nemzetközi jelentőségű, kiemelt KFI programok előirányzat
- terhére megítélt, de visszavont támogatásokból, azok visszatérüléssel összefüggő esetleges járulékaiból származó bevételek, amelyek a 23. §-ban rögzített célokkal összhangban és az a)–f) pontban megjelölt előirányzatokhoz kapcsolódó közreműködői feladatok ellátásához használhatók fel.
- (2) A célelőirányzatot terhelik az (1) bekezdés a)–f) pontjában meghatározott előirányzatok kapcsán felmerülő fizetési kötelezettségek.

11. Digitális megújulás és kapcsolódó feladatok

25. § (1) Az előirányzat forrást biztosít

- a) az információs társadalom fejlődését akadályozó tényezők felszámolása és a digitális írástudás szintjének emelése érdekében a közösségi terek működtetésének és fejlesztésének biztosítására,
 - b) a miniszter felelősségi körébe tartozó információbiztonsági és információvédelmi feladatok ellátására,
 - c) az infokommunikációs és hírközlési ágazatot érintő stratégiai megalapozó, műszaki, gazdasági és jogi elemző tevékenység ellátására,
 - d) a miniszter felelősségi körébe tartozó informatikai és hírközlési ágazati szakképzési feladatok ellátására,
 - e) a c) pontban meghatározott stratégiai irányvonalakat követő legjobb gyakorlatok kialakítására, az infokommunikációs ágazatot érintő alkalmazások fejlesztésére, népszerűsítésére és elterjesztésére,
 - f) a közadatvagyon hasznosításával kapcsolatos feladatok ellátására,
 - g) az ágazattal összefüggő speciális szakfordítási, hitelesítési feladatok ellátásának biztosítására, valamint
 - h) az információs és kommunikációs technológia helyi közösségek számára történő befogadásának erősítését, a lakossági életminőség javítását célzó tájékoztatók, konferenciák, motivációs programok megvalósítására.
- (2) Az (1) bekezdésben megfogalmazott célok teljesítése érdekében a miniszter az NT Nemzetközi Technológiai Nonprofit Közhasznú Kft.-vel, mint kedvezményezettel támogatási szerződést, a Nemzeti Munkaügyi Hivatallal vállalkozási szerződést köt.
 - (3) Az előirányzat felhasználása részben pályázati úton, részben a (2) bekezdés szerinti kedvezményezettel kötött támogatási szerződés alapján vissza nem térítendő támogatás formájában a kedvezményezett részére történő kifizetéssel, részben vállalkozási szerződés útján kerül sor. A kedvezményezett részére nyújtott támogatásból előleg folyósítható.

26. § (1) A hazai közösségi terek részére kiírt pályázatok kezelési feladatait az NT Nemzetközi Technológiai Nonprofit Közhasznú Kft. látja el.

- (2) A pályázati kiírás a miniszter szakmai felügyelete mellett készül el. A pályázat meghirdetéséről – a pályázati kiírás jóváhagyásával – a miniszter dönt.

- (3) Pályázati döntés általános kritériumai:
- a közösségi térben nyújtott szolgáltatások száma;
 - a projekt helyszínét biztosító település lélekszáma;
 - a közösségi tér nyitva tartása;
 - a projektterv támogatási célokkal való összhangja;
 - a pályázatból megvalósítandó projekt hosszú távú működésének finanszírozása, fenntarthatósága – akár más alvállalkozói tevékenység révén;
 - a tervezett feladatok, szolgáltatások hozzájárulása a településen az e-közzolgáltatások és az internet használatának elterjedéséhez.
- (4) A pályázati kiírás a (3) bekezdésben felsoroltakon kívül további kritériumokat is meghatározhat.
- (5) A támogatásra a miniszter által felkért 3 főből álló bíráló bizottság tesz javaslatot. A pályázati bíráló bizottság a munkájába tanácskozási és véleményezési joggal a kincstár és az érdekelt szervek képviselőit is bevonhatja. A pályázati bíráló bizottság elnökét és tagjait a miniszter jelöli ki. A pályázati bíráló bizottság ügyrendjét maga állapítja meg.
- (6) A támogatásról a bíráló bizottság döntési javaslata alapján a miniszter dönt.
- (7) A támogató döntésről szóló értesítéssel a miniszter a támogatást elnyert pályázónak megküldi a támogatási szerződés tervezetét és a kapcsolódó dokumentációt.
- (8) A miniszter a pályázatok hatékonyságát, szakmai eredményességét és a támogatási összeg felhasználását az (1) bekezdésben meghatározott szervek keresztül és önállóan is jogosult ellenőrizni.

12. Uránércbánya hosszú távú környezeti kárelhárítás

- 27. §** (1) Az előirányzat célja a mecseki uránércbányászat befejezését követően támogatás biztosítása az uránércbányászati károk felszámolásához kapcsolódó környezetvédelmi munkálatok és a hosszú távú kiépített megfigyelő rendszerek működtetésére, vízbázis védelemre, ideértve Pécs ivóvízbázisának védelme érdekében egységes vízelvezető rendszer üzemeltetését, a radioaktívan szennyezett vizek uránmentesítését, zagytéri kármentesítő rendszer és a kémiai vízkezelő üzemeltetését. Az előirányzat felhasználható továbbá a bányászatról szóló törvényben előírt használaton kívüli bányászati célú mélyfúrásokkal kapcsolatos tájrendezési feladatok elvégzésére, valamint a rekultivált területek egy része karbantartási feladatainak ellátására.
- (2) Az előirányzat fedezetet biztosít a beruházási program megvalósításához, a környezeti rekultiváció elvégzéséhez, a kiépített megfigyelő rendszerek működtetéséhez.
- (3) Az előirányzat terhére elvégzendő feladatokról a MECSEK-ÖKO Környezetvédelmi Zrt. (a továbbiakban: MECSEK-ÖKO Zrt.) tételes intézkedési tervet készít, amelyet a miniszter hagy jóvá.
- (4) Az előirányzat felhasználása a (3) bekezdés szerinti intézkedési terv elfogadását követően a (2) bekezdésben meghatározott feladatok ellátására a MECSEK-ÖKO Zrt.-vel, mint kedvezményezettrel kötött támogatási szerződés alapján, vissza nem térítendő támogatás formájában a kedvezményezett részére történő kifizetéssel kerül sor.
- (5) A támogatásból előleg folyósítható.

13. Épületenergetikai és energiahatékonysági célú előirányzat

- 28. §** (1) Az előirányzat célja támogatás nyújtása egy- vagy többlakásos lakóépületeken, lakásokon, családi házakon, egyéb lakóingatlanokon és középületeken történő energiahatékonyságot növelő beruházásokra, alacsony energiafelhasználású lakóépületek, lakások építésének ösztönzésére, illetve további energiahatékonyságot növelő, energia-megtakarítást eredményező beruházásokra, mintaprojektek támogatására.
- (2) Az előirányzatból a következő tevékenységek finanszírozhatók:
- épületenergia-hatékonyság növelése,
 - alacsony energiafelhasználású lakóépületek, lakások, középületek építésének támogatása,
 - lakóépületek, lakások, középületek utólagos hőszigetelési feladatai, homlokzatok és födémek utólagos hőszigetelése, épületgépészeti rendszerei, épület-villamos rendszerei korszerűsítésének, felújításának támogatása,
 - nyílászárók energiatakarékos felújítása, vagy cseréje,
 - megújuló energia felhasználásának növelése lakóépületen, középületek történő beruházással,

- f) megújuló energiafelhasználás növelése, hagyományos energiahordozók megújuló energiaforrásokkal való helyettesítésére irányuló beruházások az energiatermelésre, a tárolásra, az energia szállítására és a hálózatba való esetleges visszatáplálására,
- g) hőleadók egyedi szabályozásához szükséges berendezések, termosztatikus szelepek lakásonkénti beszerelése, ennek keretében
 - ga) a lakások egyedi hőfogyasztásának mérésére vagy az épület hőfogyasztásának lakásonkénti költségmegosztására alkalmas mérőeszközök lakásonkénti beszerelése,
 - gb) a lakóépület közös tulajdonban álló fűtési rendszerének, középület fűtési rendszerének az átalakítása a strangsabályozók beépítésével vagy cseréjével, egycsőes fűtési rendszer átalakításával a hőleadók elé beépített átkötő szakaszokkal, egycsőes fűtési rendszer helyett új, kétcsőes fűtési rendszer kialakításával,
- h) energia-megtakarítással járó beruházások és azok előkészítésének támogatása,
- i) energiatakarékossági szemlélet kialakításának támogatása,
- j) európai uniós zöldgazdaság-fejlesztési és energetikai mintaprojekt megvalósításának támogatása a következő témakörökben:
 - ja) regionális energiakoncepciók, stratégiák kialakítása, összehasonlítása,
 - jb) klímapolitikai, zöldgazdasági, energiatudatossági társadalmi szemléletformálás,
 - jc) Magyarországon megvalósuló környezetbarát technológiai fejlesztés, innováció, megújuló és alternatív energia hasznosítása, energiahatékonyság növelése,
 - jd) zöldgazdaság-fejlesztéssel, energetikával összefüggő tudásmegosztás, legjobb nemzetközi gyakorlatok átvétele, standardok kialakítása.
- (3) Az előirányzatból támogatás elő- vagy utófinanszírozással kizárólag pályázat útján
 - a) visszafizetési kötelezettség nélküli végleges juttatás (a továbbiakban: vissza nem térítendő támogatás), ezen belül támogatás, illetve kamattámogatás, vagy
 - b) visszatérítendő támogatás formájában nyújtható.
- (4) Az előirányzatból – a (2) bekezdés j) pontjában foglaltak kivételével – kizárólag természetes személy, társasház, lakásszövetkezet, települési önkormányzat vagy költségvetési szerv részére nyújtható támogatás.
- (5) A lakóépületben elhelyezkedő nem lakáscélú helyiségek, a jogi személyiséggel rendelkező vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság tulajdonában álló ingatlanok tulajdonosaira jutó költségek fedezetére – kivéve a települési önkormányzat vagy költségvetési szerv tulajdonában álló lakáscélú vagy közcélú szolgáló ingatlanon történő beruházást – támogatás nem vehető igénybe.
- (6) A pályázat benyújtása előtt megkezdett beruházásra támogatás nem nyújtható. A beruházás megkezdése időpontjának – ha a pályázati kiírás eltérően nem rendelkezik – építési beruházás esetén az építési naplóba történt első bejegyzés időpontját, egyéb beruházás esetében az első pénzügyi teljesítés időpontját kell tekinteni.

- 29. §**
- (1) Támogatásra jogosult az e rendeletben meghatározott olyan pályázó, aki megfelel a pályázati kiírásban szereplő műszaki, pénzügyi, valamint az egyéb tartalmi és formai követelményeknek.
 - (2) A pályázatok a rendelkezésre álló forráskeret erejéig benyújtásuk sorrendjében részesülnek támogatásban.
 - (3) A pályázati kiírást a pályázatkezeléssel megbízott szervezet honlapján is közzé kell tenni.
 - (4) Ha a pályázó társasház vagy lakásszövetkezet, egy pályázati kiírás esetén egy lakóépületre egy pályázat nyújtható be.

- 30. §**
- (1) A támogatás nyújtásáról a miniszter dönt.
 - (2) A szerződéskötéshez szükséges valamennyi feltétel teljesülése esetén a kedvezményezettel a támogatási szerződést a miniszter, vagy a miniszter nevében a 33. § szerinti kezelő szerv köti meg.
 - (3) A kedvezményezettnek a támogatási szerződés aláírására legfeljebb a döntés kézhezvételétől számított 120 nap áll a rendelkezésére. Ha a pályázó a szerződéskötésre az Ávr. 71. § (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezésre álló határidőt elmulasztja, a támogatási szerződés megkötéséhez kapcsolódóan méltányosság semmilyen jogcímen nem gyakorolható.

- 31. §**
- A támogatás folyósítása a támogatási szerződésben meghatározott forrásösszetétel szerinti pénzügyi és időbeli ütemezésben, a készültségi fokkal arányosan és utólagosan, a pályázó által benyújtott számlák és teljesítést igazoló dokumentumok, valamint ezek ellenőrzése alapján történik. A teljesítést igazoló dokumentumban a pályázó nyilatkozik arról, hogy a támogatás feltételül vállalt kötelezettségek a támogatási szerződésnek megfelelően

teljesültek, a forrásokat rendeltetésszerűen és maradéktalanul a támogatási szerződésben meghatározott feladatra használták fel.

- 32. §**
- (1) A támogatási szerződés módosítására irányuló kérelmet a 33. § szerinti kezelő szervhez kell benyújtani.
 - (2) A támogatási szerződés módosítása nem irányulhat a támogatás mértékéhez képest felmerülő többletköltségek támogatásból való finanszírozására.
 - (3) A kezelő szerv a szerződésmódosításra irányuló kérelmet megvizsgálja. Ha a módosítás kezdeményezésére a kedvezményezettnek fel nem róható körülmény bekövetkezése, vis maior, illetve adatváltozás miatt kerül sor, vagy ha olyan új tény merül fel, amely a pályázat elbírálásakor nem volt ismert és a támogatást alapjaiban érinti, a támogatási szerződés módosításáról a kezelő szerv, egyéb esetben a kezelő szerv javaslatára a miniszter 10 napon belül dönt.
 - (4) A támogatási szerződés eltérő rendelkezése hiányában a támogatási szerződésben meghatározott befejezési határidő annak letelte előtt egyszeri alkalommal legfeljebb 120 nappal meghosszabbítható a kedvezményezett kérelmére. A kérelem benyújtásának határideje a beruházás befejezési határidejének utolsó napját megelőző 30. nap.
 - (5) A támogatási szerződés módosításával kapcsolatos további szabályokat a támogatási szerződésben kell meghatározni.
- 33. §**
- Az előirányzat kezelő szerve az ÉMI Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft. (a továbbiakban: ÉMI NKft.). Az előirányzat pénzügyi lebonyolítására nyitott elkülönített számla felett az ÉMI NKft. rendelkezik, ellátja az előirányzat tekintetében a kötelezettségvállalások teljesítésigazolását, az érvényesítést, az utalványozást, végzi a számviteli és ellenőrzési feladatokat és közreműködik a költségvetési beszámolók, mérlegjelentések elkészítésében.
- 34. §**
- (1) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerinti vállalkozás tulajdonában lévő lakóingatlanon végrehajtott beruházáshoz a 28. § (2) bekezdés a)–h) pontja és a 28. § (2) bekezdés i) pontja szerinti célra nyújtott támogatás a csekély összegű támogatásokról szóló bizottsági rendelet szerinti csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül.
 - (2) Az európai uniós zöldgazdaság-fejlesztési és energetikai mintaprojekt megvalósítása esetén a 28. § (5)–(6) bekezdését és a 29–32. §-t nem kell alkalmazni.

14. ESZA Nonprofit Kft. támogatása

- 35. §**
- (1) Az előirányzat célja vissza nem térítendő támogatás nyújtása az ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságnak (a továbbiakban: ESZA Nonprofit Kft.) a közhasznú feladatai ellátására, így különösen a hazai költségvetési forrásokból, illetve az Európai Unió által társfinanszírozott munkaerőpiaci integrációs, ifjúsági, képzési, szociális, kábítószerügyi, gyermek és ifjúsági célú, gyermekjóléti, hátrányos helyzetű csoportok lakhatási és szociális integrációját elősegítő programok, támogatási konstrukciók tárgyévi feladatellátásával összefüggő teendők (pályázati értékelés, szerződéskötés, támogatás lehívás biztosítása, beszámoltatás, ellenőrzés, lezárás, tájékoztatás, honlap és adatbázis frissítés) finanszírozása, ide nem értve a közreműködő szervezeti tevékenység kapcsán a szolgáltatási szint szerződések (a továbbiakban: SLA) keretében elszámolt feladatok díját. Az előirányzat felhasználható továbbá a Phare programokhoz kapcsolódó utánkövetési feladatok ellátásának támogatására.
 - (2) A miniszter a támogatás felhasználásáról az ESZA Nonprofit Kft.-vel támogatási szerződésben állapodik meg. A támogatás rendelkezésre bocsátására a kedvezményezett részére történő kifizetéssel kerül sor. A kedvezményezett részére nyújtott támogatás előfinanszírozás keretében utólagos elszámolással folyósítható.

15. Energia Központ Nonprofit Kft. támogatása

- 36. §**
- (1) Az előirányzat célja vissza nem térítendő támogatás nyújtása az Energia Központ Energiahatékonysági, Környezetvédelmi és Energia Információs Ügynökség Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságnak (a továbbiakban: Energia Központ Nonprofit Kft.) a (2) bekezdésben meghatározott feladatai ellátására.
 - (2) A támogatási szerződés alapján a támogatás az alábbi tevékenységeket finanszírozhatja:
 - a) a korábbi években meghirdetett Energiafelhasználási hatékonyság javítása célú előirányzatból finanszírozott Nemzeti Energiatakarékosági Program működtetése, ennek keretében az Energia Központ Nonprofit Kft. ellátja a célú előirányzattal kapcsolatos ügyfélszolgálati, panasz ügyintézési, pályázatkezelési, pénzügyi, számviteli valamint ellenőrzési teendőket;

- b) a Kohéziós Alap és a Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP) támogatási konstrukciók közreműködő szervezeti és KIOP Irányító Hatóság tevékenysége (delegált feladatok) kapcsán felmerült költségeket, melyek a támogatási, illetve az SLA keretében nem kerülhetnek elszámolásra;
 - c) nemzetközi projektekben való részvételt, projektek előkészítését, menedzselését, stratégiai partnerségek ellátását;
 - d) nemzetközi, uniós pályázati rendszerek hazai kapcsolattartói feladatainak ellátását;
 - e) nonprofit alapú tájékoztatási tevékenységet;
 - f) az Energia Központ Nonprofit Kft. honlapjának és adatbázisának folyamatos frissítését.
- (3) A miniszter a támogatás felhasználásáról az Energia Központ Nonprofit Kft.-vel támogatási szerződésben állapodik meg. A támogatás rendelkezésre bocsátására a kedvezményezett részére történő kifizetéssel kerül sor. A kedvezményezett részére nyújtott támogatás előfinanszírozás keretében utólagos elszámolással folyósítható.

16. ÉMI Nonprofit Kft. támogatása

- 37. §**
- (1) Az előirányzat forrást biztosít az ÉMI Nkft.-nek az Épületenergetikai és energiahatékonysági célú előirányzattal kapcsolatos, a (2) és (3) bekezdésben meghatározott kezelő szervei feladatai ellátásához, valamint a „Lakóépületek és környezetük felújításának támogatása” előirányzathoz indított pályázatokkal összefüggő egyes fenntartási, működtetési feladatok ellátására.
 - (2) Az előirányzat finanszírozza az „Épületenergetikai és energiahatékonysági célú előirányzat” terhére kiírt pályázati rendszerek tekintetében az ÉMI Nkft. 33. § szerinti pályázatkezelési és egyéb támogatásokkal összefüggő feladatait. Ennek keretében az előirányzat fedezetet biztosít az e rendeletnek és a pályázati kiírásnak megfelelő támogatási döntések előkészítésével, a támogatási döntések előkészítésének dokumentációjával, a pályázatok nyilvántartásának egyes személyi és tárgyi feltételeivel, a támogatási szerződések és az azokhoz kapcsolódó biztosítéki szerződések megkötésével, azok módosításával, megszüntetésével, jogi és földhivatali ügyintézésével, a pályázatok ellenőrzésével, a monitoringgal, a támogatási szerződések ellenőrzésével – ideértve a folyamatba épített előzetes és közbeni, valamint utólagos és helyszíni ellenőrzést – és a támogatási program lezárásával kapcsolatos teendők ellátásához.
 - (3) Az előirányzat biztosítja az ÉMI Nkft. pályázói (ügyfél) tájékoztatással, valamint az „Épületenergetikai és energiahatékonysági célú előirányzattal” kapcsolatos 33. §-ban meghatározott pénzügyi számviteli és ellenőrzési feladatok forrását.
 - (4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott tevékenységek mellett az előirányzat forrást biztosít az Épületenergetikai és energiahatékonysági célú előirányzathoz indított pályázati rendszer megismertetésének, közzétételének, a pályázati rendszert érintő döntéseket megalapozó és azok eredményeit értékelő kutatások, tanulmányok költségeire is.
 - (5) Az energiamenedzsment eszközök közigazgatásba történő bevezetése érdekében az előirányzat forrást biztosít az energiatakarékosságra ösztönző rendszerek kialakításának, épületek energiatakarékos üzemeltetését szolgáló gyakorlati eljárásrendek kidolgozásának, oktatásának, az azokkal összefüggő nemzetközi példák felmérésének, valamint mintaprojektek eredményei vizsgálatának költségeire is.
 - (6) Az előirányzat felhasználásának, ideértve a pályázatok lebonyolításának részletes szabályait a miniszter és az ÉMI Nkft. között létrejött támogatási szerződés tartalmazza. A támogatás rendelkezésre bocsátására a kedvezményezett részére történő kifizetéssel kerül sor. A kedvezményezett részére nyújtott támogatásból előleg folyósítható.

17. Puskás Tivadar Közalapítvány támogatása

- 38. §**
- (1) Az előirányzat fedezetet biztosít
 - a) a Puskás Tivadar Közalapítvány (a továbbiakban: Közalapítvány) Alapító Okiratában meghatározott, közhasznú tevékenységével összefüggő feladatainak támogatására,
 - b) a Közalapítvány által a Nemzeti Hálózatbiztonsági Központ (a továbbiakban: NHBK), mint nemzeti CERT üzemeltetésére,
 - c) a Közalapítvány
 - ca) elektronikus kormányzással és a közigazgatási informatikával kapcsolatos kormányzati feladatok ellátásában történő közreműködésére, és
 - cb) közigazgatási informatikai biztonsági politika, az ellenőrzési rendszer és a megvalósításához szükséges alapfeltételek, valamint szabályozás kidolgozásában történő részvételére,

- d) a központi költségvetési szervek informatikai rendszerei szolgáltatásainak és biztonságos üzemeltetésének Közalapítvány általi fejlesztésére, és az ehhez kapcsolódó információs társadalmi szolgáltatások technikai támogatására,
 - e) az NHBK működtetése körében a Közalapítvány
 - ea) technikai védelmi, megelőző és felvilágosító tevékenységére,
 - eb) részvételére és Magyarország képviselőit a nemzetközi hálózatbiztonsági és kritikus információs infrastruktúrák védelmére szakosodott együttműködési fórumokon és szervezetekben, és
 - ec) részvételére az informatikai és a hálózatbiztonságra, valamint a kritikus információs infrastruktúrák védelmére vonatkozó stratégiák és szabályozások előkészítésében,
 - f) a Központi Rendszer hálózatbiztonsági feladatainak ellátására.
- (2) Az előirányzat felhasználása a Közalapítvánnyal, mint kedvezményezettel az (1) bekezdésben meghatározott feladatok ellátására kötött támogatási szerződés alapján, vissza nem térítendő támogatás formájában a kedvezményezett részére történő kifizetéssel történik. A támogatásból előleg folyósítható.

18. Kormányzati szakpolitikai feladatok

- 39. §** (1) Az előirányzat forrást biztosít a kormányzati döntés-előkészítést megalapozó tanulmánykészítési, valamint kommunikációs stratégiai tanácsadási feladatok elvégzése tárgyú közbeszerzési eljárás eredményeképpen, a vonatkozó szerződések, továbbá médiafigyelési, médiaelemzési, média-hatásvizsgálati szolgáltatás nyújtása tárgyában megkötött szerződés teljesítéséhez. Az előirányzat fedezetet nyújt továbbá a kormányzati döntés-előkészítés és kommunikációs stratégiai feladat ellátásába bevont minisztériumokkal és azok irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szervekkel e feladattal összefüggésben ellátandó feladatai finanszírozásához.
- (2) A miniszter az előirányzat terhére megvalósuló feladatok körében a szakmai tartalom vonatkozásában feladatot, vagy annak módosítására utasítást kizárólag a Miniszterelnökség előzetes szakmai javaslata és egyetértése esetén adhat, továbbá – a kormányzati döntés-előkészítést megalapozó tanulmánykészítési, valamint kommunikációs stratégiai tanácsadási feladatok elvégzése tárgyában megkötött szerződések vonatkozásában – a teljesítés igazolása csak a Miniszterelnökség előzetes szakmai jóváhagyását követően történhet meg.
- (3) A miniszter a Miniszterelnökséget vezető államtitkárral az előirányzat felhasználása érdekében a következő tárgykörökre kiterjedő megállapodást köt:
- a) az előirányzat terhére megvalósuló szolgáltatások címzett köre,
 - b) a feladat tartalmának meghatározása, módosítása és kiegészítése körében az utasítási jog gyakorlása,
 - c) célszerűtlen, szakszerűtlen teljesítés esetén a visszautasítási jog gyakorlása,
 - d) a teljesítés igazolás kibocsátásával összefüggő határidők, felelősségi körök, hatáskörök meghatározása.

19. Záró rendelkezések

- 40. §** (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- (2) A 41. § (2) bekezdése a Kormány egyedi döntéseivel megítélhető regionális beruházási támogatás szabályairól és a Beruházás ösztönzési célú előirányzat felhasználásának szabályairól szóló kormányrendelet hatálybalépésével egyidejűleg lép hatályba.
- 41. §** (1) Hatályát veszti az egyes fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásáról szóló 9/2011. (IV. 7.) NFM rendelet 1–16. alcíme, 16/B. alcíme, 16/C. alcíme és 32. § (3) és (4) bekezdése.
- (2) Hatályát veszti
- a) az egyes fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásáról szóló 9/2011. (IV. 7.) NFM rendelet, és
 - b) a Kormány egyedi döntésével megítélhető támogatások nyújtásának szabályairól szóló 8/2007. (I. 24.) GKM rendelet.
- 42. §** E rendelet
- a) 18. § (1) bekezdése és 28. § (2) bekezdés a)–i) pontjai a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379., 2006.12.28., 5–10. o.),

- b) 17. §-a az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló 2011. december 20-i 2012/21/EU bizottsági határozat (HL L 7., 2012.1.11., 3–10. o.),
hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.

Németh Lászlóné s. k.,
nemzeti fejlesztési miniszter

A vidékfejlesztési miniszter 65/2012. (VII. 4.) VM rendelete a takarmányok előállításának, forgalomba hozatalának és felhasználásának egyes szabályairól

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 76. § (2) bekezdés 1., 2., 3., 14., 15., 16. és 24. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § c) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva, a következőket rendelem el:

1. Általános rendelkezések

1. § E rendelet alkalmazásában:

1. *állati eredetű takarmány-alapanyag*: a 142/2011/EU bizottsági rendelet I. melléklet 3. pontja szerinti fogalom;
2. *állatorvosi rendelvény*: állatorvosi képesítéssel rendelkező személy által kiállított, gyógyszeres takarmány rendelésére vonatkozó okirat;
3. *állattartó telep*: az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) alkalmazási körébe tartozó tevékenység helyszínéül szolgáló hely, ahol állatokat tartanak, tenyésztene, kezelnek vagy kiállítás céljára bemutatnak, kivéve azon helyeket, amelyek kizárólag olyan tevékenységeket folytatnak, amelyeket a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk (2) bekezdés a)-d) pontja meghatároz;
4. *ásványi takarmány*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés k) pontja szerinti fogalom;
5. *átmosódás*: a korábban előállított takarmányból az ugyanazon gyártósoron később előállított takarmányba olyan összetevő, illetve hatóanyag átszennyeződése, amely ez utóbbi előállított takarmány gyártmánylapján nem szerepel;
6. *behozatal*: a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 15. pontja szerinti fogalom;
7. *bejegyzett képviselő*: az 1. mellékletben felsorolt takarmány kategória valamelyikébe tartozó egy vagy több takarmányt az Európai Unió (a továbbiakban: EU) kívüli államból (a továbbiakban: harmadik ország) az EU valamely tagállamának (a továbbiakban: tagállam) területére közvetlenül beszállító, első EU-s forgalomba hozatalt végző, az EU-ban székhellyel rendelkező forgalmazó;
8. *cselekvési küszöbérték*: egyes nemkívánatos anyagok – különösen a dioxin – azon szintje, amelynek megállapítása esetén a hatóság a szennyezett tétellel szemben korlátozó intézkedést nem foganatosít, csak a szennyezés eredetével kapcsolatos nyomozást indít;
9. *csomagolóanyag*: olyan anyag, amelyet a takarmány megóvására, kiszerezésére (burkolására, fedésére, állagának megőrzésére) használnak;
10. *egyenértékű*: a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 14. pontja szerinti fogalom;
11. *élelmiszer-egészségügyi várakozási idő*: az állatgyógyászati termékekről szóló 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet [a továbbiakban: 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet] 4. § 10. pontjában meghatározott időtartam;
12. *élelmiszertermelés céljából tartott állat*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés c) pontja szerinti fogalom;
13. *előállító*: az Éltv. hatálya alá tartozó azon takarmányvállalkozás, amely a takarmányt előállítja (termeli, termeszt, gyártja, kezeli, feldolgozza);
14. *előkeverék*: az 1831/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 2. bekezdés e) pontja szerinti fogalom;

15. *elsődleges előállítás*: a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk f) pontja szerinti tevékenység;
16. *felülvizsgálat*: a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 2. pontja szerinti fogalom;
17. *forgalmazó*: a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 2. § 9. pontjában meghatározott – egy vagy több – kereskedelmi tevékenységet folytató takarmányvállalkozó;
18. *géntechnológiával módosított takarmány*: az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 7. pontja szerinti takarmány;
19. *gyártmánylap*: az előállító által – a takarmány előállítását megelőzően – a 2. mellékletben megadott formában és tartalommal kiállított részletes, írásos dokumentum az előállított takarmány jellemzőiről;
20. *gyógypremix*: a 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet 4. § 18. pontjában meghatározott készítmény;
21. *gyógyszeres készitakarmány*: állatgyógyászati készítmény vagy készítmények és takarmány vagy takarmányok keveréke, amely forgalomba hozatalra kész, és amely további feldolgozás nélkül alkalmas állatok takarmányozására az állatgyógyászati készítményekre leírt gyógyító, megelőző vagy egyéb tulajdonságai alapján;
22. *gyógyszeres köztes termék*: gyógypremixet tartalmazó kiegészítő takarmány;
23. *hatósági zárolás*: a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 13. pontja szerinti fogalom;
24. *importőr*: takarmányt harmadik országból az EU területére behozó, az EU-ban székhellyel rendelkező takarmányvállalkozás;
25. *kedvtelésből tartott állat*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés f) pontja szerinti fogalom;
26. *kiegészítő takarmány*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés j) pontja szerinti fogalom;
27. *kísérő okmány*: az a jelölési és egyéb adatokat tartalmazó dokumentum, irat, amely a takarmánnyal térben és időben együtt mozog, a terméket kíséri, amikor azt forgalomba hozzák, illetve felhasználják;
28. *kislétszámú állattartó telep*: az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet [a továbbiakban: 41/1997. (V. 28.) FM rendelet] 1. számú melléklet 1. számú függelék 5. pontja szerinti fogalom;
29. *központi jegyzék*: a 726/2004/EK európai parlament és tanácsi rendelet 30. cikk 2. bekezdése szerinti központosított engedélyezési eljárás nyomán kialakított EU-s jegyzék;
30. *különleges táplálási cél*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés n) pontja szerinti fogalom;
31. *különleges táplálási célokra szánt takarmány*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés o) pontja szerinti fogalom;
32. *mikrobiológiai eredetű enzim*: a takarmány-adalékanyagok közé tartozó, mikroorganizmus által termelt, nagy molekulatömegű fehérje, amely az állat tápcsatornájába jutva – a biokémiai reakció sebességének fokozásával – segíti a táplálóanyagok lebontását, emésztését;
33. *minimális eltarthatósági idő*: a takarmány-előállító vállalkozás által a gyártás időpontja alapján számított időpont vagy időtartam, amely időpont eléréséig, illetve időtartam leteltéig az előállított takarmány a takarmány-előállító vállalkozás által előírt tárolási feltételek mellett megőrzi fizikai, kémiai, érzékszervi jellemzőit és kifogásmentes mikrobiológiai állapotát;
34. *mobil keverő*: olyan közúti közlekedésre alkalmas jármű, amely takarmányok szállítására és takarmánykeverékek több összetevőből darálással, illetve keveréssel való előállítására egyaránt alkalmas;
35. *mosató anyag*: takarmány előállító létesítmény takarmánnyal érintkező technológiai berendezéseinek, szállítóeszközeinek a termékek előállításakor alkalmazott vivőanyaggal vagy szemes termények daráival tisztítás céljából történő átjáratása, átöblítése, mosatása során keletkező anyag;
36. *nagy koncentrációjú termék*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. cikk (2) bekezdése szerinti termék;
37. *nagylétszámú állattartó telep*: a 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 1. számú melléklet 1. számú függelék 4. pontja szerinti fogalom;
38. *napi takarmányadag*: a takarmány 12%-os nedvességtartalommal számolt azon mennyisége, amely egy meghatározott fajú, korú és hasznosítási irányú állat napi táplálóanyag-szükségletét teljes mértékben biztosítja;
39. *nemkívánatos anyag*: bármely olyan anyag vagy termék – a kórokozók kivételével –, amely jelen van a takarmányozásra szánt termékben, illetve annak felületén, és amely potenciális veszélyt jelent az állati vagy az emberi egészségre, illetve a környezetre, vagy káros hatással lehet az állattenyésztésre;
40. *nemzeti referencia laboratórium*: a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH), mint a takarmányok hatósági vizsgálatának területére a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 33. cikk (1) bekezdése szerint nemzeti referencia laboratóriumként kijelölt laboratórium;

41. *probiotikum*: az állatok bélflóra egyensúlyának megteremtésére és stabilizálására, valamint a takarmányok biológiai tartósítására alkalmas – a takarmány-adalékanyagok közé tartozó – hasznos mikroorganizmusokat tartalmazó készítmény;
42. *szállítmány*: azonos elnevezésű és összetételű, az állat-, növény-egészségügyi, illetve takarmányjogi szabályok által előírt ugyanazon állat-egészségügyi vagy növény-egészségügyi bizonyítvánnyal, illetve egyéb takarmányjogi, illetve egyéb okmánnyal ellátott, ugyanazon szállítóeszközökön szállított, takarmányozási célra szánt termékmennyiség;
43. *takarmány-adalékanyag*: az 1831/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk (2) bekezdés a) pontja szerinti fogalom;
44. *takarmány-alapanyag*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés g) pontja szerinti fogalom;
45. *takarmány-előállítás*: a takarmány termelése (termesztése), gyártása, feldolgozása (kezelése, előkészítése), valamint keverése és csomagolása (kiszerezése);
46. *takarmány előre csomagolva*: bármely – takarmányozási céllal – eladásra kínált, egyedi áru, amely legalább egy termékből és annak csomagolásából áll, amelybe az eladásra történő felkínálást megelőzően a terméket elhelyezték, és amelynek tartalmát a csomagolás kinyitása vagy módosítása nélkül nem lehet megváltoztatni;
47. *takarmánykeverék*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés h) pontja szerinti fogalom;
48. *takarmány feldolgozása*: a takarmány tartósítása, hőkezelése, hűtése, tárolása, állagának megőrzése, és minden olyan, ezekhez kapcsolódó kémiai, fizikai módszer, tevékenység, amely nem minősül forgalomba hozatalnak;
49. *takarmány-minőség*: a takarmány azon tulajdonságainak összessége, amely alapján az megfelel a takarmányjogban meghatározott, a takarmányok biztonságosságához kapcsolódó követelményektől eltérő fizikai, kémiai, érzékszervi jellemzőkre és mikrobiológiai állapotra vonatkozó előírásoknak, valamint az előállító által kiállított gyártmánylapban feltüntetett, illetve a jelölésen megadott jellemzőknek;
50. *technológiai segédanyag*: az 1831/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk (2) bekezdés h) pontja szerinti fogalom;
51. *teljes értékű takarmány*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés i) pontja szerinti fogalom;
52. *termékszám*: a takarmány-vállalkozó által meghatározott, terméket azonosító szám;
53. *tétel*: a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdés r) pontja szerinti fogalom;
54. *tételszám*: a gyártási tétel azonosítási (hivatkozási) száma;
55. *transzit*: egy harmadik ország területéről egy harmadik ország területére az EU területén történő áthaladás, a tengeri és a légi utakat kivéve;
56. *új takarmány*: olyan takarmány-adalékanyag, diétás takarmány vagy nagy koncentrációjú termék, amelynek forgalmazása az EU-ban engedélyhez kötött, de amelynek forgalmazását még nem engedélyezték.

2. Takarmány-vállalkozási létesítmények engedélyezése, nyilvántartásba vétele és jegyzéke

- 2. §**
- (1) Az engedélyköteles takarmány-vállalkozási létesítmények (a továbbiakban: engedélyköteles létesítmény) kategóriáit a 3. melléklet tartalmazza.
 - (2) Az engedélyköteles létesítményeknek meg kell felelniük a 4. mellékletben felsorolt követelményeknek.
 - (3) A 3. mellékletben felsorolt engedélyköteles létesítmények közül a takarmány-előállító létesítményeket a fővárosi és megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósága (a továbbiakban: élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság) engedélyezi. A létesítmény-engedély iránti kérelmet az 5. melléklet szerinti adattartalommal kell benyújtani.
 - (4) A 3. melléklet szerinti takarmány-forgalmazó létesítményeket és az 1. melléklet szerinti takarmányt az EU-ba importáló, magyarországi székhelyű vállalkozások, illetve bejegyzett képviselők behozatali tevékenységét – az utóbbi esetben a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikkében előírtak szerint – az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezi. Az engedély iránti kérelmet a 6. mellékletben felsorolt, az adott létesítményre, illetve bejegyzett képviselő tevékenységére vonatkoztatható adatok megadásával kell benyújtani.

- 3. §** (1) Amennyiben az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikk (2) bekezdésében foglaltak szerint feltételes engedélyt ad a takarmány-előállító létesítmény részére, a feltételes engedélyben az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság meghatározza a létesítményben – adott gyártástechnológiai vonalon – előállítható termékek körét, a feltételes engedély feltételrendszerét és időtartamát.
- (2) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a 2. § (3) bekezdése szerinti létesítmények engedélyeinek adott gyártástechnológiai vonal vonatkozásában történő megadásáról
- a) az 5. melléklet szerint benyújtott dokumentációs feltételeknek,
 - b) a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. mellékletében foglaltaknak,
 - c) a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikke szerinti alapelveknek,
 - d) a takarmányok nyomonkövethetőségére vonatkozó, a 7. melléklet szerinti nyilvántartási előírásoknak,
 - e) a létesítményben működtetett minőség- és biztonságellenőrzési rendszerre vonatkozó feltételeknek, és
 - f) a Magyar Takarmánykódex kötelező előírásairól szóló 44/2003. (IV. 26.) FVM rendeletben [a továbbiakban: 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet] előírt határértékek szerint szennyeződésektől mentes, homogén, a minőségi követelményeknek, illetve garantált paramétereknek megfelelő és biztonságos takarmányok előállítása feltételeinek
- való megfelelés figyelembevételével dönt.
- (3) A 2. § (3) bekezdése szerinti létesítmények engedélyezéséhez szükséges, a 8. mellékletben foglalt vizsgálatokat a kérelmet benyújtó írásos kérelme alapján az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság végzi, illetve a laboratóriumi vizsgálatokat végezteti.
- (4) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a takarmány-előállító létesítmény engedélyében a 8. melléklet szerint lefolytatott, előzetes helyszíni szemlével, mintavételezéssel és laboratóriumi vizsgálattal járó engedélyezési eljárás során meghatározott műszaki-technológiai paraméterek ismeretében meghatározza
- a) az előállítható takarmányok körét,
 - b) a nem tiltott állati fehérje felhasználásának feltételeit,
 - c) a teljes értékű gyógyszeres takarmánykeverék, illetve gyógyszeres köztes termék előállítása esetén a gyógypremix legkisebb bekeverhető mennyiségét,
 - d) a kokcidiosztatikum, hisztomonosztatikum, illetve növekedésserkentő készítmény legkisebb bekeverhető mennyiségét,
 - e) a felhasználásra szánt gyógypremixek előállított takarmányra vetített hatóanyag-tartalmának alsó és felső határértékeit,
 - f) a felhasználásra szánt kokcidiosztatikum, hisztomonosztatikum, illetve növekedésserkentő készítmények előállított takarmányra vetített hatóanyag-tartalmának alsó és felső határértékeit,
 - g) a takarmány-előállítás során a legkisebb mennyiségben bekeverhető összetevő még homogénen elkeverhető tömegét,
 - h) az előállítás személyi és gyártástechnológiai feltételeit,
 - i) a 7. melléklet szerinti azon dokumentációs feltételeket, amelyek az adott takarmány-előállító létesítmény gyártástechnológiájának ismeretében előfeltételei az alkalmazott takarmányminőség- és biztonságellenőrzési rendszer megfelelőségének,
 - j) az egyéb olyan speciális feltételeket, amelyek a takarmányjogi előírásoknak való megfelelést biztosítják, így különösen a mosató anyag felhasználásának feltételeit, géntechnológiával módosított alapanyagok felhasználása esetén a technikailag elkerülhető szennyeződés feltételeit, gyógyszeres takarmányok gyártásánál a felöntési pontok helyét, az engedélyezési eljárás keretében végeztetett próbagyártás során előállított termékek további sorsát, állati fehérjék felhasználása esetén az átmosódás megelőzését szolgáló üzemtechnológiai részleteket.
- (5) A létesítmény-engedélyben foglalt tevékenységtől való eltérési szándék érdekében benyújtott kérelem esetén az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az eljárása során a helyszíni szemle és a korábbi engedélyezési eljárások során végzett vizsgálatok eredményeinek elemzése alapján mérlegeli a (2) és (3) bekezdés szerinti vizsgálatok hatóság általi ismételt elvégzésének szükségességét.
- 4. §** (1) A 3. mellékletben felsorolt engedélyköteles létesítmények és az elsődleges előállítók létesítményeinek kivételével valamennyi, az Éltv. hatálya alá tartozó takarmány-vállalkozási létesítményt – ideértve a mobil keverőt is – a kérelmező bejelentése alapján a kerületi állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal (a továbbiakban: kerületi hivatal) veszi

nyilvántartásba. Nem kell a kerületi hivatalnál külön bejelenteni a takarmányt is forgalmazó üzletet, amennyiben a takarmány-vállalkozó a takarmány forgalmazására vonatkozó bejelentést megtette a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet szerinti működési engedély iránti kérelmében.

- (2) Az (1) bekezdés szerinti takarmány-vállalkozási létesítmények közül a takarmányok szállítását, illetve tárolását végző takarmány-vállalkozások létesítményeinek nyilvántartásba vételéhez a bejelentést a 9. melléklet szerint kell benyújtani.
- (3) A fő tevékenységként nem állati eredetű élelmiszer előállító élelmiszer-vállalkozások létesítményei takarmány-vállalkozási létesítménynek minősülnek, amennyiben termékeiket, melléktermékeiket takarmányozási céllal forgalomba hozzák, vagy saját tulajdonú állatállomány takarmányozására fordítják. E létesítményeket ezért az (1) bekezdés és az 5. § (1) bekezdése szerint be kell jelenteni.
- (4) Az (1) bekezdés szerinti takarmány-vállalkozások közül az ásványi takarmány-alapanyag előállítását végző takarmány-vállalkozások bejelentését az 5. melléklet 2. pontja szerint kell benyújtani.
- (5) Mobil keverőt Magyarországon csak engedélyezett vagy nyilvántartásba vett takarmány-vállalkozó működtethet. Mobil keverő a 3. melléklet szerinti tevékenységet nem végezhet.

- 5. §**
- (1) A 4. § (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alá tartozó takarmány-előállító létesítmények bejelentését – az elsődleges előállítók kivételével – az 5. melléklet szerinti adattartalommal kell a kerületi hivatalhoz benyújtani.
 - (2) A kerületi hivatal az (1) bekezdés szerinti takarmány-vállalkozások bejelentése alapján a létesítmények nyilvántartására vezetett jegyzékben az 5. melléklet 1.1.1–1.1.5. pontok szerinti azonosító adatokat szerepelteti.

- 6. §**
- (1) A 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet IV. melléklete szerinti engedélyköteles tevékenységeket
 - a) állandó tevékenységre vonatkozó engedélykérelem esetén az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság,
 - b) eseti tevékenységre vonatkozó engedélykérelem esetén a kerületi hivatal engedélyezi. A tevékenységre vonatkozó engedély iránti kérelmet az 5. melléklet szerint kell benyújtani.
 - (2) A kérelmezőnek a takarmány-előállító, -forgalmazó, illetve -tároló létesítmény engedélyezési vagy bejelentési eljárásának lefolytatásához az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, illetve a kerületi hivatal részére be kell mutatnia az építményre vonatkozó használatbavételi engedélyt.

- 7. §**
- (1) Az elsődleges előállítók létesítményeinek kivételével a bejelentésben, illetve a létesítmény-engedélyben foglalt tevékenységtől való eltérés szándéka esetén
 - a) a nyilvántartásban foglalt tevékenység végzésére feljogosított, valamint azon vállalkozás, amelynek új tevékenysége bejelentési kötelezettség alá tartozik, a megváltoztatni kívánt tevékenységet a kerületi hivatalnak bejelenti;
 - b) a létesítmény-engedélyben foglalt tevékenység végzésére feljogosított, valamint azon vállalkozás, amely új tevékenysége csak létesítmény-engedély birtokában végezhető, új kérelmet nyújt be az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósághoz.
 - (2) Az (1) bekezdés szerinti eljárások alapján a tevékenységtől függően az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság módosítja a létesítmény-engedélyt vagy új létesítmény-engedélyt ad ki, illetve a kerületi hivatal módosítja a nyilvántartás vállalkozóra vonatkozó bejegyzését.
 - (3) Az elsődleges előállítók létesítményeinek kivételével, amennyiben az engedélyben, illetve a nyilvántartásban szereplő takarmány-vállalkozás neve, címe, illetve társasági formája módosul az engedélyben foglalt egyéb tények, adatok változatlanul hagyása mellett, vagy ha jogutódlás esete áll fenn, a vállalkozásnak, valamint a polgári jog szerinti jogutódnak az (1) bekezdésben foglaltak szerint kell eljárnia.

- 8. §**
- (1) A takarmány-vállalkozó tevékenységének megszűnését köteles a létesítmény bezárását követő tizenöt napon belül írásbeli nyilatkozatban bejelenteni
 - a) engedélyezett létesítmények esetén az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak,
 - b) bejelentési kötelezettség alá tartozó létesítmények esetén a kerületi hivatalnak.
 - (2) Az a takarmány-vállalkozó, aki létesítményének tevékenységét hat hónapnál hosszabb ideig szünetelteti, a szüneteltetés tényét annak megkezdésétől számított húsz napon belül, létesítménye tevékenységének újraindítását az újraindítást megelőző húsz napon belül írásbeli nyilatkozatban köteles bejelenteni
 - a) engedélyezett létesítmények esetén az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak,
 - b) bejelentési kötelezettség alá tartozó létesítmények esetén a kerületi hivatalnak.

- 9. §** (1) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az engedélyezett takarmány-előállító létesítményeket és a 2. § (4) bekezdésében meghatározott forgalmazókat – a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikk (4) és (5) bekezdése és a 10. mellékletben meghatározottak szerint – külön nyilvántartási számmal látja el.
- (2) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság
- az engedélyezett és nyilvántartási számmal ellátott előállító létesítményekről,
 - a forgalmazók általa engedélyezett létesítményeiről, valamint
 - a bejegyzett képviselők általa engedélyezett behozatali tevékenységéről
- naprakész megyei nyilvántartást vezet, amelyet rendszeres időközönként megküld a NÉBIH-nek. A NÉBIH e létesítmények országos nyilvántartását a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikkében meghatározottak szerint elkészíti és honlapján közzéteszi.
- (3) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az (1) bekezdés szerint kialakított egyedi nyilvántartási számról írásban értesíti az érintett takarmány-vállalkozásokat.
- (4) A kerületi hivatal – az elsődleges előállítók létesítményeinek kivételével – a 4. § (1) bekezdése szerinti takarmány-vállalkozási létesítményekről naprakész nyilvántartást vezet, amelyet rendszeres időközönként megküld az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak. Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a kerületi hivatalok által megküldött nyilvántartásokat összesíti, és rendszeres időközönként megküldi a NÉBIH-nek. A NÉBIH a létesítmények országos nyilvántartását a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 19. cikkében meghatározottak szerint készíti el.

3. Új takarmányok eseti engedélyezése

- 10. §** (1) Új takarmány eseti jellegű előállítását, felhasználását, illetve Magyarországra történő behozatalát az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság
- kísérleti célra, vagy
 - az állatok takarmányellátását országos szinten fenyegető szükséghelyzet esetén, az állat egészségének közvetlen, illetve az ember egészségének közvetett veszélyeztetése nélkül és hatósági ellenőrzés mellett engedélyezheti.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti engedély iránti kérelmet a 11. melléklet szerinti adattartalommal kell az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósághoz benyújtani.
- (3) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti új takarmány forgalomba nem hozható.
- (4) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti új takarmány kísérleti célú előállítása és felhasználása csak a kísérleti engedélyben meghatározott
- időpontig, de legfeljebb egy évig,
 - helyen, mennyiségben és minőségben,
 - előállítási, tárolási, jelölési, szállítási, felhasználási és ellenőrzési feltételek betartásával történhet.
- (5) A kísérleti engedély kérelemre egy alkalommal, legfeljebb egy évvel meghosszabbítható, amennyiben az engedélyezett kísérleti célú előállítás és felhasználás során élelmiszerlánc-biztonsági kockázat nem állt fenn.
- (6) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a kísérleti engedély iránti kérelmet elutasítja, a kiadott kísérleti engedélyt visszavonja, ha
- a benyújtott dokumentáció nem felel meg a valóságnak,
 - az engedélyezési kérelemben leírt takarmányozás-élettani hatást a takarmány nem éri el, azt nem biztosítja, illetve olyan hatással nem rendelkezik,
 - a vizsgálati eredmények nem felelnek meg a garantált értékeknek,
 - a takarmány vizsgálata során a dokumentációban nem jelölt, azonosíthatatlan, illetve ismeretlen anyag jelenléte állapítható meg,
 - a toxikológiai, kihasználási, illetve az állattetési kísérletek során a takarmány káros élettani hatása igazolódik,
 - a takarmány komponensei között, valamint más takarmány-alapanyagokkal, illetve más takarmány-adalékanyagokkal összeférhetlenség mutatható ki.
- (7) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a kísérleti engedély iránti kérelmet akkor is elutasítja, ha
- a termék vizsgálatára nincs hitelt érdemlő, pontos és megismételhető analitikai módszer,
 - a takarmány vizsgálata során megállapítható, hogy takarmányozási célra jogszabályban tiltott anyagot tartalmaz, illetve a nemkívánatos anyagok mennyisége meghaladja a jogszabályban előírt legmagasabb értéket.

- 11. §** (1) A kísérleti célra engedélyezett, a kísérleti engedély időbeli hatályán belül fel nem használt takarmány felhasználhatóságáról az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a takarmánybiztonsági kockázat figyelembe vételével dönt.
- (2) Kísérlet céljára az Éltv. 36. § (1) bekezdés b) pontja szerinti eseti jelleggel az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezheti az EU-ban nem engedélyezett takarmány-adalékanyagok felhasználását, ha a kísérleteket a 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet 4. számú melléklet III. fejezet 2. számú függelékével összhangban végzik.
- (3) Az EU-ban nem engedélyezett takarmány-adalékanyagok kísérleti céllal való engedélyezése esetén be kell tartani az 1831/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk (2) bekezdésében foglaltakat.
- (4) A kísérletbe vont állatokból származó
- élelmiszerek élelmezési célú felhasználásáról,
 - élelmiszerek, termékek takarmányozási célú felhasználásáról
- az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a takarmánybiztonsági kockázat figyelembe vételével dönt.
- 12. §** A különleges táplálási célokra szánt takarmányok engedélyezésére, forgalomba hozatalára – ideértve a kutyák és macskák különleges táplálási céljait szolgáló takarmányok energiaérték számítását – a 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet 13. számú mellékletét kell alkalmazni.

4. A takarmány-előállításra vonatkozó egyes előírások és tilalmak

- 13. §** (1) A 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk (2) bekezdés a)–d), valamint 3. cikk f) pontjában felsorolt tevékenységek valamelyikét folytató létesítmények kivételével a takarmány-előállító létesítményeknek az előállítani kívánt takarmányról az előállítást megelőzően gyártmánylapot kell készíteniük. A gyártmánylapon fel kell tüntetni a 2. melléklet szerinti adatokat.
- (2) A gyártmánylapokat a gyártmánylap szerint előállítani kívánt takarmány gyártásának befejezésétől számított három évig meg kell őrizni.
- (3) Az előállított takarmányoknak meg kell felelniük a gyártmánylapon és a jelölésen, illetve a kísérő iraton feltüntetett, a gyártó által garantált összetételnek, tápláló- és hatóanyag-tartalomnak.
- (4) A takarmánykeverék és előkeverék előállításához kizárólag:
- a takarmány-alapanyagok 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikk (1) bekezdése szerinti jegyzékének, illetve 24. cikk (6) bekezdése szerinti internetes nyilvántartásának kapcsán megállapított feltételeknek megfelelő takarmány-alapanyag,
 - az EU-ban engedélyezett takarmány-adalékanyag,
 - az EU-ban engedélyezett géntechnológiával módosított szervezetet tartalmazó takarmány (a továbbiakban: GM takarmány), továbbá
 - a 10. § (1) bekezdése szerint eseti jelleggel engedélyezett takarmány-adalékanyag állítható elő, és – a 10. § (1) bekezdés a) pontja kivételével – használható fel és hozható forgalomba.
- (5) A kísérlet céljára történő engedélyezést kivéve az EU-ban nem engedélyezett takarmány-adalékanyagot előállítani, forgalomba hozni, illetve takarmánykeverék előállításához felhasználni csak abban az esetben lehet, ha az adott takarmány-adalékanyag, illetve -keverék előállításában, illetve forgalomba hozatalában érintett vállalkozások
- az így létrejött terméket maradéktalanul olyan harmadik országba viszik ki, amelyben az adott takarmány-adalékanyag takarmányozási célú felhasználása engedélyezett, továbbá
 - megfelelő intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy az ilyen termék, vagy annak maradékanyagai az EU-n belüli felhasználóhoz nem jutnak el.
- 14. §** (1) Avas takarmány-alapanyag nem használható fel takarmányok előállításához. Avasnak tekintendő az a 3%, vagy annál nagyobb nyerszsír-tartalmú, MSZ 6830-6 szabvány legfrissebb kiadása szerint vizsgált takarmány-alapanyag, amelynek a takarmány zsírtömegére vonatkoztatott – MSZ EN ISO 17375 szabvány legfrissebb kiadása szerint vizsgált – savszáma 50, illetve peroxidszáma 25 értéknél nagyobb.
- (2) A nyomelemeknek teljes értékű takarmányra vetített maximális mennyiségei – a mindenkorai szárazanyag-tartalomra vonatkoztatott maximum, mg/kg-ban kifejezve – takarmány kg-onként nem haladhatják meg az 1334/2003/EK bizottsági rendeletben, illetve a 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet 4. számú melléklet II. fejezet 10. pontjában foglalt értékeket.

- (3) A takarmány-vállalkozó felelőssége annak biztosítása, hogy az általa előállított, forgalomba hozott, tárolt, szállított, illetve felhasznált takarmány megfelel a 12. melléklet szerinti mikrobiológiai határértékeknek.
- (4) Az 1. mellékletben szereplő takarmányok harmadik országból való behozatala csak bejegyzett képviselő útján foganatosítható.

- 15. §**
- (1) A takarmányozási tilalom alá eső anyagokat, illetve az ilyen anyagokat tartalmazó takarmányokat takarmány előállítására, valamint állatok etetésére felhasználni tilos.
 - (2) A takarmányokat kőolaj, illetve kőolajipari melléktermékek elégetéséből származó füstgázokkal, füstgáz-levegő keverékeivel közvetlenül kezelni, szárítani tilos.
 - (3) A mikrobiológiai eredetű enzimek készítmények nem tartalmazhatják a kiindulási mikroorganizmusokat.
 - (4) A megengedettnél nagyobb mértékben nemkívánatos anyagot tartalmazó takarmányt tilos hígítási célból összekeverni ugyanolyan vagy más takarmánnyal.
 - (5) A 44/2003. (IV. 26) FVM rendelet 2. számú mellékletében foglalt eltérő rendelkezés hiányában a kiegészítő takarmány nemkívánatos anyag szintje legfeljebb olyan érték lehet, amely esetén az adott kiegészítő takarmányra megadott bekeverési arány mellett a létrejövő teljes értékű takarmány nemkívánatos anyag szintje nem haladja meg a teljes értékű takarmányra a 44/2003. (IV. 26) FVM rendelet 2. számú mellékletében az adott nemkívánatos anyagra megállapított határértéket.
 - (6) Érzékszervileg megállapíthatóan erősen penészes, dohos, romlott, rothadt, vagy avas takarmány-alapanyagokat tilos állatok etetésére közvetlenül felhasználni, vagy takarmányok előállításához felhasználni.
 - (7) Állatra, illetve emberre nézve kórokozó mikroorganizmussal fertőzött takarmánynak az adott kórokozóra fogékony állatfajjal való feletetése tilos.
 - (8) Az EU-ban nem engedélyezett GM takarmány nem hozható forgalomba és takarmányozási célra nem használható fel, kivéve a 619/2011/EU bizottsági rendelet 6. cikkében foglalt esetet.
 - (9) A takarmányt állatok etetésére tilos felhasználni, ha
 - a) a takarmány tiltott anyagot tartalmaz,
 - b) a takarmány a megengedettnél nagyobb mértékben nemkívánatos anyagot tartalmaz, és ez a 39. § (3) és (4) bekezdésében foglaltak alapján nem szüntethető meg,
 - c) a takarmány mikrobiológiai, illetve radiológiai szennyezettsége határértéken felüli,
 - d) a takarmány egymással összeférhetetlen állatgyógyászati készítményeket, illetve takarmány-adalékanyagokat tartalmaz.

5. Gyógyszeres takarmányok és gyógyszeres köztes termékek előállításának, forgalmazásának külön feltételrendszere

- 16. §**
- (1) Gyógyszeres takarmányt és gyógyszeres köztes terméket Magyarországon csak az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság által engedélyezett olyan takarmány-előállító létesítmény állíthat elő, amelynek létesítmény-engedélyében a gyógyszeres takarmány, illetve gyógyszeres köztes termék előállításának feltételrendszerét megállapították.
 - (2) Gyógyszeres takarmány és gyógyszeres köztes termék előállítása kizárólag állatorvos szakmai felügyeletével történhet. Az állatorvos szakmai felügyelete az előállító létesítményben a gyógyszeranyagok beszerzésének, tárolásának, jelölésének, felhasználásának, a keletkezett veszélyes hulladék kezelésének, valamint a vonatkozó dokumentumoknak az ellenőrzésére terjed ki.
 - (3) E rendeletnek a gyógyszeres takarmányok, illetve gyógyszeres köztes termékek gyártására vonatkozó rendelkezéseitől az állatgyógyászati termékekről szóló jogszabály vizsgálati készítményekre vonatkozó rendelkezései szerint – kísérleti céllal – el lehet térni.
 - (4) Gyógyszeres takarmányt csak állatorvos által kiállított állatorvosi rendelvény (a továbbiakban: rendelvény) alapján, csak az abban meghatározott mennyiségben lehet az állattartó részére forgalomba hozni.
 - (5) Az egy rendelvény alapján kiadott gyógyszeres takarmányt nem lehet egynél több kezelésre felhasználni.
 - (6) A rendelvényben megrendelt gyógyszeres takarmány mennyisége nem haladhatja meg a kezelendő állatcsoport adott tünetének egy havi kezeléséhez szükséges mennyiséget.

- 17. §**
- (1) Gyógyszeres késztakarmány előállításához Magyarország területén engedélyezett vagy a központi jegyzékben szereplő gyógypremix, illetve ugyanilyen gyógypremix felhasználásával előállított gyógyszeres köztes termék használható fel.
 - (2) Gyógyszeres köztes termék előállításához Magyarország területén engedélyezett vagy a központi jegyzékben szereplő gyógypremix használható fel.
 - (3) A takarmány-előállító létesítmény részére beszerzendő gyógypremixet az állatorvos az állatgyógyászati termékekről szóló jogszabály vénykiállításra vonatkozó szabályai szerint rendeli meg.
 - (4) A gyógyszeres takarmány, illetve gyógyszeres köztes termék előállításához szükséges rendelvényt, és a rendelvényen feltüntetni szükséges adatokat a 13. melléklet tartalmazza. A rendelvény időbeli hatálya legfeljebb harminc nap.
 - (5) Amennyiben a takarmány-előállító létesítmény ellátó állatorvosa útján gyógyszeres köztes termék rendelésének céljával állíttatja ki a rendelvényt, úgy azon nem kell feltüntetni az állattartó telephez kötődő, következő adatokat:
 - a) az állattartó vagy tulajdonos neve és címe,
 - b) a kezelt állat faja, korcsoportja, száma, jelölése,
 - c) a kezelésre szoruló betegség,
 - d) a kezelés időtartama,
 - e) használati utasítás az állattartó számára.
 - (6) A rendelvényt legalább három példányban kell kiállítani. A rendelvény egy példánya a gyógyszeres takarmányt, gyógyszeres köztes terméket megrendelő állatorvosnál marad, második példányát a gyógyszeres takarmányt, gyógyszeres köztes terméket előállító létesítmény, harmadik példányát az állattartó vagy az (5) bekezdés szerinti esetben a gyógyszeres késztakarmány előállítója kapja. A gyógyszeres késztakarmányt előállító létesítmény a rendelvény gyártóra vonatkozó szakaszait kitölti, majd a kitöltött rendelvényről készített másolatot a gyógyszeres késztakarmányt kísérő dokumentumként eljuttatja a megrendelő állattartó telephez. A rendelvényt három évig kell megőrizni, amely határidőt a takarmány-előállító létesítménynél a gyógyszeres takarmány, gyógyszeres köztes termék kiadásának napjától kell számítani.
 - (7) Az (1)–(2) bekezdéstől eltérve gyógyszeres köztes termék vagy gyógyszeres késztakarmány előállításához Magyarországon nem engedélyezett, illetve a központi jegyzéken nem szereplő állatgyógyászati készítményt is fel lehet használni, amennyiben az ilyen gyógyszeres köztes termék vagy késztakarmány előállításában, illetve forgalomba hozatalában érintett vállalkozások
 - a) az így létrejött terméket maradéktalanul olyan harmadik országba viszik ki, amelyben annak felhasználása engedélyezett, továbbá
 - b) megfelelő intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy az ilyen termék, vagy annak maradékanyagai az EU-n belüli felhasználóhoz nem jutnak el.
- 18. §**
- (1) A takarmány-előállító létesítményben a felhasználásra kerülő gyógypremixeket az adott gyógypremix forgalomba hozatali engedélyének megfelelő körülmények között külön erre a célra szolgáló helyiségben (gyógyszertár) kell tárolni.
 - (2) A gyógyszeres takarmányokat külön erre a célra kialakított, megfelelően elzárt helyen vagy tartályokban, az egyéb takarmányoktól, gyógyszeres takarmányoktól, gyógypremixektől elkülönítve, megjelölve kell tárolni az állattartóhoz való kiszállításig.
 - (3) Gyógyszeres takarmányt, gyógyszeres köztes terméket az előállító vagy az erre engedéllyel rendelkező forgalmazó hozhat forgalomba.
 - (4) A (3) bekezdés szerinti forgalmazást az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezi, feltéve, hogy a forgalmazó
 - a) az állattartó számára csak gyógyszeres késztakarmányt forgalmaz rendelvény alapján, kis mennyiségekben, előre csomagolva, felhasználásra készen,
 - b) megfelel ugyanazon feltételeknek, mint az előállító, ami a gyógyszeres takarmányokkal, gyógyszeres köztes termékekkel kapcsolatos nyilvántartásokat, jelölést és a tárolást, szállítást, forgalmazást, illetve az állatorvosi felügyeletet illeti.
 - (5) Gyógyszeres takarmány, gyógyszeres köztes termék előállítását követően ugyanazon a gyártósoron más, az adott gyógyszeres takarmánytól, gyógyszeres köztes terméktől eltérő terméket készíteni csak a gyártósornak a létesítmény-engedélyben meghatározott módon végrehajtott és dokumentált gyógyszermentesítése után szabad. Az erről szóló dokumentációt a gyógyszer-mentesítési eljárás végrehajtásának napjától számított három évig meg kell őrizni.

- (6) A gyógyszeres takarmány, gyógyszeres köztes termék előállítója köteles biztosítani, hogy
- a) csak a takarmányokról szóló uniós jogi aktusoknak és a jogszabályoknak megfelelő takarmányt vagy azokból készített keverékeket használ,
 - b) a felhasznált takarmány az engedélyezett gyógypremixszel homogén és stabil elegyet alkot,
 - c) az engedélyezett gyógypremixet a forgalomba hozatal engedélyezésekor előírt feltételeknek megfelelően használja a gyártási eljárás során, különös tekintettel arra, hogy a gyógypremix és a takarmányok közötti nemkívánatos kölcsönhatások lehetősége ki legyen zárva,
 - d) a gyógyszerkészítmény napi adagját a kezelt állatok napi takarmányadagjának legalább a felével megegyező takarmány-mennyiség, vagy – kérődzők esetében – legalább a kiegészítő ásványi takarmány nélkül vett napi takarmányszükséglet felével megegyező takarmány-mennyiség tartalmazza,
 - e) az önellenőrzés rendszeres időközönként, de legalább évente egy alkalommal kiterjed arra, hogy a gyógyyszeres takarmány, gyógyszeres köztes termék előállítása megfelel-e a rendelet követelményeinek, különös tekintettel a homogenitás és a tárolhatóság terén. Ez az önellenőrzés magába foglalja a takarmány kapcsán a gyógyyszer-tartalom tekintetében végzett laboratóriumi homogenitás-, illetve a gyógyyszer-mentesítési eljárás megfelelőségét igazoló vizsgálatokat is. E vizsgálatok megléte nem zárja ki a hatóság hasonló irányú ellenőrzéseit.

- 19. §** (1) A gyógyszeres takarmány, gyógyszeres köztes termék előállítója napi nyilvántartást vezet a felhasznált gyógypremixek és takarmányok, valamint az előállított, tárolt vagy elküldött, forgalomba hozott gyógyyszeres takarmányok, gyógyszeres köztes termékek típusairól és mennyiségeiről, továbbá a termékeit felvásárló állattartó vagy engedélyezett forgalmazó nevére és címére, valamint a rendelvényt kiállító állatorvos nevére és címére. A nyilvántartásokat az utolsó bejegyzést követő három évig meg kell őrizni.
- (2) Élelmiszertermelés céljából tartott állatok emberi fogyasztás céljára történő levágása előtt valamennyi felhasznált gyógyyszeres takarmányra megállapított élelmezés-egészségügyi várakozási időnek le kell telnie.
- (3) Gyógyyszeres takarmányt csak bontatlan csomagolásban vagy zárt tartályban lehet forgalomba hozni.
- (4) A más tagállamban vagy harmadik országban előállított gyógyyszeres takarmány, gyógyyszeres köztes termék kizárólag akkor hozható forgalomba, illetve használható fel Magyarországon, ha
- a) az előállításához felhasznált állatgyógyászati készítményt Magyarország területén engedélyezték, vagy a központi jegyzékben szerepel, és
 - b) a szállítmányt egy, az előállító hely szerint illetékes hatóság által kiállított és ellenjegyzett, kétnyelvű – a feladó tagállam hivatalos nyelvén és magyar nyelven kiállított –, a 14. melléklet szerinti bizonyítvány kíséri.
- (5) A (4) bekezdés szerinti dokumentumok megléte nem zárja ki a magyar hatóságnak a termék gyógyyszeres takarmányokról szóló uniós jogi aktusoknak és a jogszabályoknak való megfelelőségére irányuló ellenőrzéseit, ideértve az elemzés céljára történő mintavételezést.
- (6) Más tagállamból vagy harmadik országból kizárólag a 16–19. §-ban foglalt feltételeknek megfelelő vagy azzal legalább egyenértékű előírások szerint előállított gyógyyszeres takarmány, gyógyyszeres köztes termék hozható forgalomba, illetve használható fel Magyarországon, amely megfelel a takarmányok jelölésére, tárolására, szállítására, csomagolására és nyomonkövethetőségére vonatkozó általános előírásoknak.

6. Az elsődleges előállítók kivételével takarmány-előállító, -forgalmazó és -tároló létesítményekre vonatkozó előírások

- 20. §** (1) A létesítmény területén állatot tartani tilos, kivéve a területen tartott olyan ebet,
- a) amelyet rendszeresen orsó-, fonál- és galandféreg ellenes kezelésben részesítettek, és
 - b) amely tartása során a létesítményben tárolt vagy ott előállított takarmányt nem szennyezi be.
- (2) A személy- és járműforgalom részére szilárd burkolatú, külön bejáratú utat kell létesíteni. A bejáratoknál a kéz- és lábbeli fertőtlenítés lehetőségét folyamatosan biztosítani kell.
- 21. §** (1) A 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. számú melléklete szerinti termék-visszahívási és panaszkezelési rendszernek magában kell foglalnia az érintett termékek további sorsát, illetve az azokkal kapcsolatos vállalkozói, illetve hatósági intézkedések dokumentálását.
- (2) A takarmányforgalmazó, illetve -tároló létesítményekben az ott tárolt, fellelhető takarmányokról nyilvántartást kell vezetni, amelyek tartalmazzák legalább a takarmányok származási helyét, érkezésének idejét és mennyiségét, valamint – más takarmány- vagy élelmiszervállalkozás részére eladott, kiszállított termék esetén – a kiszállítás idejét és helyét.

7. Takarmányok tárolása, szállítása

- 22. §** (1) Takarmány szállítása esetén a szállítás (feltöltés) előtt, illetve takarmány-adalékanyag, különleges táplálási célokra szánt takarmány, gyógyszeres takarmány szállítása után a szállítóeszköz rakterének, a tartálykocsinak vagy konténernek a szennyeződéseit tisztítással el kell távolítani.
- (2) A különleges táplálási célokra szánt takarmányok esetében a forgalomba hozott takarmánykeverékekre vonatkozó jelölési előírások mellett jól láthatóan, olvashatóan és eltávolíthatatlanul fel kell tüntetni a 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet 13. számú mellékletében foglalt jelöléseket.
- 23. §** (1) A takarmánytároló létesítményben az állatra vagy az emberre nézve mérgező vagy ártalmas, illetve a tárolt takarmány minőségét károsan befolyásoló anyag csak elkülönítve, az átszennyeződést kizáró módon tárolható.
- (2) Az élelmiszert, illetve vegyszert is forgalmazó létesítményben
- a) az eredeti csomagolás megbontása és a takarmány kimérése útján takarmány nem árusítható;
- b) a takarmányt az élelmiszerektől és vegyszerektől elkülönítve, az átszennyeződést kizáró módon kell tárolni.
- 24. §** (1) Gyógyszeres késztakarmány és gyógyszeres köztes termék jelölésén jól láthatóan, olvashatóan és eltávolíthatatlanul fel kell tüntetni
- a) a „CSAK ÁLLATORVOSI RENDELVÉNYRE!”, valamint gyógyszeres késztakarmány esetében a „GYÓGYSZERES TAKARMÁNY!”, gyógyszeres köztes termék esetében a „GYÓGYSZERES KÖZTES TERMÉK!” feliratot,
- b) egy legalább 20 mm x 20 mm nagyságú kék keresztet,
- c) a takarmányba kevert gyógypremix megnevezését, hatóanyagának megnevezését és mennyiségét (mg/kg),
- d) a készítmény törzskönyvi számát, valamint
- e) élelmezés-egészségügyi várakozási idejét.
- (2) Tartályban való szállítás esetén elegendő az (1) bekezdésben meghatározott adatokat a kísérő okmányon a kék kereszt nélkül feltüntetni.
- (3) Takarmánykeverékek jelölésén a 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet által előírtakon felül fel kell tüntetni a 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet 7. számú mellékletében előírt adatokat is.

8. Mintavételi eljárás, mintavételi jegyzőkönyv, ellenminta

- 25. §** (1) A kerületi hivatal, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, illetve a NÉBIH (a továbbiakban: eljáró hatóság) képviselője az ellenőrzés, felülvizsgálat, illetve helyszíni szemle során a 152/2009/EK bizottsági rendeletben foglalt mintavételi szabályok szerint
- a) mikrobiológiai vizsgálat céljára a 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet 11. számú mellékletében foglalt mintavételi szabályok szerint,
- b) géntechnológiával módosított szervezet vagy GM takarmány jelenlétére, illetve mennyiségi meghatározására irányuló vizsgálat esetén a géntechnológiával módosított szervezetek és a géntechnológiával módosított szervezetekből előállított anyagok, vagy ezen termékekből történő mintavételre és kimutatásra vonatkozó technikai iránymutatásról szóló, 2004. október 4-i 2004/787/EK bizottsági ajánlásban leírt módon, vagy azzal egyenértékű és az ott leírtak szerint jóváhagyott módszerrel térítésmentesen mintát vehet.
- (2) Amennyiben az (1) bekezdésben említett jogszabályokban nem szabályozott célból végzik el a mintavételezést, akkor az ellenőrzés, felülvizsgálat során alkalmazott mintavételi, illetve vizsgálati módszer kiválasztásakor a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikkében meghatározottak szerint kell eljárni.
- (3) Az eljáró hatóság képviselője
- a) a hatósági engedélyezés, ellenőrzés, felülvizsgálat, illetve helyszíni szemle alkalmával végzett mintavételezés során az engedélyezést kérelmező vagy az ellenőrzött kérelmére a mintázott takarmányból ellenmintát vesz,
- b) az ellenmintát a végső tételmintával és a mintavételi jegyzőkönyvben szereplő adatokkal egyező módon azonosító adatokkal látja el, és a mintavető által a 152/2009/EK bizottsági rendeletben foglalt mintavételi szabályokkal összhangban úgy zárja le, hogy a felnyitással a zárás megsérüljön és azt az eredeti formájában – az első felnyitást követően – ne lehessen újra lezárni.

- (4) A mikrobiológiai vizsgálaton kívül egyéb vizsgálat céljára is vett minta ellenmintáját nem lehet mikrobiológiai vizsgálat céljára felhasználni. Nem kell ellenmintát venni
- a mikrobiológiai vizsgálat céljára vett minta esetében,
 - a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikk (6) bekezdésében meghatározottak fennállása esetén.
- (5) A mintavételi jegyzőkönyvnek – olvashatóan és egyértelműen – legalább az alábbiakat kell tartalmaznia:
- a megmintázott takarmány neve,
 - a megmintázott takarmány mennyisége,
 - a megmintázott takarmány termékszám,
 - a megmintázott takarmány tételszáma (tételazonosítója), GM takarmány esetén az egyedi azonosítója,
 - a megmintázott takarmány előállításának (betakarításának) időpontja, helye,
 - a megmintázott takarmány nagykereskedelmi bruttó egységára,
 - a mintavételi hely neve, címe,
 - a vizsgálatok megjelölése,
 - a mintavételi módszer megnevezése,
 - a mintavevő hatósági személy intézményének neve, címe,
 - a mintavevő hatósági személy neve, beosztása, hivatali elérhetősége,
 - a mintázott takarmányt előállító létesítményt, illetve forgalmazó helyet – a mintavétel során – képviselő személy neve, beosztása,
 - egyéb olyan adat, amely a mintázott takarmány, a vizsgálat, illetve annak eredménye szempontjából döntő jelentőségű lehet, különösen összetétel, tartósítás módja, felhasznált tartósítószer megnevezése, helyszíni, érzékszervi vizsgálat eredménye,
 - az ellenminta vétele, annak száma,
 - a minta azonosító száma.
- (6) Az eljáró hatóság képviselője által vett takarmányminták – ideértve jogorvoslati eljárás során az ellenminta – vizsgálatait a NÉBIH által hatósági takarmányvizsgálatra kijelölt laboratóriumok végzik.

- 26. §**
- A végső tételmintát a vizsgálatot végző számára szükséges információkkal együtt késedelem nélkül el kell küldeni a hatósági takarmányvizsgálatra kijelölt laboratóriumba.
 - Az ellenmintát az ellenminta vételét kérő köteles tárolni. Ha egyéb előírás hosszabb időt nem köt ki, az ellenminta kötelező megőrzési ideje három hónap, és a megőrzési idő alatt a mintát úgy kell tárolni, hogy abban változás ne következhesen be, kivéve a takarmány előírászerű tárolása során egyébként is bekövetkező változásokat, különösen a száradást.
 - Az ellenmintának a hatósági takarmányvizsgálatra kijelölt laboratóriumba való eljuttatása előtt a mintát vevő hatósági személy, illetve a mintavételi jegyzőkönyvben megadott intézmény köteles megvizsgálni az ellenmintát, annak azonosítóit, illetve sértetlenségét.
 - Ha felmerül a gyanú, hogy az ellenmintát felnyitották vagy annak tartalmát – különösen állagát, nedvességtartalmát, összetételét – bármilyen módon szándékosan megváltoztatták vagy állaga, tartalma megváltozhatott, ennek tényét jegyzőkönyvben rögzíteni kell, és a jegyzőkönyvet – az ellenmintához csatolva – el kell küldeni a hatósági vizsgálatra kijelölt laboratórium vagy a jogorvoslati eljárásban eljáró szerv számára, az ellenminta vételét kérő egyidejű írásos tájékoztatása mellett.

9. Az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős miniszter és az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek feladatai

- 27. §**
- Az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) megküldi az EU Bizottságnak
 - a takarmányozási hatóságok nevét, címét, illetékességi területét,
 - az Éltv. 29. § f) pontja alapján kijelölt nemzeti referencia laboratórium, illetve egyéb hatósági takarmányvizsgáló laboratóriumok jegyzékét, az akkreditált vizsgálatok körének feltüntetésével.
 - A miniszter ellátja a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 34–40. cikkeiben meghatározott tagállami szintű képviseletet igénylő – igazgatási segítségnyújtással és együttműködéssel kapcsolatos – feladatokat.

- 28. §** (1) A nemzeti referencia laboratórium feladatait a NÉBIH látja el.
- (2) A NÉBIH a takarmányvizsgáló laboratóriumok, valamint a nemzeti referencia laboratórium feladataival kapcsolatosan
- a) részt vesz a Magyar Szabványügyi Testület takarmányvizsgáló módszerekre vonatkozó szabványosítási munkájában,
 - b) véleményezi a laboratóriumi vizsgálatok nemzetközi szabványtervezeteit,
 - c) hazai elterjesztésük érdekében javaslatot tesz az átvett nemzetközi takarmányvizsgáló módszereknek a Magyar Takarmánykódex III. kötetében való megjelentetésére,
 - d) elvégzi az új takarmányvizsgáló módszerek érvényesítését, adott esetben módszeregyeztető körvizsgálat megszervezésével, amelynek során egy adott vizsgálati módszert meghatározott feltételek szerint, minimum nyolc laboratórium részvételével végeztet el a metodika vizsgálati eredményei reprodukálhatóságának meghatározása érdekében,
 - e) módszertani tanfolyamokat szervez,
 - f) ellátja a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 33. cikk (2) bekezdése szerinti feladatokat,
 - g) jártassági körvizsgálatot szervez, amelynek során minimum nyolc laboratórium vizsgálati eredményeinek összehasonlításával és statisztikai módszerek felhasználásával történő értékeléssel meghatározza az egyes laboratóriumok vizsgálati teljesítményét, vizsgálati adataik következetességét és összevethetőségét, adott vizsgálati spektrumban való megfelelését.
- (3) A takarmány-előállításban, illetve forgalomba hozatalban érdekelt takarmány-, illetve élelmiszer-vállalkozás, illetve -létesítmény laboratóriuma nem jelölhető ki hatósági ellenőrzések során vett takarmányminták vizsgálatára, illetve ilyen vizsgálatokat nem végezhet, ideértve a hatóság által vett ellenminták elemzését is.
- 29. §** Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az ellenőrzési, felülvizsgáló és mintavételezési feladatok végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatokról, az ellenőrzés, felülvizsgálat és a vizsgálati eredmények értékelése alapján elrendelt, illetve megtett intézkedésekről és jogkövetkezményekről, valamint a takarmány-vállalkozásokról és létesítményekről jelentést készít, és azt megküldi a NÉBIH részére.
- 30. §** A NÉBIH és az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság e rendelettel kapcsolatos jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez – a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit ismertető – nyomtatványt tehet közzé honlapján, különösen
- a) az engedélyezésre,
 - b) a bejelentésre,
 - c) a hatósági ellenőrzések megszervezéséhez szükséges, a vállalkozóktól elvárt adatszolgáltatásra,
 - d) a vállalkozó által készített intézkedési terv hatósághoz történő benyújtására szóló felhívásra,
 - e) bírság megfizetéséről szóló nyilatkozatra,
 - f) a hatóság által működtetett adatbázisban szereplő adatok helyességének egyeztetésére.
- 31. §** (1) Az eljáró hatóság – a 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben foglalt ellenőrzési tevékenységek, módszerek és technikák alkalmazásával – ellenőrzi, illetve felülvizsgálja a takarmányjogi előírások betartását.
- (2) Az ellenőrzés export esetén a takarmány előállításánál, tárolásánál, szállításánál, valamint a vámelőírások betartása mellett az országhatáron végezhető el.
- (3) A kerületi hivatal az ügyfél kérelmére – harmadik országokba irányuló nem állati eredetű takarmány-export céljaira – szabad értékesítési vagy egyéb igazolást állít ki a NÉBIH belső eljárásrendjének szabályai szerint összeállított formanyomtatvány alapján. A szabad értékesítési vagy az egyéb igazolás felülhitelesítését az ügyfél kérelmére a miniszter végzi. A felülhitelesítésben a miniszter igazolja a kerületi hivatalnak az adott létesítmény helye szerinti illetékességét, az adott létesítmény működése és az adott termék kapcsán fennálló hatáskörét, valamint igazolja az igazoláson szereplő aláírás és pecsét hitelességét.
- (4) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság szakmailag koordinálja a kerületi hivataloknak a takarmányok elsődleges előállítói által előállított takarmányok tekintetében a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. számú mellékletében megfogalmazott előírások betartásának ellenőrzésére irányuló tevékenységét.

10. Hatósági intézkedések

- 32. §** (1) Az engedélyező élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, illetve a nyilvántartásba vételt végző kerületi hivatal a takarmány-előállító tevékenységet folytató vállalkozás tevékenységét a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 14. cikkével összhangban felfüggeszti, ha
- a) a hatósági ellenőrzés, felülvizsgálat a létesítmény-engedélyben, illetve a nyilvántartásban foglaltaktól érdemi eltérést állapít meg, különös tekintettel a c) pontban említett önellenőrző vizsgálatok és a technológia hatósági felülvizsgálatának eredményére,
 - b) a létesítmény bármely tevékenysége vagy mulasztása közvetlenül veszélyezteti az állatok, illetve közvetve az állati terméket fogyasztó emberek egészségét,
 - c) a takarmány-vállalkozás minőségellenőrzési rendszerében előírt időszakos – a homogenizáló képességre, illetve az esetleges nem megengedett keresztzennyeződést kizáró – önellenőrző vizsgálatokat a takarmány-előállító létesítmény nem végzi el,
 - d) a takarmány-vállalkozás nem tesz eleget a takarmányok állati eredetű fehérje-tartalmára vonatkozó előírásoknak.
- (2) Az engedélyező élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a takarmány-előállító tevékenységet folytató vállalkozás létesítmény-engedélyét – ideértve a feltételes engedélyt is – vagy a nyilvántartásba vételt végző kerületi hivatal a nyilvántartást módosítja, ha az engedéllyel rendelkező vállalkozás azt kéri, illetve a bejelentési kötelezettség alá tartozó vállalkozás a változást bejelenti.
- (3) Az engedélyező élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a takarmány-előállító tevékenységet folytató vállalkozás létesítmény-engedélyét – ideértve a feltételes engedélyt – visszavonja, vagy a nyilvántartásba vételt végző kerületi hivatal a létesítmény tevékenységét megtiltja és a létesítményt a nyilvántartásból törli, ha
- a) a felfüggesztés legfeljebb egy éves időtartama alatt az engedélyben, illetve bejelentés alapján kiállított nyilvántartásba vételi okiratban foglaltaktól való, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, illetve a kerületi hivatal részéről megjelölt eltéréseket a takarmány-előállító létesítmény nem szüntette meg,
 - b) a létesítmény-engedélyben, illetve a bejelentés alapján kiállított nyilvántartásba vételi okiratban foglaltaktól olyan jellegű eltérést állapít meg, amely által a takarmány folyamatosan veszélyezteti az állatok egészségét, vagy a takarmány-előállító létesítmény alkalmatlanná vált forgalomba hozatal céljára szánt homogén takarmány előállítására,
 - c) három éven belül ismételten és szándékosan tiltott vagy hatósági tilalom alá eső anyagot, illetve azt tartalmazó takarmányt használ fel, állít elő, illetve hoz forgalomba,
 - d) hatósági ellenőrzés, felülvizsgálat vagy bejelentés alapján megállapítható, hogy a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikk a)–c) pontjában foglalt esetek valamelyike fennáll.
- 33. §** (1) A 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 14. cikkével összhangban az engedélyező élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság vagy a nyilvántartásba vételt végző kerületi hivatal a takarmány-forgalmazást, tárolást, szállítást végző vállalkozás tevékenységét felfüggeszti, ha
- a) a hatósági ellenőrzés, felülvizsgálat a létesítmény-engedélyben, illetve nyilvántartásba vételi okiratban a forgalmazás, tárolás, szállítás feltételrendszerére meghatározottaktól érdemi eltérést állapít meg,
 - b) a létesítmény bármely tevékenysége vagy mulasztása közvetlenül veszélyezteti az állatok, illetve közvetve az állati terméket fogyasztó emberek egészségét,
 - c) a vállalkozás nem tesz eleget a takarmányok állati eredetű fehérje-tartalmára vonatkozó előírásoknak.
- (2) Az engedélyező élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság vagy a nyilvántartásba vételt végző kerületi hivatal a takarmány-forgalmazást, tárolást, szállítást végző vállalkozás létesítmény-engedélyének vagy nyilvántartásának adatait módosítja, ha az engedéllyel rendelkező vállalkozás azt kéri, illetve a bejelentési kötelezettség alá tartozó vállalkozás a változást bejelenti.
- (3) Az engedélyező élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság vagy a nyilvántartásba vételt végző kerületi hivatal a takarmány-forgalmazást, tárolást, szállítást végző vállalkozás létesítmény-engedélyét visszavonja, illetve a vállalkozás tevékenységét megtiltja és a vállalkozást a nyilvántartásból törli, ha
- a) a felfüggesztés legfeljebb egy éves időtartama alatt az engedélyben, illetve a bejelentés alapján kiállított nyilvántartásba vételi okiratban foglaltaktól való, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, illetve a kerületi hivatal részéről megjelölt eltéréseket a takarmány-vállalkozás, létesítmény nem szüntette meg,
 - b) a létesítmény-engedélyben, illetve nyilvántartásba vételi okiratban foglaltaktól olyan jellegű eltérést állapít meg, amely tevékenység által vagy mulasztás miatt a forgalomba hozott, tárolt, szállított takarmány folyamatosan veszélyezteti az állatok egészségét,

- c) három éven belül ismételten és szándékosan tiltott vagy hatósági tilalom alá eső anyagot, illetve azt tartalmazó takarmányt hoz forgalomba, tárol, szállít, vagy
 - d) a hatósági ellenőrzés, felülvizsgálat a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikk a)–c) pontjában foglalt esetek egyikének fennállását igazolja.
- (4) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság vagy a kerületi hivatal a takarmány-forgalmazást, tárolást, szállítást végző vállalkozás létesítménye vonatkozásában kiadott létesítmény-engedéllyel vagy bejelentéssel kapcsolatban az engedélyt kiadó vagy a nyilvántartásba vételt végző hatóságnál kezdeményezi a létesítmény engedélyének visszavonását, a vállalkozás tevékenységének megtiltását és nyilvántartásból való törlését, illetve a tevékenység felfüggesztését, ha
- a) a hatósági ellenőrzés, felülvizsgálat a létesítmény-engedélyben, illetve a bejelentés alapján kiállított nyilvántartásba vételi okiratban a takarmányhigiéniai követelmények feltételrendszerére meghatározottaktól érdemi eltérést állapít meg,
 - b) a létesítmény-engedélyben vagy a bejelentés alapján kiállított nyilvántartásba vételi okiratban foglaltaktól olyan jellegű eltérést állapít meg, amely tevékenység által vagy mulasztás miatt a forgalomba hozott, tárolt, szállított takarmány folyamatosan veszélyezteti az állatok egészségét, vagy
 - c) a hatósági ellenőrzés, felülvizsgálat a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikk a)–c) pontjában foglalt esetek egyikének fennállását igazolja.
- (5) Az engedélyt kiadó vagy a nyilvántartásba vételt végző hatóság a kerületi hivatal vagy az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság felfüggesztésre vagy visszavonásra irányuló kezdeményezése alapján hozott döntéséről köteles értesíteni a megkereső hatóságot.
- (6) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, illetve a kerületi hivatal megtiltja azon harmadik országban működő takarmány-előállító létesítmény termékeinek forgalomba hozatalát és felhasználását, amely bejegyzett képviselőjének behozatali tevékenysége kapcsán kiadott engedélyt visszavonták vagy tevékenységét felfüggesztették.

- 34. §**
- (1) Az engedélyező élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az engedélyezett, vagy a nyilvántartásba vételt végző kerületi hivatal a nyilvántartásba vett takarmány-vállalkozás, létesítmény tevékenységének felfüggesztése vagy megtiltása esetén egyidejűleg a felfüggesztés, megtiltás tényét, valamint okát a hatósági nyilvántartásba bejegyzi, és erről felettes szervét értesíti. A felettes szerv az értesítés alapján a nyilvántartásában átvezeti a felfüggesztés tényét, okát.
 - (2) Az engedélyező élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság vagy a nyilvántartásba vételt végző kerületi hivatal a takarmány-vállalkozás létesítmény-engedélyének visszavonásával, illetve tevékenységének megtiltásával és nyilvántartásból való törlésével egyidejűleg a takarmány-vállalkozást, létesítményt törli a hatósági nyilvántartásból, és értesíti az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot, illetve a NÉBIH-et. A NÉBIH az értesítés alapján az országos nyilvántartásából törli az érintett takarmány-vállalkozást, létesítményt.

- 35. §**
- (1) A kerületi hivatal – a takarmány-biztonsági kockázat mértékének figyelembe vételével – a takarmányt (takarmányozási célra szánt bármilyen anyagot, terméket) állatok etetésére alkalmatlannak nyilvánítja, a feletetését megtiltja, ha
 - a) a takarmány tiltott anyagot tartalmaz,
 - b) a takarmány a megengedettnél nagyobb mértékben nemkívánatos anyagot tartalmaz, és ez a 39. § (3) és (4) bekezdésében foglaltak alapján nem szüntethető meg,
 - c) a takarmány mikrobiológiai állapota, illetve radiológiai szennyezettsége azt szükségessé teszi,
 - d) a takarmány egymással összeférhetetlen állatgyógyászati készítményeket, illetve takarmány-adalékanyagokat tartalmaz,
 - e) a takarmánytételnek az előállítási vagy tárolási hibából eredő keveredése, összetevő hiánya vagy többlete – a kerületi hivatal felügyelete mellett végrehajtott – kezeléssel, vagy takarmánybiztonsági problémát kizáró módon más állatfajjal vagy korcsoporttal történő etetéssel nem szüntethető meg,
 - f) a takarmánytétel, szállítmány érzékszervileg megállapíthatóan erősen penészes, dohos, romlott, rothadt vagy avas,
 - g) a takarmányról megállapítják vagy felmerül annak gyanúja, hogy az Magyarországra nem jogszerűen behozott szállítmány.

- (2) A kerületi hivatal az (1) bekezdés szerinti takarmánytétel, szállítmány etetésre alkalmatlannak nyilvánítása esetén elrendeli a takarmány eltérő felhasználását vagy ártalmatlanítását, amennyiben ennek jogszabályi és szakmai feltételei fennállnak.
- (3) Amennyiben nem engedélyezett állati eredetű fehérje takarmányban való jelenlétének gyanúja merül fel, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság minden esetben vizsgálatot végez, amelynek ki kell terjednie az üzem alapanyag és gyártás-technológiai nyilvántartásának ellenőrzésére, valamint az alapanyagok laboratóriumi vizsgálatára. Állati eredetű fehérjét tartalmazó takarmányok tiltott felhasználása esetén az ilyen takarmány takarmányozási célú felhasználásáról a kerületi hivatal dönt.
- (4) A (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően az állatra, illetve emberre nézve kórokozó mikroorganizmussal fertőzött takarmány esetén a kerületi hivatal elrendeli az érintett tétel, szállítmány ártalmatlanítását.
- (5) A megengedett határértékek felett feltételeesen kórokozó vagy romlást okozó mikroorganizmussal szennyezett – etetésre alkalmatlannak nyilvánított – takarmány mindaddig nem etethető fel, amíg ismételt feldolgozásával és ennek hatósági laboratóriumi ellenőrző vizsgálatával az aggálytalan feletetés nem biztosítható. A feletetést megfelelő laboratóriumi vizsgálati eredmény birtokában a kerületi hivatal engedélyezi.

- 36. §**
- (1) A 35. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően a bejelentésköteles állatbetegség megállapítása miatt állategészségügyi korlátozó intézkedés hatálya alá tartozó helyen tárolt takarmányok ártalmatlanítását vagy a betegség iránt nem fogékony más állatfajjal való feletetését, a létesítményben a személy- és járműforgalom korlátozását, valamint a fertőtlenítést az adott betegség leküzdésére vonatkozó részletes szabályok szerint, vagy ilyen rendelkezés hiányában a korlátozó intézkedést elrendelő élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság rendelkezései szerint kell elvégezni.
 - (2) A 35. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően, az országba nem jogszerűen behozott takarmányszállítmány gyanújáról való értesülést követően az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság vagy a kerületi hivatal képviselője köteles
 - a) a helyszínre azonnal kiszállni,
 - b) a gyanúba vett tételt élelmiszerlánc-biztonsági kockázat vélelmezhetősége esetén zárolni,
 - c) további feletetését és elszállítását megtiltani,
 - d) az érintett tétellel takarmányozott állatállományt azonnali hatállyal forgalmi korlátozás alá helyezni, valamint
 - e) ezt követően felettes szervét haladéktalanul értesíteni a szükséges további intézkedések megtétele céljából.
 - (3) Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság vagy a kerületi hivatal a (2) bekezdés szerinti helyszíni vizsgálatot követően a takarmány birtokosának költségére elrendeli a zárolt takarmánytétel, szállítmány ártalmatlanítását, az állatállományra vonatkozó forgalmi korlátozást pedig fenntartja vagy módosítja.
 - (4) A 35. § és a (3) bekezdés szerint elrendelt ártalmatlanításról a takarmány tulajdonosának, importőrének, illetve első magyarországi forgalomba hozójának kell gondoskodnia, illetve viselnie az ehhez kapcsolódó költségeket is, ha a jogsértéssel kapcsolatos felelőssége egyértelműen megállapítható. Ellenkező esetben az ártalmatlanítás annak a kötelessége és költsége, akinél a takarmányt ellenőrzés, vizsgálat alá vonták. Az ártalmatlanításról jegyzőkönyvet kell felvenni.

- 37. §**
- (1) A kerületi hivatal – a takarmány-biztonsági kockázat elhárításához szükséges mértékben és ideig – a takarmány-előállítás, -tárolás, -forgalmazás, -felhasználás, -szállítást, -exportot, -importot és az illetékességi területén való átszállítást – a további hatósági vizsgálatok idejére, illetve intézkedések megtételéig – felfüggesztheti, illetve az érintett takarmánytételt, szállítmányt a 44. §-ban meghatározottak szerint lefoglalhatja, ha
 - a) a takarmány olyan anyagot tartalmaz, amely közvetlenül az állat, közvetve az ember egészségét, illetve a környezetet veszélyeztet, károsítja, a takarmány rendeltetészerű felhasználását akadályozza vagy ezek gyanúja áll fenn,
 - b) a takarmány jelölése (címkéje vagy kísérő okmánya) hiányos,
 - c) az eredeti csomagolás olyan módon megsérült, hogy a takarmány szennyeződött vagy ennek gyanúja áll fenn,
 - d) a takarmány-vállalkozás az ellenőrzés során az ellenőrzést bármely módon akadályozza.
 - (2) A kerületi hivatal a vizsgálatok alapján határidő egyidejű kitűzésével meghatározhatja azokat a feltételeket, amelyekkel az (1) bekezdésben foglaltak megszüntethetők. A feltételek biztosítása és a határidő betartása a takarmány tulajdonosának, illetve importőrének a kötelessége.
 - (3) A kerületi hivatal megtiltja a takarmány előállítását, tárolását, forgalmazását, felhasználását, exportját, importját, tranzitját, szállítását, ha a (2) bekezdésben előírt feltételek a megadott határidőre nem teljesülnek, és egyidejűleg

értesíti az adott takarmány-vállalkozás létesítményét engedélyező, illetve nyilvántartó élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot, illetve kerületi hivatalt.

- (4) A kerületi hivatal a (3) bekezdésben foglaltak megvalósulása esetén az érintett takarmánytétel, szállítmány vonatkozásában a 35. és 36. §-ban foglaltak szerint jár el.
- (5) A kerületi hivatal az ismeretlen dokumentációjú vagy a jelölés nélküli takarmány felhasználását megtiltja, zárolja és elrendeli a takarmány eltérő felhasználását vagy ártalmatlanítását, amennyiben ennek jogszabályi és szakmai feltételei fennállnak. Az ártalmatlanításról a takarmány tulajdonosának, illetve importőrének kell gondoskodnia.

- 38. §**
- (1) A tiltott anyagot tartalmazó takarmányt, illetve takarmányozási tilalom alá eső terméket, anyagot tartalmazó takarmányt a tulajdonosa köteles – a kerületi hivatal egyidejű írásbeli értesítése mellett – a további forgalmazásból, illetve felhasználásból kivonni.
 - (2) Az (1) bekezdés alapján forgalomból kivont tiltott anyagot tartalmazó takarmány vonatkozásában a kerületi hivatal a 35. és 36. §-ban foglaltak szerint jár el.

- 39. §**
- (1) A takarmányvizsgáló laboratórium által megadott kiterjesztett mérési bizonytalanságot is figyelembe véve a 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet 2. számú mellékletében foglalt megengedhető mennyiségeknél nagyobb mértékben nemkívánatos anyagot tartalmazó takarmányt a tulajdonosa köteles kivonni a további forgalmazásból, felhasználásból a kerületi hivatal egyidejű értesítése mellett.
 - (2) Amennyiben a nemkívánatos anyagot a megengedettnél nagyobb mértékben tartalmazó takarmányt a kerületi hivatal részére az (1) bekezdés alapján bejelentik, illetve a kerületi hivatal hatósági ellenőrzése során valamely takarmányról azt állapítja meg, hogy az nemkívánatos anyagot a megengedettnél nagyobb mértékben tartalmaz, a takarmány felhasználhatóságáról a kerületi hivatal a bejelentéstől, illetve az ellenőrzés alapján történt megállapítástól számított harminc napon belül dönt.
 - (3) A nemkívánatos anyagot a megengedettnél nagyobb mértékben tartalmazó takarmány esetén a kerületi hivatal meghatározza – az (5) bekezdésre is figyelemmel – a felhasználás módját, helyét, amellyel biztosítható, hogy a takarmány nemkívánatos anyag tartalma a megengedett mértéken belül maradjon.
 - (4) Amennyiben a (3) bekezdésben foglaltak biztosítása nem lehetséges, a kerületi hivatal elrendeli a takarmány ártalmatlanítását. Az ehhez kapcsolódó szállítást a kerületi hivatal engedélyezi.
 - (5) Amennyiben a kerületi hivatal a (2) bekezdésben foglaltak szerint a takarmány felhasználását engedélyezi, a döntése szerinti felhasználást ellenőrzi.
 - (6) Ha a takarmány nemkívánatos anyag tartalma a 44/2003. (IV. 26.) FVM rendelet 2. számú mellékletében meghatározott legmagasabb értéket vagy cselekvési küszöbértéket meghaladja, a kerületi hivatal a takarmány-vállalkozóval együttműködve vizsgálatot folytat a szennyeződés forrásának megállapítása érdekében.

- 40. §**
- (1) A takarmány minimális eltarthatósági idejének lejártakor (a továbbiakban: lejárt takarmány) a tulajdonosa vagy forgalomba hozója takarmányozási célú felhasználás szándéka esetén köteles a lejárt takarmánytételt a kerületi hivatalnak írásbeli nyilatkozatban bejelenteni.
 - (2) A bejelentésnek tartalmaznia kell
 - a) a bejelentő nevét és telephelyét,
 - b) a lejárt takarmány tárolási helyét,
 - c) a lejárt takarmány nevét és tömegét (mennyiségét),
 - d) a lejárt takarmány előállításának idejét, helyét vagy a jelölésért felelős személy nevét, címét,
 - e) a lejárt takarmány minimális eltarthatósági idejének lejáratát időpontját.
 - (3) Az (1) bekezdés alapján bejelentett lejárt takarmány további forgalmazásához és felhasználásához a kerületi hivatal engedélye szükséges. A kerületi hivatal intézkedéséig a lejárt takarmány bejelentőjének biztosítania kell, hogy az ilyen takarmányt ne hozzák forgalomba, illetve ne használják fel.
 - (4) A rendelkezésére álló adatok, a helyszíni szemle tapasztalatai, illetve a szükséges vizsgálatok alapján a kerületi hivatal a lejárt takarmány felhasználhatóságáról a bejelentés időpontjától számított tizenöt napon belül – amennyiben laboratóriumi vizsgálat is szükséges, harminc napon belül – dönt.

- 41. §** (1) A kerületi hivatal az ellenőrzése során fellelt, a vállalkozó által a 40. §-ban foglaltaknak megfelelően be nem jelentett, lejárt takarmány vagy ilyen takarmány felhasználásával előállított termék esetében az érintett takarmánytételt, szállítmányt
- a) zárolja és elrendeli a takarmány ártalmatlanítását laboratóriumi vizsgálat nélkül is, ha a helyszíni szemle során megállapítja, hogy a takarmányban olyan helyrehozhatatlan károsodás keletkezett, amelynek következtében az takarmányozási célra nem használható fel, vagy
 - b) zárolja és az ellenőrzés alá vont létesítmény ilyen irányú írásos kérelme alapján a további felhasználhatóság, illetve a minőség romlásának megállapítására hatósági mintavétel mellett laboratóriumi vizsgálatot rendelhet el, vagy
 - c) laboratóriumi vizsgálat nélkül etetésre alkalmasnak nyilváníthatja.
- (2) Az (1) bekezdés b) pontja szerinti vizsgálatok körét a kerületi hivatal állapítja meg. A vizsgálatnak ki kell terjednie mindazon kémiai, fizikai, érzékszervi, mikrobiológiai jellemzőkre, amelyekben a takarmány az idő függvényében károsodhatott.
- (3) A (2) bekezdésben meghatározott vizsgálati eredmények alapján a kerületi hivatal elrendelheti a takarmány
- a) minimális eltarthatósági idejének meghatározott ideig történő meghosszabbítását, legfeljebb egy alkalommal,
 - b) más állatfajjal, illetve hasznosítási és korcsoporttal történő, meghatározott időn belüli feletetését, illetve ilyen célra történő feldolgozását,
- feltéve, hogy az állat, illetve az állati eredetű élelmiszer fogyasztó ember egészség-károsításának lehetősége kizárt.
- (4) Ha a (2) bekezdésben meghatározott vizsgálati eredmények alapján a takarmány a jogszabályi előírásoknak nem felel meg, a kerületi hivatal elrendeli a takarmány eltérő felhasználását vagy ártalmatlanítását, amennyiben ennek jogszabályi és szakmai feltételei fennállnak.
- 42. §** (1) Ha az engedélyezett takarmány-adalékanyag felhasználásával előállított takarmány etetése következtében az állat vagy az adott takarmánnyal etetett állatból előállított terméket fogyasztó ember egészségét veszélyeztető hatások lépnek fel, a kerületi hivatal
- a) ideiglenesen megtiltja a takarmány előállítását, illetve további felhasználását, forgalomba hozatalát,
 - b) elrendeli a termék visszahívását, illetve forgalomból való kivonását, és
 - c) kikérheti felettes szervének véleményét az érintett takarmány vonatkozásában.
- (2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti felettes szerv az eljáró szervtől és a takarmány előállítójától, illetve birtokosától beszerezett információk és a rendelkezésre álló szakmai dokumentumok, laboratóriumi vizsgálati eredmények, valamint a gyakorlati tapasztalatok alapján nyilvánít véleményt a kérdéses takarmány felhasználhatóságáról.
- (3) Véleménye kialakításához a NÉBIH és az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság szakmai szakértő szervezeteket, intézményeket is bevonhat.
- 43. §** A kerületi hivatal kötelezi a takarmány-előállító létesítményt a minőség-ellenőrzési és termékbiztonságot garantáló szabályzatának módosítására, az ezzel kapcsolatos vizsgálatok végzésére és a minőséghiba megszüntetésére, ha a hatósági ellenőrzés ismétlődő vagy olyan minőséghibát tárt fel, amelynek a megszüntetésére a takarmány-előállító létesítmény elfogadott minőség-ellenőrzési és termékbiztonságot garantáló szabályzata nem ad megfelelő megoldást.
- 44. §** (1) A kerületi hivatal – a takarmánybiztonsági kockázat mértékének figyelembevételével – a terméket, illetve az előállítására, tárolására és szállítására használt eszközt lefoglalhatja, ha
- a) felmerül a termék intézkedés alóli kivonásának lehetősége, vagy
 - b) felmerül a jogellenes forgalomba hozatal veszélye.
- (2) A lefoglalásnál a kötelezett jelenlétét biztosítani kell. Ha a kötelezett nem kíván jelen lenni vagy ebben akadályozott, és megfelelő képviselőről nem gondoskodik, a kerületi hivatal a lefoglalást két hatósági tanú jelenlétében foganatosíthatja.
- (3) A lefoglalt terméket, eszközt, berendezést egyértelműen meg kell jelölni, feltüntetve a lefoglalás tényét, időpontját, és elkülönítetten kell tárolni, amennyiben ennek fizikai akadályja nincs.

11. Záró rendelkezések

- 45. §** Ez a rendelet 2012. július 18. napján lép hatályba.

- 46. §**
- (1) E rendelet előírásait a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
 - (2) E rendelet szerint bejelentési kötelezettség alá tartozó azon létesítmények, amelyek hatályos működési engedéllyel rendelkeznek, az engedély időbeli hatályának lejártáig működhetnek. Ezen időpont után e rendelet bejelentésre és nyilvántartásba vételre vonatkozó előírásait kell alkalmazni.
 - (3) E rendelet hatálybalépése előtt, a forgalomba hozatal idején hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelő takarmányok – ideértve a gyógyszeres takarmányokat is – minimális eltarthatósági idejük lejártáig forgalomban maradhatnak, illetve felhasználhatók.
- 47. §**
- (1) Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:
 - a) a Közösségen belül a gyógyszeres takarmányok előállítására, forgalomba hozatalára és felhasználására irányadó feltételek megállapításáról szóló, 1990. március 26-i 90/167/EGK tanácsi irányelv,
 - b) az állatgyógyászati készítmények közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/82/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv,
 - c) a különleges táplálási célokra szánt takarmányok tervezett alkalmazási listájának létrehozásáról szóló, 2008. március 5-i 2008/38/EK bizottsági irányelv,
 - d) a takarmányban előforduló nemkívánatos anyagokról szóló, 2002. május 7-i 2002/32/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.
 - (2) Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket tartalmazza:
 - a) az egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2001. május 22-i 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - b) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - c) a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - d) a nyomelemek csoportjába tartozó számos takarmány-adalékanyag engedélyezési feltételeinek módosításáról szóló, 2003. július 25-i 1334/2003/EK bizottsági rendelet,
 - e) a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - f) a takarmányozási célra felhasznált adalékanyagokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1831/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - g) az emberi, illetve állatgyógyászati felhasználásra szánt gyógyszerek engedélyezésére és felügyeletére vonatkozó közösségi eljárások meghatározásáról és az Európai Gyógyszerügynökség létrehozásáról szóló, 2004. március 31-i 726/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - h) a takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állat-egészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről szóló, 2004. április 29-i 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - i) a takarmányhigiénia követelményeinek meghatározásáról szóló, 2005. január 12-i 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - j) a takarmányok hatósági ellenőrzése során alkalmazott mintavételi és vizsgálati módszerek megállapításáról szóló, 2009. január 27-i 152/2009/EK bizottsági rendelet,
 - k) a takarmányok forgalomba hozataláról és felhasználásáról, az 1831/2003/EK rendelet módosításáról, valamint a 79/373/EGK tanácsi irányelv, a 80/511/EGK bizottsági irányelv, a 82/471/EGK, 83/228/EGK, 93/74/EGK, 93/113/EK és 96/25/EK tanácsi irányelv és a 2004/217/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 767/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
 - l) a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról szóló 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint a 97/78/EK tanácsi irányelvnek az egyes minták és tételek határon történő állat-egészségügyi ellenőrzése alóli, az irányelv szerinti mentesítése tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2011. február 25-i 142/2011/EU bizottsági rendelet,

- m) a takarmányok hatósági ellenőrzése során alkalmazott mintavételi és vizsgálati módszereknek a géntechnológiával módosított anyagok – amelyek esetében az engedélyezési eljárás függőben van, vagy amelyek esetében az engedély lejárt – jelenléte tekintetében történő megállapításáról szóló, 2011. június 14-i 619/2011/EU bizottsági rendelet.

48. § Hatályát veszti

- a) a takarmányok előállításáról, forgalomba hozataláról és felhasználásáról szóló 2001. évi CXIX. törvény végrehajtásáról szóló 43/2003. (IV. 26.) FVM rendelet, valamint
- b) az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 1. számú melléklet HARMADIK RÉSZÉ.

Dr. Fazekas Sándor s. k.,
vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Azon takarmányok listája, amelyek harmadik országból való behozatala csak bejegyzett képviselő útján fogantatosítható

1. A takarmányozási ágazatban működő egyes létesítmények és közvetítők engedélyezésére és nyilvántartására vonatkozó feltételek és szabályok megállapításáról, valamint a 70/524/EGK, a 74/63/EGK, a 79/373/EGK és a 82/471/EGK irányelvek módosításáról szóló, 1995. december 22-i 95/69/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: 95/69/EK tanácsi irányelv) mellékletének I. 1. a) fejezetében említett, alábbi takarmány-adalékanyagok vagy termékek:
 - Kokcidiosztatikumok és „más gyógyászati anyagok”: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Növekedésserkentők: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Vitaminok, provitaminok, valamint kémiai jól meghatározható, hasonló hatással rendelkező anyagok: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Nyomelemek/mikroelemek: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Enzimek: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Mikroorganizmusok: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Karotinoidok és xantofilok: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Antioxidáns hatású anyagok: csak azok, amelyekre legmagasabb határérték van megállapítva
2. A 95/69/EK tanácsi irányelv mellékletének I. 2. a) vagy a II. a) fejezetében említett, alábbi takarmány-adalékanyagokból készített előkeverékek:
 - Kokcidiosztatikumok és „más gyógyászati anyagok”: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Növekedésserkentők: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Vitaminok, provitaminok és egyéb, kémiai jól meghatározható, hasonló hatással rendelkező anyagok: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Nyomelemek/mikroelemek: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Karotinoidok és xantofilok: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Enzimek: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Mikroorganizmusok: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Antioxidáns hatású anyagok: csak azok, amelyekre legmagasabb tartalom van megállapítva.
3. A 95/69/EK tanácsi irányelv mellékletének I. 3. a) fejezetében említett, alábbi takarmány-adalékanyagokból készített előkeverékeket tartalmazó takarmánykeverékek:
 - Kokcidiosztatikumok és „más gyógyászati anyagok”: a csoport minden takarmány-adalékanyaga
 - Növekedésserkentők: a csoport minden takarmány-adalékanyaga

4. Takarmány-adalékanyagok, amelyeknek rögzítették a megengedett legmagasabb szintjét, illetve amelyek a 95/69/EK tanácsi irányelv mellékletének I. 1. a) fejezetében nem szerepelnek
- A 95/69/EK tanácsi irányelv mellékletének I. 1. a) fejezetében megadott, a fenti 1. pontban felsorolt takarmány-adalékanyagoktól eltérő azon takarmány-adalékanyagok, amelyeknek legmagasabb szintjét rögzítették.

2. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

A gyártmánylapon feltüntetendő adatok

1. Takarmány neve, kategóriába sorolása
2. A takarmány-előállító vállalkozás által megállapított termékszám
3. Takarmány-előállító létesítmény
 - a) neve
 - b) címe
 - c) nyilvántartási vagy engedélyszáma
4. Felhasználási útmutató, takarmány-adalékanyagoknál és előkeverékeknél az 1831/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben és az anyag egyedi engedélyében megadott egyedi követelmények, felhasználási előírások, etetési útmutató
5. A takarmány előállításának első napja
6. A takarmány részletes, tételes összetétele
7. Az előállító által garantált és kötelezően feltüntetendő beltartalmi (hatóanyag) értékek
8. Takarmányba kevert gyógyszerkeverék
 - a) megnevezése
 - b) hatóanyagának megnevezése, mennyisége (mg/kg)
 - c) törzskönyvi száma
9. Végtermékbe való bekeverés %-a
10. A gyógyszeres takarmány élelmezés-egészségügyi várakozási ideje
11. Tárolási, raktározási javaslat
12. Vényköteles állatgyógyászati készítményt tartalmazó takarmány esetén: „CSAK ÁLLATORVOSI RENDELVÉNYRE!” felirat
13. A takarmány minimális eltarthatósági ideje
14. A takarmány kiszerezése

3. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Az engedélyköteles takarmány-vállalkozási létesítmények kategóriáinak felsorolása

1. A 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikk 1. a) pontjában hivatkozott takarmány-adalékanyagokat előállító létesítmények, beleértve a saját célra és a forgalmazás céljára előállító létesítményeket, és a fenti termékeket forgalmazó takarmány-vállalkozási létesítmények.
2. A 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikk 1. b) pontjában hivatkozott előkeverékeket előállító létesítmények, és e termékeket forgalmazó takarmány-vállalkozási létesítmények.
3. A 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikk 1. c) pontjában hivatkozott takarmánykeverékeket előállító létesítmények.
4. Egyéb olyan létesítmények, amelyek engedélyezését a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikk 3. pontjában hivatkozott eljárással összhangban elfogadott rendelet teszi kötelezővé az EU-ban.

5. Azon takarmánykeveréket előállító létesítmények, amelyek végtermékeiket az alábbi takarmány-adalékanyagok felhasználásával úgy állítják elő, hogy azokat közvetlenül, hígítás nélkül (nem előkeverék formájában vagy kiegészítő takarmányban) keverik a végtermékhez:
 - a) A-, D-vitaminok,
 - b) Réz (Cu), szelén (Se) mikroelemek.
6. Gyógyszeres takarmányt, gyógyszeres köztes terméket saját célra, illetve forgalomba hozatal céljára előállító takarmány-vállalkozási létesítmények.
7. Az 1831/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet I. melléklet 3. pont c) alpontjában meghatározott „aminosavak, sóik és analógjaik” csoportba tartozó takarmány-adalékokat harmadik országból importáló vállalkozások hazai létesítményei.
8. Gyógyszeres takarmányt, gyógyszeres köztes terméket forgalmazó takarmány-vállalkozási létesítmények.

4. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Az engedélyköteles létesítményekkel szemben támasztott egyes követelmények

1. A fenti létesítményeknek meg kell felelniük
 - 1.1. a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. számú mellékletében és e rendeletben foglalt, a tevékenységére vonatkozó előírásoknak,
 - 1.2. minden esetben a keresztszennyeződés, illetve homogenitás-vizsgálat e rendelet szerinti követelményeinek.
2. A takarmányforgalmazó létesítménynek be kell tartania a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. számú mellékletében és e rendeletben meghatározott, a tevékenységére vonatkozó előírásokat.
3. A bejegyzett képviselőknek meg kell felelniük a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikkében hivatkozott és e rendeletben foglalt, a bejegyzett képviselőkre vonatkozó előírásoknak.

A gyógyszeres takarmányt, gyógyszeres köztes terméket előállító létesítménynek az 1. pontban foglaltakon túl meg kell felelnie a 16–19. §-ban foglalt követelményeknek. A gyógyszeres takarmányt előállító létesítménynek – összhangban a 18. § (6) bekezdés e) pontjával – írásos dokumentációval kell rendelkeznie azon önellenőrzési rendről, amely alapján biztosítja, hogy az általa a gyógyszeres takarmányok előállításához használt technológia alkalmazása mellett a végtermék gyógyszeres hatóanyag-tartalmának homogenitása megfelelő, illetve amely alapján megállapítja, hogy a gyógyszeres takarmánynak milyen hosszú a bekevert állatgyógyászati készítmény kívánt hatását biztosító eltarthatósági ideje.

5. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Egyes takarmányvállalkozások előállításal is foglalkozó létesítményei engedélyezéséhez, illetve bejelentéséhez benyújtandó adatok

1. Az elsődleges előállítók kivételével a bejelentési kötelezettség alá tartozó azon előállításal is foglalkozó létesítményeknek, amelyeknek a HACCP elveken alapuló eljárás bevezetését és működtetését nem írja elő e rendelet vagy az EU közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa, az alábbi adatokat kell megadniuk:
 - 1.1. A takarmány-előállító létesítmény
 - 1.1.1. neve,
 - 1.1.2. címe,
 - 1.1.3. telephelye (amennyiben nem azonos a címmel), a tevékenységre vonatkozó jogerős önkormányzati használatbavételi engedélye vagy telepengedélye,
 - 1.1.4. telefon- és faxszáma, illetve e-mail címe,
 - 1.1.5. adószáma, cégjegyzékszám vagy vállalkozói igazolvány száma,

- 1.1.6. a tevékenységhez használt ingatlan vonatkozásában a tulajdoni lap vagy bérleti szerződés dokumentumai,
 - 1.1.7. aprító berendezéseinek megnevezése, típusa, teljesítménye,
 - 1.1.8. homogenizáló berendezés megnevezése, típusa, hasznos térfogata,
 - 1.1.9. granuláló berendezéseinek megnevezése, típusa, teljesítménye,
 - 1.1.10. expandáló és extrudáló berendezéseinek megnevezése, típusa, teljesítménye,
 - 1.1.11. szárítóberendezéseinek megnevezése, típusa, teljesítménye,
 - 1.1.12. tisztító, osztályozó berendezéseinek megnevezése, típusa, teljesítménye,
 - 1.1.13. porelszívó és leválasztó berendezéseinek megnevezése, típusa, teljesítménye,
 - 1.1.14. egyéb berendezéseinek megnevezése, típusa, teljesítménye, beleértve a mobil keverőt,
 - 1.1.15. az eljárás során a létesítmény részéről kinevezett kapcsolattartó személy neve, beosztása és elérhetősége(i),
 - 1.1.16. gyártástechnológia vezérlése (mechanikus, PLC).
 - 1.2. Az előállítani kívánt takarmány(ok)
 - 1.2.1. megnevezése, állatfajonként és takarmánytípusonként (például takarmánykeverék),
 - 1.2.2. előállításához felhasznált alkotók (például alapanyagok, kiegészítő takarmányok) megnevezése,
 - 1.2.3. kiegészítő takarmányok százalékos bekeverési aránya,
 - 1.2.4. a takarmány előállítás célja (kizárólag saját tulajdonú állatállomány részére).
 - 1.3. A raktározási, tárolási körülmények leírása (módja), a rendelkezésre álló tárolótér területe (m²), illetve űrtartalma (m³).
 - 1.4. A takarmány-előállító létesítmény részletes technológiai leírása folyamatábrával, gyártástechnológiai utasítással.
 - 1.5. A 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet takarmányhygiéniai követelményeinek és a helyes gyártási gyakorlatnak való megfelelést biztosító eljárások, valamint azok dokumentumai.
2. Az engedélyköteles takarmány-előállító létesítménynek, valamint azon bejelentési kötelezettség alá tartozó, előállítással is foglalkozó létesítménynek, amelynek HACCP elveken alapuló eljárás bevezetését és működtetését írja elő e rendelet vagy az EU közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa, az alábbi adatokat kell megadnia.
- 2.1. Az 1.1., 1.3., 1.4. és 1.5. pontban foglalt adatok.
 - 2.2. Az előállítani kívánt takarmányok
 - 2.2.1. megnevezése, állatfajonként és takarmánytípusonként (például előkeverék, takarmánykeverék),
 - 2.2.2. előállításához felhasznált alkotók (például alapanyagok, takarmány-adalékanyagok, kiegészítő takarmányok, előkeverékek) megnevezése,
 - 2.2.3. előállításához az előkeverékek és kiegészítő takarmányok százalékos bekeverési aránya,
 - 2.2.4. előállításának célja (kizárólag saját tulajdonú állatállomány részére, kizárólag forgalmazás céljára, saját tulajdonú állatállomány részére és forgalmazás céljára),
 - 2.2.5. előállításához a legkisebb mennyiségben felönteni kívánt alkotó mennyisége.
 - 2.3. Az előállítani kívánt takarmány(ok) esetén a 2. 1. és a 2. 2. pontban foglaltakon túl
 - 2.3.1. gyógyszeres takarmányok, gyógyszeres köztes termékek esetében a gyógyszer-hatóanyagok megnevezése, és a késztermék(ek) gyógyszer tartalma (mg/kg), valamint az állatorvosi felügyeletet ellátó állatorvos megnevezése és a vele kötött szerződés,
 - 2.3.2. kokcidiosztatikum, hisztomonosztatikum, növekedésserkentő takarmány-adalékanyagot tartalmazó takarmányok esetében a hatóanyag megnevezése, késztermékre vetített mennyisége (mg/kg),
 - 2.3.3. azon állati eredetű takarmány-alapanyagok megnevezése, amelyek takarmányba keverése a 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet IV. melléklete szerint engedélyköteles tevékenység.
 - 2.4. Az előállított takarmányok biztonságára vonatkozó veszélyelemzés és kritikus ellenőrzési pontok (HACCP) alapelvein alapuló írásban rögzített eljárás(ok) bevezetésének és működtetésének, valamint a minőségbiztosítás rendszerének dokumentumai, különös tekintettel a következő adatokra
 - 2.4.1. a takarmánybiztonsággal, minőség-ellenőrzéssel megbízott személy(ek) neve, beosztása, végzettsége (igazoló okirattal), feladatai,
 - 2.4.2. a beérkező alapanyagok, előkeverékek, takarmány-adalékanyagok, állatgyógyászati készítmények és más alkotóanyagok átvételének, mintavételének szabályai,
 - 2.4.3. az egyes termékfeleségek előállítási folyamatainak vázlata, a gyártás kritikus pontjainak megjelölésével,
 - 2.4.4. a gyártásközi, illetve a késztermékek specifikációi és mintavételezése, a mintavétel módja, gyakorisága,
 - 2.4.5. a termelési folyamat menete az alapanyagok felhasználásától a végtermékek, illetve késztermékek kiszerezéséig, különös tekintettel a keresztszennyeződésekre, és az előállított takarmányok beltartalmi értékeire vonatkozó homogenítésra, valamint a nemkívánatos, tiltott anyag tartalmára,

- 2.4.6. a mosatási, illetve más tisztítási programok alkalmazása, a program végrehajtása során keletkező mosató anyagok azonosítása, kezelése, felhasználása,
- 2.4.7. a belső (ön)ellenőrzés során vett minták laboratóriumi vizsgálatainak felsorolása, takarmánycsoportok szerint,
- 2.4.8. amennyiben a létesítmény laboratóriummal nem rendelkezik, meg kell nevezni a vizsgálatokkal megbízott laboratóriumot, mellékelni kell a laboratóriummal kötött szerződést,
- 2.4.9. beérkező alapanyagok, előkeverékek, takarmány-adalékanyagok, állatgyógyászati készítmények és más alkotóanyagok, valamint késztermékek tárolásának feltételei,
- 2.4.10. a nyilvántartás, termékazonosítás rendszere, a bizonylatok, jelölési és szállítási dokumentumok megőrzésének módja, a nyomonkövethetőség rendszere,
- 2.4.11. a laboratóriumi eredmények kiértékelésének szempontjai, és a szükséges intézkedések módozatai, rendje,
- 2.4.12. a termékviSSzahívás és panaszkezelés rendje, dokumentumai.

6. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Egyes forgalmazással foglalkozó takarmány-vállalkozások létesítményeinek, illetve forgalmazói tevékenységének engedélyezéséhez benyújtandó adatok

1. Az engedélyköteles forgalmazók által benyújtandó adatok:
 - 1.1. név,
 - 1.2. cím,
 - 1.3. telephely(ek),
 - 1.4. elérhetőség(ek): telefon- és faxszám, illetve e-mail cím,
 - 1.5. adószám, cégjegyzékszám vagy vállalkozói igazolvány száma,
 - 1.6. a tevékenységhez használt ingatlan vonatkozásában a tulajdoni lap vagy bérleti szerződés dokumentumai, a tevékenységre vonatkozó érvényes önkormányzati használatbavételi engedélye, vagy telepengedélye,
 - 1.7. a forgalmazni kívánt takarmányok (a vonatkozó jogszabályokban megállapított kategóriák szerinti) felsorolása,
 - 1.8. a forgalmazó hely, forgalmazó helyenként árufogadást, tárolást és árusítást szolgáló helyiségeinek elrendezési vázlatrajza, technológiai leírása, használatbavételi engedélye,
 - 1.9. a forgalmazott, tárolt takarmányfélések elkülönítésének módja,
 - 1.10. a takarmányok biztonsága érdekében a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikke szerinti dokumentációs rendszernek a forgalmazó helyre adaptált változata,
 - 1.11. a takarmány árusításához szükséges eszközök megnevezése (például mérleg, raklap, kimérő edény),
 - 1.12. a forgalmazás nyilvántartásai és folyamatának leírása (bejövő-, kimenő anyagok forgalma).
2. A bejegyzett képviselő által az 1. pontban meghatározott adatokon kívül benyújtandó adatok
 - 2.1. az importálni kívánt takarmány(ok) megnevezése a vonatkozó jogszabályokban megállapított kategóriák szerinti felsorolásban, összetétele, garantált értékek, célállatfajok megjelölésével, címketervvel,
 - 2.2. az előállításához felhasznált anyagok, alapanyagok, takarmány-adalékanyagok, technológiai segédanyagok, illetve előkeverékek, kiegészítő takarmányok, takarmánykeverékek megnevezése,
 - 2.3. telephely, illetve üzlet esetén:
 - 2.3.1. a bejegyzett képviselő telephelye, a rendelkezésre álló tárolótér területe, illetve űrtartalma,
 - 2.3.2. az anyagmozgatási, a személyforgalmi és a göngyöleg-tárolási terv,
 - 2.3.3. az áruszállítás tervezett módja,
 - 2.3.4. tisztítási, mosogatási, takarítási utasítás,
 - 2.3.5. a melléktermék- és a hulladék-kezelési és ártalmatlanítási terv,
 - 2.3.6. a forgalmazott, tárolt takarmányfélések elkülönítésének módja,
 - 2.3.7. a tevékenységre vonatkozó érvényes önkormányzati használatbavételi engedélye, vagy telepengedélye, nem újonnan létesített vállalkozás esetén a létesítmény-engedély száma, vagy nyilvántartásba vételi száma.
 - 2.4. A kérelemhez csatolt írásbeli nyilatkozat arról, hogy
 - 2.4.1. a 3. pontban meghatározottak szerint vállalja annak biztosítását, hogy a harmadik ország takarmány-előállító létesítménye megfelel a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben és e rendeletben előírt, a létesítmény

által előállított takarmányok ismeretében a létesítményre, a tevékenységre és a termékre vonatkozó követelményeknek,

2.4.2. vezeti az általa képviselt takarmány-előállító létesítmény(ek) által Magyarországra behozott takarmányoknak a rendelet szerinti nyilvántartásait,

2.4.3. felelősséget vállal a 178/2002/EK, az 1831/2003/EK és a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásainak, továbbá a magyar takarmányozási jogszabályok által a tevékenységére és a behozott termékre vonatkozó – jelölési, tárolási, csomagolási, nyomon követhetőségi, mintavételi, járványvédelmi és állat-egészségügyi – előírásoknak a megtartásáért.

3. Adatszolgáltatás az importálni kívánt takarmány(oka)t előállító, harmadik országbeli létesítményről

3.1. a takarmány-előállító létesítmény neve, címe, országa;

3.2. a harmadik ország illetékes hatósága által kiállított engedély másolata hiteles fordítással;

3.3. a magyarországi képviselő – a harmadik ország takarmány-vállalkozása által készített és az illetékes hatóság által ellenjegyzett vagy az illetékes hatóság által kiállított, a takarmány-előállító létesítményre vonatkozó – írásos nyilatkozata arról, hogy:

3.3.1. a gyártástechnológia, a termékbiztonsági (HACCP) és minőségbiztosítási rendszer az uniós jogszabályoknak, a géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó, illetve a járványvédelmi és állat-egészségügyi (például TSE-) előírásoknak megfelel,

3.3.2. a behozni kívánt termék nem tartalmaz az EU-ban takarmányozási tilalom alá eső anyagot (például antibiotikum), illetve – a 15. cikk (8) bekezdésében említett kivétellel – nem engedélyezett GMO-t. Az előállító létesítményben az EU-ban tiltott állati eredetű fehérjét vagy azt tartalmazó terméket nem használnak fel, nem tárolnak, nem kezelnek.

7. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Egyes takarmány-előállító létesítmények kötelező nyilvántartásai

1. Forgalomba hozatal céljára történő előállítás esetén

1.1. Takarmány-alapanyagok, -adalékanyagok, előkeverékek, kiegészítő takarmányok:

1.1.1. az anyag megnevezése, mennyisége tételszámonként (azonosítónként),

1.1.2. előállítás helye (ország) és ideje,

1.1.3. a takarmány-előállító létesítmény neve,

1.1.4. a minőség-megőrzés ideje,

1.1.5. a raktárba érkezés ideje,

1.1.6. az anyagok minőségére és biztonságára vonatkozó tanúsítványok és vizsgálatok,

1.1.7. a tárolás helye,

1.1.8. a felhasználás időpontjai,

1.1.9. a nem megfelelő minőségű anyagokkal kapcsolatos intézkedések.

1.2. Előállítás

1.2.1. keverési napló (a 3. pont szerinti tartalommal),

1.2.2. mérő és vizsgáló eszközök hitelesítési és kalibrálási naplója,

1.2.3. gyártástechnológiai folyamat leírása,

1.2.4. belső ellenőrzési napló: CCP-k jegyzéke, mikor, mit ellenőriztek, feltárt hibák időpont megjelöléssel, vezetők értesítése, hozott intézkedések és azok időpontja,

1.2.5. mosató anyagok jelölése, tárolása, újrafelhasználása, mosató anyag-nyilvántartás (a 4. pont szerinti tartalommal),

1.2.6. a technológiai berendezések tisztítása, karbantartása, ezek időpontja.

1.3. Késztermék kiszállítási napló

1.3.1. mit, mikor, hová, milyen mennyiségben és ki által szállítottak ki a takarmány-előállító létesítményből,

1.3.2. reklamációk kezelése, termékvisszahívás.

2. Kizárólag saját tulajdonú állatállomány részére történő előállítás esetén

A kizárólag saját tulajdonú állatállomány részére gyártó takarmány-előállító létesítményeknek az 1. 3. 2. pont szerinti nyilvántartást nem kell vezetni.

- ### 3. Keverési napló előállított takarmányra és mosató anyagra

..... sorszáma

Az előállított takarmány megnevezése:

termékszám (gyártmánylap azonosítója):

Takarmány előállításának időpontja: év hónap nap műszak

Takarmány előállításának megkezdése: óra perc

befejezése: óra perc

Az előállított takarmány tételszáma:

Az előállított takarmánytétel tömege (kg):

<i>Felhasználandó összetevők megnevezése</i>	Felhasználandó összetevők tételszámai/ azonosítójuk	Összetevők bemérendő mennyiségei kg	Ténylegesen bemért mennyiségek kg	Eltérés kg	Bemérő aláírása
ÖSSZESEN:					

Gyógyszeres takarmány esetén az állatorvos aláírása:

4. Mosató anyag-nyilvántartás

Mosatósi eljárás		Eljárást megelőzően gyártott takarmány		Eljárást követően elsőként gyártott takarmány	Mosató anyag		Mosató anyag felhasználása				
Sorszám	időpontja hónap/nap	megnevezése, tételszáma	kritikus anyaga	megnevezése, tételszáma	megnevezése	mennyisége kg	milyen takarmányban lett felhasználva	takarmány tételszáma	Mosató anyag felhasznált mennyisége kg	időpontja hónap/nap	maradék kg

8. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Takarmány-előállító létesítmények engedélyeztetéséhez szükséges vizsgálatok, követelmények

1. A technológia vizsgálata

1.1. A helyszíni szemlék és vizsgálatok alkalmával el kell végezni a rendelkezésre bocsátott dokumentációk és a működő technológia összehasonlítását. Azonosítani kell a takarmánybiztonságot veszélyeztető technológiai és HACCP szerinti kritikus pontokat. Meg kell győződni arról, hogy a létesítmény felelős vezetése megtett-e mindent annak érdekében, hogy a kritikus pontok termékre gyakorolt negatív hatását csökkentse, illetve megszüntesse.

1.2. Vizsgálni kell, hogy a takarmány-előállítás, kezelés teljes folyamatának minden szakaszában biztosított-e a felhasznált alkotók adatainak azonosíthatósága a nyomkövethetőség érdekében.

1.3. A próbagyártásra is kiterjedő vizsgálatnak meg kell állapítania a helyszínen vett takarmányminták kiértékelt laboratóriumi vizsgálati eredményeinek figyelembevételével, hogy az anyagszállító eszközök, berendezések mérete, teljesítménye, kialakítása és egymáshoz viszonyított elhelyezkedése, működése alkalmas-e a folyamatos és anyagelmaradás-mentes üzemelésre, az előírt biztonságos, a minőségi követelményeknek is megfelelő, homogén takarmányok előállítására. Az alkalmazott gépek, berendezések műszaki állapotának olyannak kell lennie, hogy azok biztosítani tudják az eredeti funkció maradéktalan ellátását.

1.4. Meg kell vizsgálni, hogy a porszűrőkről, a szitákról és például a pellet hűtőből légszárítással leválasztott és a termékáramba visszajuttatott ismeretlen összetételű és mennyiségű anyagok a késztermékek minőségét, biztonságosságát nem befolyásolják-e.

2. Homogenizáló képesség vizsgálata

2.1. A gyártótechnológia homogenizáló képességének megállapítására irányuló vizsgálatokhoz szükséges késztermék mintavételezéseket az adott létesítménytechnológiában a lezsákolás, illetve ömlesztett tárolás esetén a tárolóberendezések ürítő-szerkezeténél is el kell végezni.

2.2. Gyártási (keverési) tételenként az azonos hatóanyag-tartalmú és fizikai állapotú (granulált, dercés) késztermékekből – egyenletes elosztásban – 10-10 db mintát kell venni laboratóriumi vizsgálatok céljára.

2.3. A laboratóriumi vizsgálatok eredményei alapján a takarmányok minőségi követelményrendszerét és a homogenitás vizsgálatokra kötelezett takarmányok körét, megadva vizsgálatra kijelölendő paraméterek számát a 4. pont tartalmazza.

2.4. Az előállított termékek körére meghatározott variációs koefficiens (CV) értékét a következő számítással kell meghatározni:

$$CV\% = \frac{100}{\bar{x}} \cdot \frac{S}{\sqrt{\frac{\sum x^2}{n} - \frac{(\sum x)^2}{n^2}}}$$

ahol az

S = a minta szórása

X = a rendelkezésre álló vizsgálati eredmények értéke (adatok)

n = az eredmények, adatok száma

$\bar{x}$ = az eredmények, adatok számtani átlaga

2.5. A technológia homogenizáló képességének megállapítására irányuló vizsgálatok eredményei alapján meg kell határozni a gyártó technológiába juttatható takarmány-alapanyagok, -adalékanyagok, előkeverékek, illetve állatgyógyászati készítmények legkisebb – még homogéneen elkeverhető – mennyiségét, a rendszerbe való bejuttatásának helyét és időpontját (sorrendjét).

2.6. Elő kell írni a keverőgép/berendezés feltöltési fokának legkisebb és legnagyobb értékét (a hasznos térfogatra, százalékban megadva) és a keverési időtartam hosszát (másodperc vagy perc egységben kifejezve).

3. Átszennyeződési vizsgálatok

3.1. A létesítmény által kidolgozott tisztítási, hatóanyag-mentesítési eljárás figyelembevételével ún. átszennyeződési vizsgálatokat kell végezni a megelőző tételből származó, de a vizsgált tétel gyártmánylapján nem szereplő hatóanyag megengedett mennyiségén felüli jelenlétének kizárására.

5. A takarmány-előállító létesítményekben gyártott takarmányok csoportjai és a vizsgálatok elvárt variációs koefficiens értéke az előírt hatóanyag-csoportok vonatkozásában, valamint az átszennyeződési vizsgálatok eredményei:

5.1. Homogenitás vizsgálatok:

Takarmánycsoportok megnevezése	A mintában vizsgálandó paraméterek	CV% maximum
1. Előkeverékek (vitamin premix, mikroelem premix, egységes premix)	A és D- vitaminok, Cu és Se, mikroelemek vonatkozásában min. 2 paraméter, amennyiben kokcidiosztatikumot, hisztomonosztatikumot, illetve gyógygyopremixet is tartalmaz max. 4 hatóanyag	5%
2. Kiegészítő takarmányok 1–5%-os bekeverési arányig	A- és D- vitaminok, Cu és Se, mikroelemek vonatkozásában min. 2 paraméter, amennyiben kokcidiosztatikumot, hisztomonosztatikumot, illetve gyógygyopremixet is tartalmaz max. 4 hatóanyag	8%
3. A 2. pontban felsoroltaktól eltérő kiegészítő takarmányok	A- és D- vitaminok, Cu és Se, mikroelemek vonatkozásában min. 2 paraméter, amennyiben kokcidiosztatikumot, hisztomonosztatikumot, illetve gyógygyopremixet is tartalmaz max. 4 hatóanyag	10%
4. Gyógyszeres takarmányok, teljes értékű takarmánykeverékek	Mikroelemek, makroelemek, vagy más garantált takarmány-adalékanyagok vonatkozásában min. 2 paraméter, amennyiben kokcidiosztatikumot, hisztomonosztatikumot, illetve gyógygyopremixet is tartalmaz max. 4 hatóanyag	12%

5.2. Átszennyeződési vizsgálatok:

A létesítmény-engedély az e rendeletben megadott egyéb előírások teljesülése mellett akkor adható meg, ha az átszennyeződés mértéke a laboratóriumi vizsgálatok kimutathatósági határértéke alatt, illetve – egyes hatóanyagok esetében – a külön jogszabályban meghatározott érték alatt marad.

9. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Tárolók, szállítók bejelentésekor a kerületi hivatalhoz benyújtandó adatok

1. név,
2. cím,
3. adószám,
4. cégjegyzékszám,
5. telephely(ek),
6. elérhetőség: telefon- és faxszám, illetve e-mail cím,
7. a tevékenységhez használt ingatlan vonatkozásában a tulajdoni lap vagy bérleti szerződés dokumentumai,
8. a tárolni/szállítani kívánt takarmányoknak az Éltv.-ben és e rendeletben megadott kategóriák szerinti felsorolása,
9. tároló-helyenként az árufogadást, tárolást szolgáló helyiségek vázlata, a raktározási, tárolási körülmények leírása (módja), a rendelkezésre álló tárolótér területe (m²), illetve űrtartalma (m³),
10. a tárolt/szállított takarmányféleségek elkülönítésének módja,
11. a takarmányok biztonsága érdekében a 183/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikke szerinti dokumentációs rendszernek a tároló/szállító helyre adaptált változata, különös tekintettel a szállítójárművek/tárolóhelyek takarítására,
12. a tárolás/szállítás nyilvántartásainak és folyamatának leírása (bejövő-, kimenő anyagok forgalma).

10. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

A elsődleges előállítók kivételével a magyarországi székhelyű takarmány-vállalkozások engedélyezése, illetve bejelentésüket követő nyilvántartásba vétel során adandó regisztrációs szám képzése

Az egyedi szám az alábbi szerkezetben épül fel:

- 1A. Az „ ” betűjelből, ha a takarmány-vállalkozást engedélyezték.
- 1B. Az „ ” betűjel elmarad, ha a takarmány-vállalkozást nyilvántartásba vették.
2. Magyarország ISO-kódjából, melynek jele: HU,
3. A nemzeti hivatkozási számból, amely legfeljebb nyolc alfanumerikus jelből (betű- és számjelből) állhat.

Magyarországon:

- az első kettő számjegy: a létesítmény székhelye szerint illetékes megye, illetve Budapest kódszáma, alfabetikus sorrendben, 01-től 20-ig

01	Baranya	06	Fejér	11	Komárom-Esztergom	16	Tolna
02	Bács-Kiskun	07	Győr-Moson-Sopron	12	Nógrád	17	Vas
03	Békés	08	Hajdú-Bihar	13	Pest	18	Veszprém
04	Borsod-Abaúj-Zemplén	09	Heves	14	Somogy	19	Zala
05	Csongrád	10	Jász-Nagykun-Szolnok	15	Szabolcs-Szatmár-Bereg	20	Budapest

- a harmadik számjegy a tevékenységre utal:
 - = takarmány-előállítás: 1 (kivéve „mobil keverő” kategória)
 - = takarmány-forgalmazás: 2 (kivéve import tevékenység)
 - = takarmány-tárolás: 3
 - = import tevékenység,
 - „bejegyzett képviselő” kategória: 4
 - = import tevékenység,
 - a „bejegyzett képviselő” kategória kivételével: 5
 - = szállítás: 6
 - = előállítás – „mobil keverő” kategória: 7
 - = takarmány-kiszerezés (csomagolás): 8
 - = mesterséges szárítás: 9
 - = takarmány-vállalkozásokkal kapcsolatosan: 0 – tartalékszám,
- a negyedik–nyolcadik számjegy: az engedélyezési (illetve nyilvántartásba-vételi) szám, a kérelmek kedvező elbírálása szerinti sorrendben – 00000 és 99999 között – az illetékes hatóság által egyesével emelkedően képzett szám.

11. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Új takarmány eseti engedélyezése iránti kérelemhez benyújtandó adatok

1. Általános információk:
 - 1.1. a takarmány megnevezése,
 - 1.2. a takarmány előállítója, címe,
 - 1.3. telefonszáma és faxszáma, illetve e-mail címe,
 - 1.4. a takarmány előállítás telephelyének címe,
 - 1.5. telefonszáma és faxszáma, illetve e-mail címe,
 - 1.6. kérelmező (költségviselő) neve,
 - 1.7. címe,
 - 1.8. adószáma,
 - 1.9. cégjegyzékszám,

- 1.10. telefonszáma és faxszáma, illetve e-mail címe,
 - 1.11. kapcsolattartásért felelős személy neve, telefonszáma és faxszáma, illetve e-mail címe,
 - 1.12. a takarmányt előállító gyártóhely regisztrációs száma.
2. Speciális információk:
- A kérelemben – ahol a termék sajátosságaiból, jellemzőiből adódóan az lehetséges, illetve ismert – legalább az alábbi adatokat kell megadni:
- 2.1. A takarmány azonosítása, megjelenési formája (por, folyadék)
 - 2.1.1. a takarmány pontos neve,
 - 2.1.2. hatóanyag-tartalom,
 - 2.1.3. mennyiségi és minőségi összetétel (hatóanyag, egyéb alkotóelemek, tisztasági fok, tételenkénti eltérések), ha a hatóanyag önmaga több aktív összetevő keveréke, akkor külön-külön kell az összetevőket, és azok egymáshoz viszonyított arányát meghatározni,
 - 2.1.4. fizikai állapot, szemcseméret, szemcseméret eloszlás, térfogattömeg, tömeg; folyadékoknál viszkozitás, felületi feszültség,
 - 2.1.5. gyártási eljárás, beleértve a speciális eljárásokat is.
 - 2.2. Az aktív összetevők jellemzői
 - 2.2.1. általános megnevezés, kémiai megnevezés (IUPAC nomenklatura szerint), egyéb általános nemzetközi elnevezések és rövidítések, CAS szám,
 - 2.2.2. szerkezeti képlet, molekuláris képlet és molekulatömeg,
 - 2.2.2.1. fermentációs termék esetén: mikrobiális eredet, a törzsgyűjteménynek a Nemzetközi Letéti Hatóság által nyilvántartott neve, letéti száma, letéti hely megnevezése, (ahol a jellemző morfológiai, fiziológiai, genetikai tulajdonságok alapján beazonosíthatják),
 - 2.2.2.2. genetikailag módosított szervezetek esetén a genetikai eltéréssel tájékoztatás,
 - 2.2.3. tisztaság (kémiai, mikrobiológiai, toxikológiai szennyeződésektől való mentesség igazolása),
 - 2.2.4. fontos tulajdonságok, a kémiailag meghatározott összetevők fizikai tulajdonságai: disszociációs állandó, pKa, elektrosztatikus tulajdonság, olvadáspont, forráspont, sűrűség, gőznyomás, vízben, illetve szerves anyagban történő oldhatóság, Kow és Koc, tömeg és abszorpciós spektrum, NMR adatok, lehetséges izomerek, egyéb lényeges fizikai tulajdonságok,
 - 2.2.5. gyártási eljárás, beleértve a specifikus eljárások, tisztítási eljárások, a használt táptalaj, fermentációs termékeknek a tételről tételre történő változtatás.
 - 2.3. A takarmányra jellemző fizikai, kémiai és technológiai tulajdonságok
 - 2.3.1. a takarmány minden formájának stabilitási vizsgálata a környezeti tényezők szempontjából (fény, hőmérséklet, pH, nedvességtartalom, oxigén, csomagolóanyag),
 - 2.3.2. a takarmány minőség-megőrzési idejének meghatározása,
 - 2.3.3. a takarmány minden formájának stabilitási vizsgálata a további feldolgozás előkészítése során, illetve az előkeverékekbe, takarmánykeverékekbe való bedolgozás során (hőhatás, nedvességtartalom, nyomás, időtartam, csomagolóanyag),
 - 2.3.4. a takarmány minden formájának, illetve feldolgozása során előállított előkeverékekben, takarmánykeverékekben való stabilitási vizsgálata a takarmány, illetve feldolgozott formáinak, úgymint előkeverékek, takarmánykeverékek raktározás ideje alatt, a várható, illetve előírt raktározási körülmények között való környezeti hatásokkal szemben (nedvességtartalom, hőmérséklet, oxigén, csomagolóanyag), a raktározási idő alatt esetlegesen előforduló veszteségeknek, illetve a termék felbomlásának vizsgálata és annak eredményei,
 - 2.3.5. a termék egyéb fizikai, kémiai tulajdonságai, amelyek az előkeverékekben, takarmánykeverékekben a termék homogenitását befolyásolhatják (portaszító, elektrosztatikus tulajdonságok, szemcseméret eloszlás, folyadékok diszperzitása) az ez irányban végzett kísérletek, tanulmányok és azok eredményeinek bemutatása,
 - 2.3.6. a termék egyéb takarmányba való bekeverése során várható összeférhetlenségekre, kölcsönhatásokra vonatkozó kísérletek, tanulmányok, és azok eredményeinek bemutatása (gyógyszeres termékek, takarmány-adalékanyagok, illetve takarmány-összetevők, vivőanyagok).
 - 2.4. Takarmány alkalmazása
 - 2.4.1. a takarmány hatása a technológiára, állattartási, takarmányozási mutatókra, az állatokra, ezek kor- és hasznosítási csoportjaira kifejtett hatásai, valamint ezek kísérleti eredményekkel való alátámasztása, a kísérletek leírása, dokumentálása,
 - 2.4.2. a takarmánnyal szemben támasztott elvárás bizonyítása, annak dokumentálása,

2.4.3. a takarmány takarmányban történő felhasználása során javasolt (előírt) technológiai eljárás, illetve a felhasználandó nyersanyagok javasolt kezelése,

2.4.4. a takarmány javasolt (előírt) felhasználási módja a takarmányozásban, állatfajok, állatkategóriák, hasznosítási és korcsoportok, termelőképeség meghatározása, takarmányféleségek megnevezése, amelyben a takarmány felhasználható, esetleges kontraindikációk,

2.4.5. a takarmány, illetve a keletkező maradványanyagok takarmányozási célú alkalmazásának biztonságáról szóló kísérletek, tanulmányok, azok dokumentálása, beleértve a takarmányt tartalmazó takarmánnyal etetett állatot, annak feldolgozott termékeit élelmiszerként fogyasztó ember egészségének megóvását, az ebből a célból elvégzett kísérletek, tanulmányok dokumentálása,

2.4.6. a takarmánynak takarmány-alapanyagokban, előkeverékekben, takarmánykeverékekben, egyéb takarmányféleségekben történő bedolgozásának módja, szintje, minimális és maximális mennyiségei a takarmányban, amelyet a takarmány és a kémiaiilag specifikált hatóanyagok részarányaként kell kifejezni a takarmány tömegszázalékában,

2.4.7. a takarmány vagy azt tartalmazó előkeverék, takarmánykeverék javasolt (előírt) alkalmazása, dózisa,

2.4.8. a takarmány, illetve annak aktív összetevőinek a takarmányozási alkalmazáson kívüli egyéb alkalmazásairól szóló adatok, engedélyek, dokumentációk benyújtása (élelmiszerek, állatgyógyászati készítmények, mezőgazdaságban, iparban való egyéb alkalmazási módok),

2.4.9. biztonságtechnikai adatlap benyújtása; a takarmány előállítás, szállítása, felhasználása, valamint megsemmisítése közben előforduló foglalkoztatási veszély megelőzésére, elhárítására javasolt nélkülözhetetlen intézkedések ismertetése,

2.4.10. a takarmánynak, illetve maradványanyagainak (metabolitjainak) hatása a környezetre, az erről készült kísérletek, tanulmányok dokumentálása, a takarmánynak, illetve maradványanyagainak, illetve a takarmányt, annak maradványanyagait tartalmazó takarmányok esetleges ártalmatlanítási szabályai.

2.5. Ellenőrzési módszerek

2.5.1. a 2.1.3., 2.1.4., 2.2.3., 2.2.4., 2.3.1., 2.3.3., 2.3.4., 2.3.5. és 2.3.6. pontok alatt felsorolt kritériumok meghatározásához szükséges laboratóriumi vizsgálati módszerek részletes ismertetése,

2.5.2. az előkeverékekbe, takarmánykeverékekbe, egyéb takarmányokba bekevert takarmány hatóanyag-tartalmának minőségi és mennyiségi meghatározásához, a minőségi rutinellenőrzések elvégzéséhez szükséges laboratóriumi vizsgálati módszerek részletes ismertetése,

2.5.3. a 2.5.1., valamint 2.5.2. pontokban előírt laboratóriumi vizsgálati módszereknek legalább két akkreditált/engedélyezett laboratórium vizsgálatával való hitelesítése, vagy a nemzetközileg harmonizált útmutatást követve a validálási eljárás lefolytatása a következő paraméterek figyelembevételével: alkalmazhatóság, szelektivitás, linearitás, kimutathatósági határ, vizsgálati pontosság, vizsgálati tartomány, mérési határ, mennyiségi meghatározás érzékenysége, robosztusság és gyakorlati alkalmazhatóság; a felsorolt tulajdonságok vizsgálatának dokumentálása, és azok eredményeinek hozzáférhetővé tétele,

2.5.4. a jelző maradványanyagot (az a maradványanyag, amelynek koncentrációja pozitív relációban áll az MRL-lel kezelt célszövet teljes maradványanyag-tartalmával) meghatározó mennyiségi és minőségi laboratóriumi vizsgálati módszerek, amelyek az állati termékekben és a célszövetekben található aktív anyag kimutatására alkalmasak,

2.5.5. a 2.5.3., valamint 2.5.4. pontokban említett módszereket ki kell egészíteni a takarmány és a belőle készült takarmányozási termékek mintavételi szabályaival, a visszanyerési százalékkal, a specifitással, a pontossággal, a kimutatási korlátokkal, valamint a hitelesítési eljárásokkal kapcsolatos információkkal.

Rendelkezésre kell állnia a hatóanyag, illetve a jelzőanyag-maradvány(ok) referencia szabványainak, valamint ismertetni kell a referencia anyagok optimális tárolási körülményeit.

A beterveztett, mennyiségi meghatározásra szolgáló laboratóriumi vizsgálati módszernek alkalmasnak kell lennie a mérési bizonytalanság figyelembevétele mellett az MRL szint mérésére.

12. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Takarmányok mikrobiológiai határértékei

M= tolerancia határérték

(az „M” értéket meghaladó csíramennyiség nem elfogadható!)

1. Kórokozó mikroorganizmusok

	Referenciamódszer	M
Salmonella spp.	MSZ EN ISO 6579*	0/25 g

2. Technológiai higiéniai körülményeket jellemző mikroorganizmusok

	Referenciamódszer	M
E. coli (kivéve a hőkezelt takarmányokat)	MSZ ISO 16649-2*	10 ² /g
Clostridium perfringens (csak hőkezelt takarmányokban)	MSZ EN ISO 7937*	10 ² /g

3. Környezeti eredetű szennyeződést jelző mikroorganizmusok

	Referenciamódszer	M
Mezofil aerob mikrobaszám csak granulált takarmányokban (a probiotikumot tartalmazó készítmények és takarmányok nem vizsgálandók)	MSZ EN ISO 4833*	10 ⁶ /g
Enterobacteriaceae sp. (csak hőkezelt takarmányok esetében)	MSZ ISO 21528-2*	10 ³ /g

*: a szabvány legújabb kiadása

13. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

A takarmányba keverhető állatgyógyászati készítmény rendelvevénye

Iktatószám:

A rendelvevényt 3 évig meg kell őrizni.

.....

.....

(A rendelvevényt felíró állatorvos neve és címe)

Rendelvevény gyógyszeres takarmányokra, gyógyszeres köztes termékekre

A gyógyszeres takarmány, gyógyszeres köztes termék előállítójának vagy forgalmazójának neve és címe:

.....

Az állattartó vagy tulajdonos neve és címe*:

A kezelt állat faja, korcsoportja, száma, jelölése*:

.....

A kezelésre szoruló betegség*:

A kezelés időtartama*: nap

A gyógyszeres takarmány megnevezése: mennyisége:

A bekeverendő készítmény(ek)

– ¹A készítmény megnevezése:¹törzskönyvi száma: mennyisége: kg/t

¹Hatóanyag megnevezése:
¹végtermékre vonatkozó tartalma: mg/kg
 – ¹A készítmény megnevezése:
¹törzskönyvi száma: mennyisége: kg/t
¹Hatóanyag megnevezése:
¹végtermékre vonatkozó tartalma: mg/kg
 Használati utasítás az állattartó számára*:
¹Élelmezés-egészségügyi várakozási idő: nap
 Dátum:

.....
 (az állatorvos aláírása, bélyegzővel)

A gyártónak kell kitöltenie:

Kiadás időpontja:
 Minőség-megőrzési idő:

.....
 (a gyártó vagy az engedélyezett kereskedő aláírása)

* Csak az állattartó telepi állatorvos által kiállított példányokon kell feltüntetni

¹ A termék jelölésén is feltüntetendő adatok.

14. melléklet a 65/2012. (VII. 4.) VM rendelethez

Kereskedelmi forgalmazásra szánt gyógyszeres takarmányok kísérő okmánya

A gyártó vagy az engedélyezett forgalmazó neve és címe:

A gyógyszeres takarmány neve:

Állatfaj, fajta, amelynek a gyógyszeres takarmányt szánják:

Az engedélyezett gyógypremix Magyarországon érvényes forgalomba hozatali engedélyében szereplő neve, engedélyszáma és pontos összetétele:

A gyógyszeres takarmányban lévő engedélyezett gyógypremix adagja

A gyógyszeres takarmány mennyisége:
 Az átvevő neve és címe:

Tanúsítjuk, hogy:

- a fent nevezett gyógyszeres takarmányt arra engedéllyel rendelkező és rendszeres hatósági felügyelet alatt működő létesítmény gyártotta, a 90/167/EK irányelv előírásaival összhangban;
- a fent nevezett gyógyszeres takarmány előállításához Magyarországon engedélyezett állatgyógyászati készítményt használtak.

Az állategészségügyi hatóság
vagy más illetékes hatóság pecsétje

.....
Hely és dátum

.....
(aláírás)
Név és beosztás

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai és végzései

Az Alkotmánybíróság 32/2012. (VII. 4.) AB határozata a felsőoktatási hallgatói szerződéseket szabályozó egyes jogszabályi rendelkezések megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában – *dr. Bragyova András* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Balsai István*, *dr. Lenkovics Barnabás*, *dr. Pokol Béla*, *dr. Szalay Péter* és *dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 39. § (3) bekezdésének „– a Kormány által meghatározott feltételekkel –” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti, ennek folytán a 39. § (3) bekezdésének „– a Kormány által meghatározott feltételekkel –” szövegrésze 2012. szeptember elsején nem lép hatályba.

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 110. § (1) bekezdés 23. pontja és 111. § (6) bekezdésének „– a Kormány által meghatározott tartalmú –” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy a magyar állami ösztöndíjas és magyar állami részösztöndíjas hallgatókkal kötendő hallgatói szerződésekről szóló 2/2012. (I. 20.) Korm. rendelet alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti, ennek folytán a rendelet 2012. augusztus elsején nem lép hatályba.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

1. Az alapvető jogok biztosa 2012. március 28-án az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 2. § (3) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (2) bekezdése alapján a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 2012. szeptember elsején hatályba lépő 39. § (3) bekezdés „– a Kormány által meghatározott feltételekkel –” szövegrésze, a már hatályos 110. § (1) bekezdés 23. pontja, továbbá a 2012. augusztus elsején hatályba lépő, a magyar állami ösztöndíjas és magyar állami részösztöndíjas hallgatókkal kötendő hallgatói szerződésekről szóló 2/2012. (I. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) megsemmisítését kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál.

Az Nftv. kifogásolt rendelkezései felhatalmazzák a Kormányt arra, hogy rendeletben szabályozza a hallgatói szerződés kötelező tartalmi elemeit, a szerződés nem teljesülése esetére irányadó eljárást, és a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató által igénybe vett szakos képzés éves költségét. A Korm. rendelet e felhatalmazásnak megfelelően rendelkezik az állami (rész)ösztöndíjas hallgató kötelezettségeiről (3. §), és e kötelezettség teljesítésének módjáról (4. §), valamint a Magyar Állam hallgatói szerződéssel kapcsolatos kötelezettségeiről (5. §). A Korm. rendelet továbbá tartalmazza a hallgatói szerződés megkötésére vonatkozó szabályokat, a szerződés aláírásának következményeit (6–14. §§), valamint a szerződésből folyó kötelezettségek teljesítése alóli mentességek lehetséges eseteit (15–17. §§) és a visszatérítésre vonatkozó szabályokat (18–21. §§). A Korm. rendelet 2012. augusztus elsején lép hatályba (22. §).

2. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja alapján az Alkotmánybíróság – többek között – az alapvető jogok biztosa kezdeményezésére felülvizsgálja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel való összhangját. Ennek megfelelően az Abtv. úgy rendelkezik, hogy az Alkotmánybíróság a jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját az alapvető jogok biztosának határozott kérelmet tartalmazó indítványa alapján akkor vizsgálja, ha az alapvető jogok biztosának álláspontja szerint a jogszabály alaptörvény-ellenessége fennáll.

Az alapvető jogok biztosának indítványa szerint az Alaptörvénynek az alapjogokkal kapcsolatos szövege nagyrészt megegyezik a 2012. január 1-jét megelőzően hatályban volt Alkotmányban foglaltakkal; az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely ellentétes volna a korábbi

Alkotmány szövegével. A normaszövegben előforduló eltérő fogalmazás, kiegészítés és kihagyás ellenére ezért mindaddig irányadók például az emberi méltóságra, az egyenlő bánásmód követelményére, valamint a jogállamiság követelményére vonatkozó korábbi alkotmánybíróági megállapítások, ameddig az Alkotmánybíróság másként nem rendelkezik.

Az alapvető jogok biztosa szerint a hallgatói szerződések kormányrendeleti szintű szabályozása formai és tartalmi szempontból is ellentétes az Alaptörvénnyel.

- 2.1. Az indítvány úgy véli, a kormányrendeleti szabályozás alapvető jogokat korlátoz, az Alaptörvény XII. cikk (2) bekezdésében biztosított, a munka és a foglalkozás szabad megválasztását, valamint az Alaptörvény XI. cikkében foglalt felsőoktatásban való részvétel jogát, ezért annak szabályozása törvényi szintet igényel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján. A hallgatói szerződés atipikus szerződés, a felek (a hallgató és az állam) nincsenek mellérendelt viszonyban. A hallgatói szerződés megkötése is csupán azon hallgatók számára önkéntes, akik kedvező anyagi helyzetük következtében állami segítség nélkül is képesek vállalni tanulmányaik költségének megtérítését. A nehéz társadalmi helyzetű hallgatók számára nincs valódi alternatívája a hallgatói szerződés megkötésének. A hallgatói szerződés meghatározott időre korlátozza a végzett hallgatók önrendelkezéshez, valamint a munkához és a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő jogát például azáltal, hogy visszafizetési kötelezettséget ír elő arra az esetre, ha a végzett hallgató a hazai munkaviszony létesítése helyett külföldön vállal munkát. Egyfelől tehát a hallgatói szerződés a hallgatók alapvető jogait korlátozza, másfelől pedig a felsőoktatás állami támogatásának egyik alapelemét jelenti. Mindezek miatt a hallgatói szerződés alapvető részeit, feltételeit, a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályokat törvényben kellett volna szabályozni.
- 2.2. Az alapvető jogok biztosa szerint a hallgatói szerződés kormányrendeleti szabályai tartalmilag sincsenek összhangban az Alaptörvény rendelkezéseivel. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének második mondata alapján alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. A hallgatói szerződések esetében azonban nem azonosítható be olyan alapvető jog vagy alkotmányos érték, amely a felsőoktatáshoz való hozzáférés, illetve a munka és a foglalkozás szabad megválasztására vonatkozó jog korlátozását kellőképpen indokolná. Nem tekinthető ilyen legitim célnak az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos elvárás, amely szerint „képeségeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához”. A hallgatói szerződés ugyanis az alapvető jogok biztosa szerint nem a „közösség gyarapodását elősegítő, egyéni képességeket kiaknázó munkavégzést célozza, hanem pusztán a magyar joghatóság alatt álló munkáltatónál történő munkavégzést, még abban az esetben is, ha arra a képzettségnek megfelelően nincs lehetőség”. Szintén nem tekinthető a hallgatói szerződés által elérendő legitim célnak az Alaptörvény O) cikke, amely szerint mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni. A biztos szerint sokkal inkább egyfajta vélt vagy valós „társadalmi igazságérzet” diktálhatja a hallgatói szerződésben foglalt kötelezettségek előírását. A diplomások hazai foglalkoztatására vonatkozó ilyen társadalmi igény mint elvont érték azonban csak kis mértékben indokolhat jogkorlátozást. Ráadásul a hallgatói szerződés nem tekinthető úgy, mint amely elengedhetetlenül szükséges és alkalmas eszköze e társadalmi cél elérésének. Emellett a hallgatói szerződés aránytalanul alapjogkorlátozó, abban ugyanis a hallgató a jövőre nézve egyoldalú kötelezettséget vállal az oklevél határidőn belüli megszerzésére, a tanulmányok ideje kétszeresének megfelelő időtartamú hazai munkaviszony létesítésére, illetve vállalkozási tevékenység végzésére. Aránytalan a jogkorlátozás azért is, mert a Korm. rendelet nem rendelkezik a hallgató kötelezettsége alóli mentesüléséről abban az esetben, ha a hallgató neki nem felróható ok miatt nem talál végzettségének megfelelő munkát Magyarországon.
- Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét veti fel továbbá, hogy a Korm. rendelet 4. § (5) bekezdése szerint a hazai munkaviszony időtartama teljesítésének számításakor a Magyarországon önkéntes katonai szolgálat alapján fennálló, valamint a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény hatálya alá tartozó személy esetében a származási országában teljesített, társadalombiztosítási jogviszonyt eredményező munkavégzésre irányuló jogviszonyt kétszeres mértékben kell figyelembe venni.
- 2.3. Az alapvető jogok biztosa indítványában utalt továbbá arra, hogy az Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 45. cikk (1) és (2) bekezdése alapján az unión belül biztosítani kell a munkavállalók szabad mozgását, amely magában foglalja az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés megszüntetését a tagállamok munkavállalói között a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 15. cikke külön is biztosítja a foglalkozás megválasztásának szabadságát és a munkavállalás jogát. A jelentős időtartamra szóló hazai munkavégzési

kötelezettség hallgatói szerződésbeli előírása az Európai Bíróság a Rhiannon Morgan kontra Bezirksregierung Köln (C-11/06) és Iris Bucher kontra Landrat des Kreises Düren (C-12/06) egyesített ügyekben, valamint a Nicolas Bressol és társai, Céline Chaverot és társai kontra Gouvernement de la Communauté française (C-73/08) ügyben hozott döntései alapján komoly jogi aggályokat vet fel a szabad mozgásra vonatkozó uniós alapszabadság szempontjából.

- 2.4. Az alapvető jogok biztosa végül az Abtv. 61. § (2) bekezdésére hivatkozva kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság az érdemi döntés meghozataláig függessze fel a már kihirdetett Korm. rendelet 2012. augusztus elsejei hatályba lépését. A biztos szerint a 2012 szeptemberében egyetemi, főiskolai tanulmányukat kezdő hallgatók önrendelkezési jogának, munka és foglalkoztatás szabad megválasztásához való jogának és a felsőoktatáshoz való hozzáférés állami biztosítása sérelmének elkerülése, valamint a jogbiztonság követelményének védelme érdekében indokolt és szükséges, hogy az Alkotmánybíróság felfüggeszse a Korm. rendelet hatálybalépését.

- II. 1. Az Alaptörvénynek az indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezései:
- B) cikk „(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- I. cikk „(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”
- II. cikk „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”
- XI. cikk „(1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.
- (2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”
- XII. cikk „(1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.
- (2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.”
- XV. cikk „(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”
- XVII. cikk „(3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.”
2. Az Nftv. indítvány által támadott rendelkezései:
39. § „(3) A hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A beiratkozást megelőzően a hallgatóval – a Kormány által meghatározott feltételekkel – hallgatói szerződést kell kötni.”
- „110. § (1) A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendelettel szabályozza [...]
23. a hallgatói szerződés kötelező tartalmi elemeit, a szerződés nem teljesülése esetén követendő eljárást, a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató által igénybe vett szakos képzés éves költségét,”
- III. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt az indítványi elemet vizsgálta, amely szerint a Nftv. 110. § (1) bekezdésének 23. pontja szerinti felhatalmazás alapján megalkotott Korm. rendelet törvényhozási tárgykörbe tartozó szabályozást tartalmaz.
- A 2012. január elsejéig hatályban volt Alkotmány 8. § (2) bekezdés első fordulata úgy rendelkezett, hogy „az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg”. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével szinte szó szerint egyezik az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés első mondatának szövege: „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg.”
- Az Alkotmánybíróságnak ezért az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését szem előtt tartva vizsgálnia kellett, hogy a hallgatói szerződésre vonatkozó szabályozás milyen kapcsolatban áll az indítványban hivatkozott alapjogokkal: a felsőfokú oktatásban való részvételhez, illetve a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő joggal.
1. A 2012. január elsejét megelőzően hatályban volt Alkotmány 70/F. § (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a „Magyar Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez való jogot”. A (2) bekezdés szerint a „Magyar Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános

iskolával, képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg.

A 22/2012. (V. 11.) AB döntésben foglaltak alapján az Alkotmánybíróság „az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” [MK 2012/57, 9737, 9739–9740.]

Az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdése az Alkotmány 70/F. § (1) bekezdésével megegyezően szól arról, hogy „minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez”. A (2) bekezdés az Alkotmány 70/F. § (2) bekezdéséhez hasonlóan részletezi, hogy „Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”

Két ponton mutatható ki lényegbevágó eltérés a két normaszöveg között. Egyfelől az Alaptörvény az ingyenes és a mindenki számára hozzáférhető középfokú oktatást alkotmányi szintre emelte. Másfelől az Alaptörvény kifejezetten törvényi formát követel az oktatásban részesülők anyagi támogatására vonatkozóan. Jelen ügy szempontjából az utóbbi változtatásnak van jelentősége.

Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban azt vizsgálta, mi következik a mindkét szövegben közös, mindenki számára hozzáférhető felsőoktatásra vonatkozó követelményből, majd pedig, hogy mit követel a felsőoktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatására vonatkozó alaptörvénybeli előírás.

- 1.1. Az Alkotmány 70/F. § (2) bekezdés és az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdés alapján az állam a művelődéshez való jogot – többek között – a „képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatás” útján, továbbá „az oktatásban részesülők anyagi támogatásával” biztosítja. Elsősorban tehát állami kötelezettségről van szó, és nem arról, hogy az Alkotmány e rendelkezése alapján bárkinek alanyi joga volna arra, hogy az általa megjelölt felsőoktatási intézményben folytassa tanulmányait. [375/B/2001. AB határozat, ABH 2004, 1527, 1530.] A művelődéshez való jog akkor valósul meg a felsőfokú oktatásban, ha az mindenki számára képességei alapján hozzáférhető, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatást kapnak. [1310/D/1990. AB határozat] Az állam köteles mindenki számára – hátrányos megkülönböztetés nélkül – biztosítani e jog gyakorlását lehetővé tevő szervezeti és jogszabályi feltételeket. [18/1994. (III. 31.) AB határozat, ABH 1994, 88, 89.; 27/2005. (VI. 29.) AB határozat, ABH 2005, 280, 285.] Az Alkotmány 70/F. § (2) bekezdéséből és az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdéséből sem következik, hogy államnak mindenki számára ingyenes felsőoktatást kellene biztosítania. Az állami költségvetés teherbíró képessége értelemszerűen behatárolja, hogy az állam milyen mértékű anyagi támogatást tud nyújtani a felsőoktatás területén. Az állam ezért előírhatja, hogy a felsőoktatásban résztvevő járuljon hozzá az egyetemi oktatás költségeihez, és akár tandíjat is bevezethet. [A 79/1995. (XII. 21.) AB határozat kifejezetten kimondta, hogy „a tandíjfizetési kötelezettség megállapítása nem ellentétes az Alkotmány 70/F. §-ával”. (ABH 1995, 404–405.)] Legyen szó az oktatási költségekhez való hozzájárulásról vagy tandíj bevezetéséről, az államnak figyelemmel kell lennie arra, hogy nem lehetetlenítheti el a megfelelő képességű személyek oktatásban való részvételét. Az állam ugyanis köteles olyan rendszert fenntartani, amely biztosítja az azonos képességű egyének számára az esélyegyenlőséget. [28/2005. (VII. 14.) AB határozat, ABH 2005, 290, 314.]

Senkinek nincs tehát alapvető joga ahhoz, hogy felvételt nyerjen az általa megjelölt felsőoktatási intézménybe, de egyes, a felsőfokú oktatásra vonatkozó szabályok a művelődéshez való jog érvényesülésének lényeges garanciáját jelentik. Az 51/2004. (XII. 8.) AB határozat szerint például a képzési formáknak, a képzés szerkezetének, valamint a képesítési követelmények általános jelleggel történő szabályozása a felsőfokú tanulmányok folytatásához való jog biztosításának lényeges garanciája. A 1310/D/1990. AB határozat szerint pedig „a felsőfokú intézményekben a létszámnak az oktatás színvonalát szem előtt tartó megállapítása, valamint az előírt képességekkel rendelkező személyek ezen intézményekbe való felvételéről szóló döntés alapvető jogot érint” (ABH 1995, 579, 588.).

Az Alkotmánybíróság a 388/B/2010. AB határozatában a művelődéshez való joggal összefüggésben vizsgálta a szakképzés szabályozását, és megállapította, hogy az egészségügyi ágazati szakmai képzés alapvető feltételeit, kereteit, célját törvény részletesen szabályozta, „így az ezen alapuló, a szakképzésben részt vevő egészségügyi szolgáltatókra, a képzés feltételeire, mikéntjére, a jelöltek anyagi támogatására vonatkozó részletszabályozás nem igényel törvényi szintet, mert nem kapcsolódik közvetlenül a művelődéshez, oktatáshoz való joghoz”. Az Alkotmánybíróság döntésének indokolásában megállapította: törvény írta elő az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakmai képzést követő szakvizsga letételére vonatkozó kötelezettséget, és ennek elmaradása esetére szólt

a vizsgált Korm. rendelet a képzési időre folyósított támogatás megtérítésének kötelezettségéről. (ABK 2010. november, 1314, 1316.) (Az indítványozók ebben az ügyben alkotmánysejtőnek tartották az orvosok „röghöz kötését” is, vagyis azt a szabályt, amely szerint a rezidensnek és a központi gyakornoknak a gyakornoki időn túl a magyarországi munkáltatóval további négy évig munkaviszonyban kellett állnia. Ha erre nem került sor, mert például külföldön vállalt munkát a rezidens, akkor köteles volt a képzési költségéhez nyújtott állami támogatás megtérítésére. E szabály alkotmányosságáról az Alkotmánybíróság 2010-ben, az utólagos normakontroll eljárásban nem döntött, mert a határozat meghozatalakor a kifogásolt rendelkezés már nem volt hatályban.)

- 1.2. A 388/B/2010. AB határozat meghozatalát követően azonban változott az alkotmányszöveg. Az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdése szerint állampolgárai számára Magyarország a művelődéshez való jogot – többek között – a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja. Az Alaptörvény tehát az oktatásban résztvevők anyagi támogatását a művelődéshez való jog olyan lényeges garanciájának tekinti, amelynek szabályozása törvényi formát követel. Ez a szövegbeli változás „felülírja” azt az alkotmánybírói gyakorlatot, amely a jelöltek anyagi támogatására vonatkozó szabályokhoz korábban nem igényelt törvényt.

2. Az Alkotmánybíróságnak a felsőoktatáshoz való hozzáférés joga mellett vizsgálnia kellett, hogy a Korm. rendelet, és különösen annak 3. § b) pontja, amely meghatározott idejű hazai jogviszony létesítésére kötelezi az állami (rész)ösztöndíjas hallgatót, milyen módon függ össze az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő alapvető joggal.

A 2012. január elsejéig hatályban volt Alkotmány 70/B. § (1) bekezdése mindenki számára biztosította a munka és foglalkozás szabad megválasztásának jogát. Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése ezzel szó szerint egyezően rendelkezik: mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához.

Az alkotmánybírói gyakorlatban a foglalkozás szabad megválasztásához való jog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások ellen. E jog döntő jelentőségű, hiszen a modern piacgazdaságban az emberek túlnyomó többségének jövedelme, megélhetése jellemzően e jog gyakorlásából származik. Ez azonban nem zárja ki a jog alkotmányos (szükséges és arányos) korlátozását: például, hogy a különböző tevékenységek gyakorlásához, az arra vonatkozó jogszabályok speciális feltételeket és követelményeket írjanak elő. A korlátozások alkotmányossága azonban más-más mérce alapján minősítendő aszerint, hogy a foglalkozás gyakorlásának feltételeiről vagy a foglalkozás szabad megválasztását kizáró szabályról van-e szó. [Lásd pl. 962/B/1992. AB határozat, ABH 1995, 627, 629.; 39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 275.; 27/1999. (IX. 15.) AB határozat, ABH 1999, 281, 284.; megerősítve: 144/2008. (XI. 26.) AB határozat, ABH 2008, 1107, 1164.]. A foglalkozáshoz, vállalkozáshoz való jogot az korlátozza a legsúlyosabban, ha az ember egy adott tevékenységtől el van zárva, azt nem választhatja. [21/1994. (IV. 16.) AB határozat, ABH 1994, 120–121.]. Az Alkotmánybíróság e jog sérelmét állapította meg, amikor a jogalkotó a foglalkozás szabad megválasztásához, az adott vállalkozás gyakorlásához való jogot egyes piaci szereplőktől meghatározatlan időre teljes egészében elvonta. [71/2009. (VI. 30.) AB határozat, ABH 2009, 699, 709.]

Az az egyetemi hallgató, aki felsőfokú tanulmányai befejezését követően nem Magyarországon, hanem például egy másik uniós tagállamban vállal munkát, a foglalkozás szabad megválasztásához való jogát gyakorolja. Ezt a szabadságot az Európai Unió alapszerződése [az Európai Unió működéséről szóló szerződés 45. § (1) és (2) bekezdése], illetőleg a másodlagos uniós jog a szabad mozgáshoz való jog részeként részesíti védelemben. [Az Európai Bíróság Rhiannon Morgan és Bezirksregierung Köln (C-11/06), valamint Iris Bucher és a Landrat des Kreises Düren (C-12/06) egyesített ügyekben hozott 2007. október 23-ai ítélete szerint az a szabály, amely szerint egy hallgatónak legalább egy évet Németország területén található oktatási intézményben kellett töltenie ahhoz, hogy egy másik tagállamban folytatott tanulmányához képzési támogatást kapjon, a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való uniós jog korlátozását jelentette.] Ezért a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő jog értelmezése során az Alkotmánybíróság nem hagyhatja figyelmen kívül a vonatkozó uniós szabályokat és az Európai Bíróság releváns joggyakorlatát. A 61/2011. (VII. 13.) AB határozat szerint „egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.” (ABH 2011, 2901, 321.) Még inkább igaz ez az Európai Unió jogát érintően. Az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdése alapján Magyarország az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján – az alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges mértékig – az Alaptörvényből eredő egyes

hatásköreit a többi tagállammal közösen, az Európai Unió intézményei útján gyakorolhatja. A (3) bekezdés megállapítja: „Az Európai Unió joga – a (2) bekezdés keretei között – megállapíthat általánosan kötelező magatartási szabályt.”

Az Alkotmánybíróság az Európai Unió jogát már több, korábbi döntésében figyelembe vette. Az 1304/B/2007. AB határozat a várólistákkal kapcsolatban (ABK 2010, 1778.), a 94/B/2000. AB határozat a jogalkotással okozott kár (ABK 2002, 1098.), a 942/B/2001. AB határozat pedig az ügyvédek ügyvédi kamarába történő felvételével összefüggésben vette tekintetbe a vonatkozó uniós jogot (ABH 2004, 1561.). A 84/B/2001. AB határozat a gazdasági tevékenység fogalmának meghatározásakor (ABH 2008, 1804.), a 74/2006. (XII. 15.) AB határozat a fizetett szabadság kiadására vonatkozó követelmények tekintetében (ABH 2006, 870.), a 37/2000. (X. 31.) AB határozat és a 23/2010. (III. 4.) AB határozat pedig a reklám mint szolgáltatás és a reklámhordozó mint áru kapcsán volt figyelemmel az uniós szabadságokra (ABH 2000, 293.; ABH 2010, 101.).

Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény [a 2. § (4) bekezdésének c) pontjában, a 18. § (2) bekezdésében, a 20. §-ában foglalt], az Európai Unió jogával való megfelelés érdekében szükséges jogszabály-előkészítési feladatok teljesítéséről szóló 302/2010 (XII. 23.) Korm. rendelet és a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII.14.) IRM rendelet (a 88–97. §-aiban foglalt) rendelkezései elvárják a jogalkotótól az Európai Unió jogával való megfelelés ellenőrzésének elvégzését. Az ezt tanúsító formszöveget, a jogharmonizációs záradékot a jogszabály záró rendelkezései közé kell elhelyezni. A 61/2009. (XII.14.) IRM rendelet 88. § (3) bekezdése szerint, ha az uniós jognak való megfelelést több jogszabály együttesen biztosítja, akkor azt mindegyik érintett jogszabályban külön jogharmonizációs záradékkal kell megállapítani. Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy míg a Korm. rendelet megalkotására felhatalmazást adó Nftv. (2012. szeptember 1-jén hatályba lépő) 118. §-a tartalmaz jogharmonizációs záradékot, a Korm. rendelet záró rendelkezései között ilyen nem található, annak ellenére, hogy a benne foglalt szabályozás már prima facie is közelről érintheti a letelepedési és mozgásszabadság európai jogi elvének gyakorlását. Az ennek az elvnek való megfelelés vizsgálata annál is inkább követelmény a jogalkotóval szemben, mert az erre vonatkozó uniós irányelvet [az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról] az Nftv. fentiekben említett jogharmonizációs záradéka (a 118. § b) pontjában) külön nevesíti.

Jelen ügyben a Korm. rendelet által választott megoldás, amely a legalább részben államilag finanszírozott hallgatókat az oklevél megszerzését követő húsz éven belül a képzési idő kétszeresének megfelelő időtartamra (jellemzően 10–12 évre) hazai jogviszony létesítésére kötelezi, a szabad mozgáshoz való jogon keresztül a foglalkozás megválasztására vonatkozó szabadság védelmi körébe tartozik. A Korm. rendelet szabályai tehát nemcsak az érintett hallgatók művelődéshez, hanem a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő jogát is közvetlenül érintik.

3. Az Alkotmánybíróság ezért a következőkben azt vizsgálta, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, a XI. cikk (2) bekezdésének és XII. cikk (1) bekezdésének megfelelően az Nftv. tartalmazza-e a hallgatói szerződésre vonatkozó lényeges szabályokat, vagy azok a Korm. rendeletben találhatók.

- 3.1. Jelenleg a magyar felsőoktatási rendszer állami, egyházi és magán felsőoktatási intézményeket ismer. Állami támogatásra – főszabály szerint – az állami felsőoktatási intézmények azonos feltételek, az egyházi és magán felsőoktatási intézmények a Kormánnyal kötött megállapodás alapján válnak jogosulttá [Nftv. 84. § (3) bekezdés].

A 2012-ben a felsőoktatásban felvehető, államilag támogatott hallgatói létszámkeretről szóló 1007/2012. (I. 20.) Korm. határozat alapján az alapképzésre felvehető, teljes állami támogatásban részesülő hallgatók létszáma 27.150 (ehhez jön a Nemzeti Közzolgálati Egyetemre felvehető és teljes támogatást kapó 1.017 hallgató), a részleges támogatásban részesülők létszáma 15.550. Az egységes, osztatlan képzésre felvehető hallgatók létszáma 2.420.

Az Nftv. 39. § (1) bekezdése alapján minden magyar állampolgárnak, valamint az (1) bekezdés felsorolásában említett személynek joga, hogy az Nftv.-ben meghatározott feltételek szerint felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytasson, magyar állami ösztöndíjjal, magyar állami részösztöndíjjal támogatott vagy önköltséges képzésben. A 39. § (3) bekezdés alapján a hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, a beiratkozással jön létre. A beiratkozást megelőzően a magyar állami ösztöndíjjal és részösztöndíjjal támogatott hallgatóval – a Kormány által meghatározott feltételekkel – hallgatói szerződést kell kötni. Az állami ösztöndíjjal támogatott hallgató képzésének teljes költségét, az állami részösztöndíjjal támogatott hallgató képzési költségének felét az állam viseli [Nftv. 46. § (3) bekezdés első mondat].

Az Nftv. szerint tehát a hallgatói jogviszony létrejöttének szükséges előfeltétele, hogy az állami ösztöndíjas vagy részösztöndíjas hallgatók határozatlan időre hallgatói szerződést kössenek, és az Nftv. meghatározza a költségviselés mértékét. Az Nftv. 111. § (6) bekezdése alapján továbbá az Nftv. „39. § (3) bekezdése, 46. § (1) bekezdése szerinti – a

Kormány által meghatározott tartalmú – hallgatói szerződést első alkalommal a 2012/2013. tanév első évfolyamára történő beiratkozást megelőzően kell megkötni”. Ezen túl azonban az Nftv. nem rendelkezik a hallgatói szerződés tartalmáról és feltételeiről, hanem a Kormányt hatalmazza fel arra, hogy rendelettel szabályozza „a hallgatói szerződés kötelező tartalmi elemeit, a szerződés nem teljesülése esetén követendő eljárást, a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgató által igénybe vett szakos képzés éves költségét” [110. § (1) bekezdés 23. pont].

- 3.2. Az ombudsman által kifogásolt Korm. rendelet nem határozza meg pontosan azt az alanyi kört, akik 2012. augusztusától kötelesek a hallgatói szerződés megkötésére, s a Korm. rendelet nem tartalmaz átmeneti rendelkezéseket sem. Az Alaptörvény visszaható hatály tilalmát is magában foglaló jogállamiság követelményével [B] cikk (1) bekezdés], az ahhoz kapcsolódó alkotmánybírói gyakorlattal, valamint a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Ftv.) és az Nftv. rendelkezéseivel összhangban megállapítható, hogy a Korm. rendelet a felsőfokú tanulmányait a 2012/2013-as tanévben az alapképzésen megkezdő állami (rész)ösztöndíjban részesülő állami, egyházi vagy magánegyetemen illetve főiskolán tanulóra vonatkozóan ír elő szerződéskötési kötelezettséget.

Az alkotmánybírói gyakorlat szerint a magánszemélyek körülményeit hátrányosan érintő visszaható hatályú jogalkotás (vagyis a jogszabály kihirdetését megelőző időre való kötelezettség-megállapítás) a jogbiztonságot sérti, a jogalanyok ugyanis nem tudják magatartásukat a jog előírásaihoz igazítani. [Lásd például 37/2011. (V. 10.) AB határozat.] Az Alkotmánybíróság az 57/1994. (XI. 17.) AB határozatában megállapította, hogy valamely jogszabály a visszaható hatály tilalmát sérti akkor is, ha a hatálybalépítés nem visszaható hatállyal történt, de a jogszabály rendelkezéseit a jogszabály hatályba lépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. (ABH 1994, 316, 324.) Az utólagosan megállapított szerződési és az annak nem teljesítése esetére kilátásba helyezett fizetési kötelezettségnek a felsőoktatásban résztvevő minden hallgatóra történő visszamenőleges alkalmazása a visszaható hatály alkotmányos tilalmával nem volna összeegyeztethető.

Ezt az értelmezést támasztják alá a 2012/2013-as felvételre irányadó Ftv.-beli rendelkezések, s az először a 2013/2014-es felvételre alkalmazandó Nftv.-beli szabályok is. Az Nftv. alapján a beiratkozást megelőzően a hallgatóval hallgatói szerződést kell kötni. A hallgató egyszer, tanulmányai kezdetén iratkozik be, aztán félévente regisztrál. Ezt az értelmezést támogatja az Ftv. 51. § (2) bekezdése, amely szerint a hallgatói jogviszonyból eredő jogok a felsőoktatási intézménybe történő beiratkozás napjától gyakorolhatók. És ez következik az Nftv. 39. § (3) bekezdéséből, amely alapján a hallgatói jogviszony a felvételtől vagy az átvételtől szóló döntés alapján, beiratkozással jön létre.

Nem minden, a felsőfokú tanulmányait az alapképzésen a 2012/2013-as tanévben megkezdő (rész)ösztöndíjas hallgatóra vonatkozik a hallgatói szerződés megkötésének kötelezettsége. Kivételt jelentenek ugyanis a Nemzeti Közzolgálati Egyetemre jelentkező hallgatók, akik nem a most vizsgált Korm. rendelet által szabályozott hallgatói szerződést kötelesek megkötni, hanem egy annál kedvezőbb, az Egyetemmel kötendő ösztöndíjszerződést. [A Nemzeti Közzolgálati Egyetemről szóló 363/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet 8. §. Az ösztöndíjszerződés például ösztöndíjat nyújt, amely a hallgatói juttatást és az Egyetem által térítésmentesen biztosított szolgáltatásokat tartalmazza. 9. §]

A Korm. rendelet személyi hatálya alá tartozó (rész)ösztöndíjas hallgató a hallgatói szerződés alapján meghatározott tanulmányi idő alatt, de legfeljebb a képzési idő másfélszeresén belül köteles megszerezni az oklevelet, és ezt követően köteles húsz éven belül a tanulmányi ideje kétszeresének megfelelő időtartamban hazai munkaviszonyt létesíteni és fenntartani. A hazai munkaviszony alatt a magyar joghatóság alatt álló munkáltatónál társadalombiztosítási jogviszonyt eredményező munkaviszony vagy munkaviszony végzésére irányuló egyéb jogviszony értendő. E kötelezettség a hitéleti képzésben részt vevőket egyáltalán nem terheli, a szomszédos országokban társadalombiztosítási jogviszonyt eredményező munkaviszony és az önkéntes katonai szolgálat ideje pedig kétszeres mértékben veendő figyelembe [Korm. rendelet 4. § (3) és (5) bekezdés].

Ha a hallgató a meghatározott határidőn belül nem szerzi meg az oklevelet, akkor köteles az állami ösztöndíj felét visszafizetni az államnak [3. § c) pont]. Ha pedig hazai munkaviszonyt nem sikerül létesítenie, akkor köteles visszafizetni az állam részére az ösztöndíjnak a visszatérítés esedékessé válásának naptári félévét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatot 3 százalékponttal meghaladó kamattal növelt összegét.

A Magyar Állam a hallgatói szerződésben a képzés költségeit teljes egészében vagy részben átvállalja, és törekszik a hallgató számára hazai munkalehetőséget biztosítani [5. §].

A Korm. rendelet tartalmazza továbbá a hallgatói szerződés megkötésére vonatkozó szabályokat. A szerződést az Oktatási Hivatal köti meg a hallgatóval, és a Hivatal követi nyomon az ösztöndíjas foglalkoztatási útját. A hallgatói szerződés megszűnik, ha a (rész)ösztöndíjas hallgató szerződéses kötelezettségét teljesítette, vagy ha annak

teljesítése alól a Korm. rendelet 15–17. §-ai alapján mentesült. [A három gyermeket szülő nő nem köteles a szerződésben foglalt képzési idő alatt befejezni tanulmányait. A halmozottan hátrányos helyzetű hallgató mentesül az ösztöndíj felének visszafizetésére vonatkozó kötelezettség alól, ha nem sikerül a szerződésben meghatározott képzési időn belül befejezni tanulmányait. Az ösztöndíj egy részének visszafizetésére vonatkozó kötelezettség alól mentesül a hallgató, ha a visszafizetési időszak alatt hazai munkaviszonyt létesít. Az Oktatási Hivatal továbbá kérelmére mentesítheti a hallgatót az oklevél meghatározott időn belüli megszerzésére vonatkozó kötelezettsége alól, ha a hallgató az oklevelét tartós betegsége, balesete, szülés miatt nem képes megszerezni. Végül a Hivatal a hallgatót a hazai munkaviszony létesítésére vonatkozó köteleessége, valamint a visszafizetési kötelezettségek teljesítése alól mentesítheti, ha a hallgató munkaképessége megváltozott, tartósan beteg, balesetet szenvedett, szült, illetve ha kettő vagy több gyermeket nevel.]

- 3.3. Az Alaptörvény T) cikke alapján a kormányrendelet jogszabály, amelyet az Alaptörvény 15. § (3) bekezdésének megfelelően a Kormány, feladatkörében eljárva, törvényben nem szabályozott tárgykörben, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján alkot meg. A Kormány – ez utóbbi körben – a törvények végrehajtását biztosítja, és ehhez – hatáskörében eljárva – rendeletet bocsáthat ki. Fontos azonban, hogy végrehajtási rendelet törvényhozási tárgyat nem szabályozhat, a törvények végrehajtására vonatkozó rendeletalkotási eljárás ugyanis nem helyettesítheti a törvényalkotást. A nyilvános parlamenti deliberációt és az alkotmányos előírásokat tiszteletben tartó törvényalkotási eljárás ugyanis olyan formalizált eljárás, amelyben a mindenkor parlamenti kisebbséget védő szabályoknak is érvényesülniük kell. Csak egy ilyen, többlépcsős és részletekbe menő nyilvános vita során dönthet a törvényhozó hatalom alapvető jogok alkotmányos korlátozásáról. [A törvényalkotási eljárás garanciális elemeiről lásd a 4/2006. (II. 15.) AB határozatot, a 12/2006. (IV. 24.) AB határozatot és a 164/2011. (XII. 20.) AB határozatot.] Ezért követeli meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, hogy az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítsa meg. Ehhez képest speciális előírás az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdésének utolsó fordulata, amely az oktatásban részesülők anyagi támogatására vonatkozó szabályok számára is törvényi szintet követel. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy az oktatásban részesülők anyagi támogatására vonatkozó minden egyes részletszabályt törvényben kellene rögzíteni. Az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdése által az a kötelezettség hárul a törvényhozóra, hogy a felsőoktatás állami támogatásának alapelveit, az alapvető, intézményes kereteket törvényben határozza meg. Ennek a kötelezettségnek a törvényhozó az Nftv. megalkotásakor nem tett eleget. Az Nftv. ugyanis csak a hallgatói szerződés megkötésére vonatkozó kötelezettségre [39. § (3) bekezdés], az állami költségviselés formáira (ösztöndíjas, részösztöndíjas, önköltséges képzés) [46. §], valamint az állam által támogatott tanulmányok időtartamára utal [47. §]. Az Nftv. nem rendelkezik arról, hogy a legalább részösztöndíjban részesülő hallgató milyen – alapjoggyakorlást érintő – feltételekkel vehet részt az államilag támogatott képzésben. A Korm. rendelet rögzíti a szerződés lényeges tartalmát: az Nftv.-ben nem, csak a Korm. rendeletben jelenik meg az a kötelezettség, hogy a (rész)ösztöndíjas hallgató az oklevél megszerzését követő húsz éven belül meghatározott időtartamban hazai munkaviszonyt köteles létesíteni.

A most vizsgált Korm. rendelet – tartalmát tekintve – tehát nem az Nftv. végrehajtási rendelete, mert nem az Nftv. által már szabályozott hallgatói szerződés részletszabályait sorolja fel, hanem a hallgatói szerződés lényeges elemeit (a hallgatói szerződés megkötésére kötelezettek tényleges körét, a szerződés tartalmát, a felek jogait és kötelezettségeit), valamint a nem teljesítés jogkövetkezményeit szabályozza. Ezek a tárgykörök viszont – az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetében foglalt alapjogokra, különösen a XI. cikk (2) bekezdésére és a XII. cikk (1) bekezdésére tekintettel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – kizárólag törvényben rendezhetők. Közvetlen módon és érdemben hatnak ugyanis az érintett hallgatók művelődéshez és a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő alapjogának (ideértve a munkavállalók szabad mozgásához való jogának) gyakorolhatóságára, és mert a felsőoktatás állami támogatásának alapelemeit alkotják. Az Nftv. 110. § (1) bekezdés 23. pontja tehát Alaptörvénybe ütköző módon törvényhozási tárgykörbe tartozó szabályozásra adott felhatalmazást a Kormánynak.

Az alkotmánybíróági gyakorlat szerint a törvényhozási tárgykör végrehajtási szabályként való megalkotására adott felhatalmazás esetében nemcsak a törvényi felhatalmazás, hanem az alkotmányellenesnek minősül. Ezért semmisítette meg az Alkotmánybíróság például a 64/1991. (XII. 17.) AB határozatában és az 51/2004. (XII. 8.) AB határozatában a törvényhozási tárgykörbe tartozó szabályozás megalkotására vonatkozó törvényi felhatalmazással együtt a felhatalmazás alapján megalkotott végrehajtási szabályt is (ABH 1991, 297.; ABH 2004, 679.).

Jelen esetben a törvényhozási tárgykörbe tartozó szabályozás megalkotására vonatkozó felhatalmazást az Nftv. 110. § (1) bekezdés 23. pontja tartalmazta, s a Korm. rendelet végrehajtási rendeletként törvényhozási tárgykörbe tartozó

szabályozást foglal magába. Az Alkotmánybíróság ezért a törvényhozási tárgykörbe tartozó szabályozás megalkotására irányuló felhatalmazó rendelkezést és az annak alapján megalkotott Korm. rendeletet alkotmányellenesnek minősítette és megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság – eddigi gyakorlatának megfelelően [30/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 202.; 51/2004. (XII. 8.) AB határozat, ABH 2004, 679.] – az Nftv. 110. § (1) bekezdés 23. pontja és a Korm. rendelet formai okból történő megsemmisítése miatt az Alaptörvény II. cikkével, XI. cikkével, XII. cikk (2) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos tartalmi alkotmányellenességre vonatkozó kérelem megalapozottságát nem vizsgálta. Az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra, hogy az Nftv. 110. § (1) bekezdés 23. pontja megsemmisítésével az Nftv. 2012. szeptember elsején hatályba lépő 39. § (3) bekezdésének „– a Kormány által meghatározott feltételekkel –” szövegrésze, valamint a 111. § (6) bekezdésének „– a Kormány által meghatározott tartalmú –” szövegrésze értelmetlenné válik.

Az Alkotmánybíróság a 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában elvi érveléssel mutatott rá, hogy „a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság – amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme – megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.” (ABH 1992, 135, 142.) Ezért az Alkotmánybíróság az Nftv. 110. § (1) bekezdés megsemmisített 23. pontjával való szoros összefüggés okán az Nftv. 39. § (3) bekezdésének „– a Kormány által meghatározott feltételekkel –” szövegrészét, valamint a 111. § (6) bekezdésének „– a Kormány által meghatározott tartalmú –” szövegrészét is megsemmisítette.

Az Abtv. 45. § (1) bekezdése alapján a megsemmisített jogszabályi rendelkezés [az Nftv. 110. § (1) bekezdése, valamint a 111. § (6) bekezdés „– a Kormány által meghatározott tartalmú –” szövegrésze] az Alkotmánybíróság megsemmisítéséről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható, a kihirdetett, de hatályba nem lépett jogszabály pedig nem lép hatályba. Ennek megfelelően az Nftv. 39. § (3) bekezdése 2012. szeptember elsején a megsemmisített szövegrész nélkül lép hatályba, a Korm. rendelet pedig 2012. augusztus elsején nem lép hatályba.

Budapest, 2012. július 3.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Kovács Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

Egyetértek a Korm. rendelet megsemmisítésével, azonban más érveléssel, mint a határozat.

1. A határozat nem a tartalma miatt semmisíti meg a Korm. rendeletet, mégis indoklásában alapvető az egyetemi és főiskolai hallgatók jogi helyzete alkotmányossági mércéjének meghatározása. Enélkül ugyanis a Korm. rendelet csak formai okból – a törvényi felhatalmazás szabálytalansága vagy kereteinek túllépése miatt – lenne alkotmányellenes. Ezt azonban a határozat nem is vizsgálja. A Korm. rendelet pusztán jogforrási szintje miatt csak akkor alkotmányellenes, ha alapjog védelmi körébe tartozó tárgyat szabályoz. A határozat erről úgy foglal állást, hogy a rendeleti szabályozás sérti az Alaptörvény XI. cikke (2) bekezdésében található klauzulát, amely szerint Magyarország egyebek között „az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával” biztosítja a művelődéshez való jogot. Ezért (és a határozat szerint csak ezért) alkotmányellenes a Korm. rendelet. Ezzel nem értek egyet. A hallgatói szerződésnek nevezett konstrukció ugyanis nem az „oktatásban részesülők anyagi támogatása”, hanem az államilag támogatott intézményi helyek igénybevétele feltételeinek szabályozása. Ezért nincs kapcsolatban az említett klauzulával, csak akkor lenne, ha valóban az oktatásban részt vevő személyének szóló támogatás lenne, mint pl. az ösztöndíj. A felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet nem említi a hallgatói szerződés alapján kapott juttatást személyes támogatási formaként. A magyar állami ösztöndíjas és magyar állami részösztöndíjas hallgatókkal kötendő hallgatói szerződésről szóló 2/2012. (I. 20.) Korm. rendelet 3. § c)–d) pontjaiban meghatározott esetekben kell a hallgatói szerződés alapján visszafizetnie a hallgatónak a magyar állam által folyósított ösztöndíj bizonyos százalékát. E visszafizetési kötelezettség szorosan kapcsolódik a 3. § a)–b) pontjaiban rögzített kötelezettségek megszegéséhez. Valódi „hallgatói szerződésről” abban az esetben beszélhetnénk, ha az állam által folyósított összeget minden esetben vissza kellene fizetnie a hallgatónak. A 6. § (2)–(4) bekezdései is azt erősítik, hogy a hallgatói szerződés megkötése – mint a felsőoktatási intézménybe történő beiratkozás része – az állami ösztöndíjas, vagy részösztöndíjas képzés igénybevételeének egyik feltétele. Egyébként is a hallgatói szerződésben foglalt kötelezettségek megszegése esetén az Oktatási Hivatal visszatérítési kötelezettséget megállapító határozata alapján válik végrehajthatóvá a követelés – a hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény végrehajtásra vonatkozó szabályait alkalmazva – a Polgári Törvénykönyv szerződésszegésre vonatkozó szabályait figyelmen kívül hagyva. A határozat szerint a Korm. rendelet alkotmányellenes, mert az Alaptörvény idézett XI. cikk (2) bekezdése szerint az oktatásban való részvétel támogatását törvényben kellett volna rendezni. Azonban a hallgatói szerződés, ahogyan a Korm. rendelet szabályozza, nem tekinthető a hallgatók (mint „oktatásban részesülők”) anyagi támogatásának mindaddig, amíg nem mondja ki a törvény, hogy elvileg minden felsőoktatás tandíjköteles. Ennek hiányában a felsőoktatási helyek állami finanszírozása nem az oktatásban részesülők, hanem az oktatási intézmények (egyetemek, főiskolák) finanszírozásának módja. Az államilag finanszírozott helyeket az intézmények kapják, a hallgatókhoz ez úgy jut el, hogy erre vagy arra az egyetemre beiratkoznak és hallgatói jogviszonyt létesítenek [lásd: Ftv.:103. § (1) bekezdése h)–i) pontjait; Nftv.: 46. § (4)–(5) bekezdését]. A felsőoktatás hallgatói normatívával való finanszírozásának így jogilag nem közvetlenül a hallgató, hanem a felsőoktatási intézmény a kedvezményezettje (jogosultja). Egy más felsőoktatás-finanszírozási rendszerben – ahol nincs államilag finanszírozott hely, tehát mindenkinek magának kell a képzés közvetlen költségeit állnia és maga választ felsőoktatási intézményt, azaz ha tandíjköteles a felsőoktatás – természetesen a képzési díjhoz adott hozzájárulás valóban a hallgató finanszírozása lenne (vagy lehetne). Ezért szerintem az államilag finanszírozott helyen tanulás nem tekinthető az oktatásban részesülő (vagyis a hallgató) támogatásának, így az Alaptörvény XI. cikke alapján, ahogyan a határozat teszi, nem lehetett volna alkotmányellenesnek minősíteni.
2. A határozat követi az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatát, amely az egyetemi hallgatók jogállásának alkotmányos alapjait a művelődéshez való joghoz rendeli. Ezzel a véleménnyel, mint korábban – a nyelvvizsga határozathoz írt különvéleményben – kifejtettem (ABH 2009, 2361, 2366–2370.), nem értek egyet. A határozat szerint tehát az egyetemi hallgatók jogállásának alkotmányos mércéje elsődlegesen a művelődéshez való jog. Ezt az érvelést – elismerve, hogy az Alkotmánybíróság eddig többnyire valóban a művelődéshez való jogba tartozónak tekintette (ABH 1995, 585–586., és ehhez mérte, a felsőoktatásban való részvétel jogát – nem tudom követni. Az Alaptörvény idézett cikke valóban említi „a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatást”, mint amellyel az állam a művelődéshez való jogot biztosítja. Ezért valóban elfogadható, hogy az oktatás bármely szintje alkotmányosan kapcsolatba hozható a művelődéshez való joggal. Ámde a művelődéshez való jogban a művelődés az öncélú, a személyiség fejlődését szolgáló általános kultúrát jelenti, amelynek alapjait az ember

az oktatásban sajátítja el. A művelődés megszerzése és a kultúra ápolása alkotmányos jog, amely a felsőfokú oktatásban is gyakorolható, hiszen az egyetemek hagyományosan a magas kultúra letéteményesei.

A művelődéshez való jog azonban sokban és lényegesen különbözik a foglalkozás szabad megválasztásához és gyakorlásához való jogtól. A művelődés az általános kultúra (e latin terminus fordítása a „művelődés”), az antik paideia értelmében vett általános műveltség elsajátításának jogát jelenti. Az egyetemi oktatásnak ugyan az előbb említettek szerint van köze az így felfogott művelődéshez, de az egyetemi oktatás meghatározó része nem az előbbi értelemben felfogott általános – mintegy öncélú – műveltség megszerzését segíti elő. Az ekként felfogott művelődéshez való jog azonban nem alkalmas a felsőoktatásban tanulók hallgatói jogait rendező szabályok alkotmányos mércéjéül. A felsőoktatásban ugyanis a hallgatók valamilyen foglalkozás, élethivatás gyakorlására szereznek képesítést. Ezért a felsőoktatási hallgatók jogai és kötelezettségei szabályozását alkotmányjogilag elsősorban a foglalkozás szabad megválasztásának a XII. cikkben biztosított joga alapján kell megítélni.

A művelődéshez való jogtól a foglalkozás szabadságát tehát mindenekelőtt az választja el, hogy a foglalkozás szabadsága az egyén társadalomban való részvételét, megélhetését biztosító alapjog; a művelődés szabadságáról ez nem mondható el. A kulturális tevékenység is lehet foglalkozás, ámde ekkor a foglalkozás szabadsága védi.

3. A foglalkozás szabad megválasztásának joga két alapvető jogot foglal magába: a foglalkozás megválasztásának szabadságát, valamint a foglalkozás gyakorlásának szabadságát. A foglalkozás megválasztása szabadságának része a foglalkozás gyakorlásához szükséges ismeretek és képesítés megszerzésének szabadsága. Ezt némely alkotmány – így a német Grundgesetz 12. cikk (1) bekezdése – kifejezetten is kimondja. A foglalkozás megválasztásának szabadsága nem jelent semmit, ha a foglalkozás gyakorlásának feltételeire nem terjed ki. A mai társadalomban kevés foglalkozás gyakorolható szakképzettség nélkül, és igen sok nagy presztízsű foglalkozás csak egyetemi vagy felsőfokú végzettséggel folytatható.

A hallgatói szerződés konstrukciója szerintem ezt a két alapjogot korlátozza. A foglalkozás megválasztása szabadságát az egyetemi felvétel szabályozásával, kivált az államilag finanszírozott helyek igénybevételeinek feltételeivel, míg a foglalkozás gyakorlásának szabadságát az államilag finanszírozott helyekre felvettek számára előírt munkavállalási kötelezettséggel. A korlátozás lehet alkotmányos vagy alkotmányellenes, de az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint – „az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg” – csak törvényben érvényes. A többségtől eltérően ezért tartom indokoltnak a Korm. rendelet megsemmisítését.

4. A hallgatói szerződés jogi természete tekintetében sem osztom a többség véleményét, amely hallgatólag elfogadja, hogy e jogi konstrukció valóban szerződésnek tekintendő. Igaz, a többség álláspontja szerint ennyi elég is az alkotmányellenesség megállapításához.

Mivel ezt nem osztom, véleményem igazolására a „hallgatói szerződés” jogi természetének közelebbi vizsgálata szükséges. A hallgatói szerződést – erről az 1. pontban volt szó – nem tartom ösztöndíjnak vagy más, a hallgatót személy szerint támogató juttatásnak. Erről csak akkor lehetne szó, és akkor is csak más konstrukcióban, ha az egyetemi oktatás általában fizetésköteles (tandíjköteles) lenne. Másfelől a „hallgatói szerződés” nem szerződés, legalább két okból. Egyrészt hiányzik a szerződéshez szükséges megállapodás: a hallgatói szerződés megkötése az államilag támogatott helyre való beiratkozás – tehát a felvétel – előfeltétele [Nftv.: 39. § (3) bekezdés]. Itt nincs szó megállapodásról, legfeljebb tudomásul vételről. Másrészt nincs jogi értelemben vett szolgáltatás és ellenszolgáltatás sem, mert a képzéshez járó állami támogatást nem a hallgató, hanem a felsőoktatási intézmény kapja; ezzel szemben a hallgató köteles bizonyos korlátozásokat tudomásul venni. A „hallgatói szerződés” tehát fikció: valójában az állami támogatású helyek igénybevételeinek jogi feltételeiről van szó, amelyhez a szerződés konstrukciójára nincs szükség. Ezért mondható, hogy a hallgatói szerződés mindenképpen a foglalkozás megválasztásához és gyakorlásához való jog korlátozása.

Budapest, 2012. július 3.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás alkotmánybíró különvéleménye

A határozat rendelkező részével és indokolásával az alábbiak miatt nem értek egyet.

1. A határozat (III.1.1. pont) az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdését értelmezve helyesen idézi az Alkotmánybíróság felsőoktatással kapcsolatos eddigi gyakorlatát, az alanyi jog hiányát, az állam „intézményes” kötelezettségét, a bárki számára képességei alapján való hozzáférhetőséget, az ingyenesség hiányát, illetve a költségvetés teherbíró képességétől függő anyagi támogatási mértéket, a résztvevők költség-hozzájárulási, sőt akár tandíjfizetési kötelezettségének előírhatóságát stb. Helyesen emeli ki azt is, hogy az egészségügyi ágazati szakmai képzés alapvető feltételeit, kereteit, célját törvény részletesen szabályozta, „így az ezen alapuló, a szakképzésben résztvevő egészségügyi szolgáltatókra, a képzés feltételeire, mikéntjére, a jelöltek anyagi támogatására vonatkozó részletszabályozás nem igényel törvényi szintet, mert nem kapcsolódik közvetlenül a művelődéshez, oktatáshoz való joghoz” (388/B/2010. AB határozat; ABK 2010. november, 1314, 1316.). Ezt az elvi álláspontot kellett volna képviselni jelen ügyben is, az azóta is romló nemzetgazdasági, pénzügyi, finanszírozási, diplomás „kivándorlási” stb. körülményekhez igazodva.
A jogalkotónak ugyanis feladata, sőt kötelessége, hogy a jogszabályok hatályosulását folyamatosan figyelemmel kísérje, hogy ennek érdekében utólagos hatásvizsgálatot is végezzen. Jelen ügyben ez azt a feladatot rója a jogalkotóra, hogy a felsőoktatás helyzetét megvizsgálva elemezze az abba investált pénzüsségeket és azok hozadékát: a társadalmi szükségletek és a „kibocsátás” esetleges aszinkronját, a tömegoktatás/minőségi oktatás és a finanszírozhatóság összefüggését, illetve a szakmberszükséglet és a külföldre vándorlás kérdéseit és mindezek társadalmi és gazdasági hatásait. A jogalkotónak tehát a konkrét tapasztalatok függvényében időről-időre mérlegelnie kell pl. hogy milyen szakokat támogat, milyen módon és mértékben, milyen feltételek mellett. Ezt igazolja többek között az is, hogy az Nftv. 46. § (6) bekezdése az – ösztöndíjjal támogatott – hallgatói létszámkeret meghatározása során kifejezetten előírja a kormány számára a következő szempontok figyelembe vételét: a) a nemzetstratégiai és vidékfejlesztési stratégiai célok, b) közép- és hosszú távú munkaerő-piaci előrejelzések, c) a végzett hallgatók pályakövetési adatai stb.
2. Mindezek szoros kapcsolatban állnak a fenntarthatóság követelményével, melyet az Alaptörvény N) cikkének (1) bekezdése is rögzít: „Magyarország a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti”. Határozott álláspontom, hogy a hallgatói szerződések megítélésakor ezt a szempontot nem lehet figyelmen kívül hagyni, és a jogalkotónak – a gazdaság csökkenő teherbíró képességét és a fenntarthatóság szempontját szem előtt tartva – lehetősége van a felsőoktatás hatékonyságait, minőségromlását, belső aránytalanságait, esetleges torzulásait, az elvándorlás problémáját olyan súlyúnak ítélni, melyek a hallgatói szerződésekre vonatkozó szabályok megalkotását szükségessé teszik.
3. A hallgatói szerződések sokan „röghöz kötés-ként” értékelik. A magam részéről úgy ítélem meg, hogy a – ma is létező – „tanulmányi szerződés” egy sajátos állami változatával állunk szemben. Valójában arról van szó, hogy a szabályozás tartalma szerint a főszabály az önköltséges képzés lett, s azok esetében, akik valamilyen a magyar társadalom és gazdaság szempontjából pozitív hozadékot jelentő – plusz kötelezettséget vállalnak (leegyszerűsítve: tanulmányaik befejezését követően bizonyos időszakon keresztül magyar munkáltatónál dolgoznak), kivételként az állam részben vagy egészben átvállalja a tanulmányok költségét [állami (rész)ösztöndíj]. A hallgatóknak ugyanakkor – függetlenül attól, hogy kapnak-e állami (rész)ösztöndíjat vagy önköltséges képzésben vesznek részt – rendelkezésre áll a hallgatói hitel (diákhitel) igénybevétele a lehetősége [Nftv. 46. § (2) bekezdés], melynek összege ún. kötött felhasználású hitelcél esetében „a felsőoktatási intézmény részére fizetendő képzési költségnek megfelelő összeg” [I.1/2012. (I. 20.) Korm. rendelet a hallgatói hitelrendszerről, 5. § (1) bekezdés b) pont]. Mindez biztosítja, hogy a felsőoktatásban – az Alaptörvénynek megfelelően – képességei szerint mindenki részt vehessen, függetlenül a saját, illetve a családja anyagi teherviselő képességétől. Aki úgy dönt, hogy nem kíván hallgatói szerződést kötni, tanulmányait – egyéb források hiányában – hallgatói hitelből is finanszírozhatja.
4. Az Alaptörvény XI. cikke szerint a művelődéshez való jogot – a felsőoktatásra vonatkoztatva – Magyarország a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja. Ez az előírás azt a kötelezettséget rója a jogalkotóra, hogy az anyagi támogatás alapvető (intézményes) kereteit törvényben határozza meg. Ugyanakkor kizárólag azok a kérdések igényelnek törvényi szintű szabályozást, amelyek valóban alapvető jelentőségűek, és hosszú távra, előre, stabilan eldönthetők. A folyamatos változásnak kitett, végrehajtási jellegű részletszabályok rendeleti szintű szabályozásának nincs alaptörvényi akadály, sőt, a törvényi szint stabilitása éppen ezt igényli.

5. Ennek a kritériumrendszernek az Nftv. és a támadott, a hallgatói szerződésekről szóló 2/2012. (I. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) véleményem szerint eleget tesz: a törvény rögzíti az alapvető fogalmakat, feltételeket és intézményi kereteket, és e körben a felsőoktatásban résztvevők anyagi támogatásáról is rendelkezik (46–48. §§). A 46. §-ban a költségviselés formái kerültek szabályozásra (állami ösztöndíj, állami részösztöndíj, önköltséges képzés), e szabályokból egyértelmű, hogy az állam bizonyos esetekben akár a képzés teljes költségét is átvállalja, és a hallgató képzését finanszírozza. Mindezek kibontása pedig a törvény 47–48. §§-aiban történt meg, mintegy a 46. § törvényi „végrehajtásaként”. A hallgatói szerződések további részletes szabályait (pl. a hallgató által teljesítendő ellenszolgáltatást, a mentesülés, felfüggesztés eseteit, stb.) a Korm. rendelet tartalmazza. A hallgatói keretszámokat pedig a Kormány az Nftv. 46. § (4) bekezdése alapján határozattal állapítja meg, és ezt a miniszter a Felsőoktatási Tervezési Testület véleményének a kikérése után határozatban osztja meg az egyes felsőoktatási intézmények között [46. § (5) bekezdés]. Ez a három szabályozási szint nem alaptörvény-ellenes, sőt indokolt is, hiszen nagyobb rugalmasságot tesz lehetővé a gyorsan változó és „kényszerítő” hatású gazdasági-társadalmi körülmények között.

Budapest, 2012. július 3.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet sem a többségi határozat rendelkező részével, sem annak indokolásával.

1. A hallgatói támogatás állami szabályozásának rendeleti formában történő kiadása miatti megsemmisítés túlságosan mereven fogja fel az Alaptörvény XI. cikkének (2) bekezdésében előírt törvényi forma kizárólagosságát. E formában elegendő csak a lényegi elemeket szabályozni, és ennek részletezése – épp a rugalmasság és a körülmények változásával szükségszerűen változó gazdasági és társadalmi környezethez igazodás miatt – a rendeleti formában is megfelelő. A többségi határozat által választott merev, formalista értelmezés miatt háttérbe szorultak az Alaptörvénynek azok az előírásai, melyek az egyes állampolgárok felett az átfogó társadalmi közösség jövőbeli létét védik a migrációval elszívott diplomástömegek itthon tartásával. Hallgatólagosan elismeri ezzel a határozat az indítványozónak az egyéni individuumokat egyoldalúan kiemelő érveit. E szerint nem tekinthető legitim célnak az Alaptörvény XII. cikkének (1) bekezdésében foglalt alkotmányos elvárás, mely szerint mindenki képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához. Szintén nem tekinthető a hallgatói szerződés által elérendő legitim célnak az Alaptörvény Q) cikke, amely szerint mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni. Mindezek nemcsak legitimnek tekintendők, hanem ezen kívül is több alaptörvényi rendelkezés támasztja alá a képzett fiatalok itthon tartását célzó ösztöndíj rendelkezéseket. A magyar társadalom Unión belüli perspektivikus feloldódásával szemben – melynek megelőzésére az indítvánnyal támadott ösztöndíj-rendeletek törekszenek – például a D) cikk is felhozható: „Magyarország az egységes magyar nemzet összetartozását szem előtt tartva felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért, elősegíti közösségeik fennmaradását és fejlődését (...)”. De ugyanígy az Alaptörvény Nemzeti Hitvallás c. részének több tézise is idézhető alátámasztásként, pl. „Ígérjük, hogy megőrizzük az elmúlt évszázad viharaiiban részekre szakadt nemzetünk szellemi és lelki egységét.” Vagy: „Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb kerete a család és a nemzet (...)”. És idézhető, hogy a fenti elvek és deklarációk az R) cikk szerint

az Alaptörvény minden rendelkezéséhez, alapjog-biztosításához, ezek teljes értelmének megadásához kötelező értelmezési keretként vannak rögzítve. A többségi határozat formalista értelmezése miatt a kormányrendeleti formában létrehozott és az Alaptörvény közösséget védő elveinek és szabályainak megfelelő normaanyag hatásában feltehetőleg legalább egy évet fog késni, amíg ezt törvényi formában ismét hatályba lehet léptetni, és ezzel a mostani első évfolyamok hallgatóinak tízezrei ismét elveszhetnek a magyar társadalom fenntartásából. Ezért nem tudom támogatni a többségi határozat megsemmisítő rendelkezését.

2. Az indokolásban egy dogmatikai problémát is látok, amit szóvá kell tenni a különvéleményben. Az Alaptörvény a művelődéshez való jogot a három oktatási szint elkülönítésével a felsőoktatás vonatkozásában nem igényjog szintjén – a felsőoktatásban való részvételhez való jogként – hanem csak a felsőoktatáshoz való hozzáférés szabadságában („a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatásban”) határozza meg. A többségi határozat indokolása ebből azt a következtetést vonja le, hogy ezért a felsőoktatás vonatkozásában nem is lehet beszélni alapvető jogról: „Elsősorban tehát állami kötelezettségről van szó, és nem arról, hogy bárkinek alanyi joga volna arra, hogy az általa megjelölt felsőoktatási intézményben folytassa tanulmányait. (...) Senkinek nincs tehát alapvető joga ahhoz, hogy felvételt nyerjen az általa megjelölt felsőfokú intézménybe, de egyes, felsőfokú oktatásra vonatkozó szabályok a művelődéshez való jog érvényesülésének lényeges garanciáit jelentik.” Ez az indoklás tehát az alapvető jogot az alanyi (igény)joggal azonosítja, és így a felsőfokú oktatás vonatkozásában ezt kizártnak látja. Ennek dogmatikai következménye, hogy az alapvető jogi jelleg hiánya miatt a lényeges tartalom korlátozásának tilalma esik. Ez a jogosultságfelfogás öntudatlanul még a korábbi hivatalos „szocialista” jogelmélet rabja marad, hisz a jogi pozíciók és a jogosultságok alanyi jogi (igényjogi) szintjén túl már Szászy-Schwarz Gusztáv behozta 1911-ben a magyar jogfelfogásba emellett a pusztá szabadságok és a felhatalmazások jogosultsági szintjeit (lásd Szászy-Schwarz Gusztáv: Új irányok a magánjogban, Athenaeum Budapest, 1911:593–594.p.). A jogosultságok (jogi pozíciók) e differenciált szintjeit szem előtt tartva azt lehet mondani, hogy az alapvető jognak nem kell elérni az alanyi jogi szintet, és ennek hiányában egy jogosultság alaptörvényi biztosítása még nem veszíti el az alapvető jog jellegét, csak éppen mint pusztá szabadság merül fel, amit az államnak nem szabad megsértenie. Így amíg a jelen esetben az oktatás alsóbb szintjein az oktatásban való jogot igényjogként biztosítja az Alaptörvény XI. cikkének (2) bekezdése, addig az oktatás legfelső szintjén a felsőoktatáshoz való hozzáférés szabadságát adja meg tartalmilag az alaptörvényi szabályozás. Ez éppúgy alapvető jog, mint az alsóbb oktatási szinteken, csak éppen itt a hozzáférés szabadságának létét kell mindig ellenőriznie az Alkotmánybíróságnak, és ha az állami szabályozás következtében ez veszélybe kerül, akkor az erre vonatkozó alapvető jog védelmében („a hozzáférés szabadsága védelmében”) fel kell lépnie. Szászy-Schwarz Gusztáv óta – aki ezt a német Rudolf Bierling nyomán vezette be a magyar jogi életbe – a modern jogelméletben ez már elterjedt felfogásnak számít, és különösen az amerikai Wesley Newcomb Hohfeld nyomán ma már uralkodó tannak mondható. Így általában is le kell szögezni, hogy az alapvető jogokat az alanyi-igényjog szintjén való felfogáson túl a további jogosultsági szinteken is kezelnie kell az Alkotmánybíróságnak. Ez pedig a jelen esetben felvetett jog mellett az egész alapvető jogi katalógus vonatkozásában újragondolást tesz szükségessé. Az Alkotmánybíróság csak akkor kerül ki a „hivatalos szocialista jogelmélet” bűvköréből, és emelkedik fel a Szászy-Schwarz Gusztáv által már valaha elért szintre, ha ezt a gondolati munkát elvégzi.

Budapest, 2012. július 3.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozat indokoló részének gondolatmenetével, a támadott jogszabályok tartalmi vizsgálat nélküli, kizárólag formai vizsgálódásra koncentráló végkövetkeztetésével, ennek következtében nem tudom támogatni a határozat rendelkező részét sem az alábbiak miatt.

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 8. § (2) bekezdésének értelmezése kapcsán a 64/1991. (XII. 17.) AB határozat megállapította, hogy nem minden alapjoggal való összefüggés igényel törvényi szabályozást, de egy alapjog tartalmának meghatározása és lényeges garanciáinak megállapítása, az alapjog közvetlen és jelentős korlátozása csak törvényben történhet. Közvetett és távoli összefüggés esetében elég azonban

a rendeleti szint is [ABH 1991, 296, 300.]. Ha nem így lenne, úgy mindent törvényi szinten kellene szabályozni, hiszen az összes szabályozás érinti valamilyen formában az alapjogokat.

Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) XI. cikk (2) bekezdése szerint a művelődéshez való jogot Magyarország – többek között – a „képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással”, és az „oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja”. Véleményem szerint ez a jogalkotót terhelő kötelezettség csak az oktatással kapcsolatos anyagi támogatás alapvető kérdéseinek törvényi szintű szabályozását írja elő, nem olvasható ki belőle, hogy az – akár alap, közép vagy felsőfokú – oktatással kapcsolatos minden részletszabálynak törvényi szintűnek kellene lennie.

Meglátásom szerint a megsemmisíteni rendelt, a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 39. § (3) bekezdésének „a Kormány által meghatározott feltételekkel” szövegrésze és a 110. § (1) bekezdés 23. pontja és 111. § (6) bekezdésének „a Kormány által meghatározott tartalmú” szövegrészeinek tartalmi összevetése az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdésének már idézett részével, a kettő egymáshoz való viszonyának kibontása nélkülözhetetlen lett volna egy általam is támogatható határozathoz. Tartalmi vizsgálat nélkül az indítvány eldöntését nem tartom lehetségesnek, így a határozatot támogatni nem tudom.

Budapest, 2012. július 3.

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: II/2655/2012.

IX. Határozatok Tára

A miniszterelnök 80/2012. (VII. 4.) ME határozata főiskolai rektor felmentéséről és főiskolai rektorok megbízásáról

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 101. § (3) bekezdésének a) pontjában foglalt jogkörömben – az emberi erőforrások miniszterének a fenntartóval egyetértésben tett előterjesztésére –

a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán

dr. Orosz András Lóránt egyetemi tanárt – lemondására tekintettel – a rektori megbízatása alól 2012. június 30-ai hatállyal felmentem, és

dr. Várnai Sándor Jakab egyetemi tanárt – a 2012. július 1-jétől 2016. június 30-áig terjedő időtartamra – a rektori teendők ellátásával megbízom;

az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán

Fülöpné dr. Erdő Mária főiskolai tanárt – a 2012. július 31-étől 2017. július 31-éig terjedő időtartamra –,

a Dunaújvárosi Főiskolán

dr. András István főiskolai tanárt – a 2012. július 1-jétől 2017. június 30-áig terjedő időtartamra – a rektori teendők ellátásával megbízom;

a Gábor Dénes Főiskolán

dr. Zárda Sarolta főiskolai tanárt – a 2012. július 1-jétől 2015. június 30-áig terjedő időtartamra –,

a Wekerle Sándor Üzleti Főiskolán

dr. Borbély Attila egyetemi tanárt – a 2012. október 1-jétől 2016. szeptember 30-áig terjedő időtartamra – a rektori teendők ellátásával ismételten megbízom.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Biró Marcell,
a szerkesztésért felelős: dr. Borókainé dr. Vajdovits Éva.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 1–3.

A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://kozlony.magyarorszag.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető igazgató.